

Эсэгэ ороноо, эхэ нютагаа эб хамта мандуулая!

БУРЯАД

Бүгэдэ арадай сонин

ҮНЭН

1921 оной декабрийн 21-нээ гарана

2003 оной сентябрийн 4 четверг №151 (20813)

Намарай эхин сагаан бишэн харын 8 гарагай 5

Бурятия

Ургаса хуряалга - 2003

Россин Правительство дэмжэхэ

Республикын Президент Леонид Потаповай сэгнэлтээр, Россин Правительство Түрүүлэгшэ Михаил Касьяновтай уулзалга бүтэмжтэй найн, аша үрэхтэй байба. Буряад орондо шухала удха шанартай социальна болон экономика асуудал энэ уулзалга дээрэ зүбшэн хэлсэгдэн байгаа.

Энэ жэлдэ ган гасуурһаа хохидоон республикын ажыхнуудта Россин Правительство мүнгэ зөөрээр гуһалха юм.

Россин Федерациин Барилгын болон гэр байрын-коммунальна ажыхын министрствын пайдүүлганууд дүүргээгүй байһаанаа уламжалан, үбэлдэ бэлдэгийн асуудал Буряада Президентын ханааа ехээр зобоон байгаа. Республикын гэр байрын-коммунальна ажыхыда туһаламжа үзүүлхээр хараалагдан 110 миллион

түхэригэй оройдоол 30 миллионийн үгтэхэ байна. Саашаа мүнгэ зөөрээр туһалхые Россин Правительствон Түрүүлэгшэ Л.В.Потаповые найдуулаа. Энэ асуудалые шийдхэхэ зорилготойгоор республикын барилгын, архитектурын болон гэр байрын-коммунальна ажыхын министр Николай Быков Москва ошобо.

Зайн галай тогтоомол сэнгүүдые хямдаруула асуудалнууд Россин Элшэ хүсэний болон экономика хүгжэлтын министрствүүдтэ, мүн Федеральна элшэ хүсэний комиссида зүбшэн хэлсэгдэжэ байһаар. Буряад ороной уһанай нөөсые бүридүүлхэдэ, Ангар-Енисейн ГЭС-үүдэй электрын элшэ хүсэ үйлдбэрлэн киловатт-часай элшэ хүсэний үнэ сэн Эрхүү можоноо 5 дахин эхэ байһыень Михаил Касьяновта ойлгуулан хэлсэгдэн байгаа. Сэхэ хэлсээнүүдэй ёһоор

«Иркутскэнергхээ» зайн галай элшэ хүсэ абадаг болохо асуудалаар манай республикын хүтэлбэрлэгшэдэй табиһан эриалтые Федеральна элшэ хүсэний комисси дэмжээн байха юм. Байгалай оршон тойронхи байдалай асуудалнуудые шийдхэгдэ - республикада шаруулагдадаг экономика гарза хохидолые харюулаха талаар Россин Правительствон Түрүүлэгшын зүгһөө дэмжэлгэ абаһаннай найшаалтай.

Байгал-Амарай түмэр замай Буряадай участогта уһаа туйлдаа хүрэн гэрнүүдтэ ажыхуулаадые болбосон найн байраар хангаха асуудал уулзалгын үедэ мүн эхэ хэлсэгдэн байһа.

Юрий ЗОНХОВ,
РБ-гэй Президентын болон
Правительствын хэблэлэй
албан.

НАЙДАЛЫНЬ ҮНДЭ НЭТЭЙ

Хяагтын аймагай ажыхнуудай хүтэлбэрлэгшэд болон мэргэжэлтэдэй үргэдхэгдэмэл зүблөөн дээрэ аймагай гулваа В.Ж.ЦЫРЕМШИЛОВ үгэ хэлхэдэ, шийтын, мүн үмсын малые эрхэ үбэлжөөндэ тэжээлээр хангаха асуудалда онсолон тогтоон байһа.

Тус зорилго бэслүүлхын тула нэгэ толгой малда дунда зэргээр 12 центнер тэжээл бэлдэхэ хэрэгтэй. Бүхыдөө республикын бусад аймагуудта орхолоо, эндэ үбһэ ногооной ургасын талаар байдал дээрэнь хаа, хүшэрхэн жэл тохёолдоо. Июнь, июль харануудта үзэгдэн ган гасуур уһалууригүй сабиалангуудай байдалда тон сэхээр нүлөөлэн байна, тини тэдэнэй 30 процентий хуряалганда хэрэглэмжэгүй. Аймаг дотороо түсблэгдэн 100000 центнер үбһэнһөө августын гурбадахи декадын түгэхэлдэ гурбанай нэгэ хубинь сабиатдаа, 6400 тонно сенажаа 1000 тоннонь абтаа. Энэ талаар эгээл найнаар «Кяхтинский» СПК-да, «Родина» колхоздо ажал ябуулагдана. Жэшэнь, «Кяхтинский» СПК-да ажыхын бүхы гурбан отделенинүүдэй үбһэ хуряалгын звенонууд малайнгаа үбэлжөөндэ бэлдэлгэдэ хүсэ шадалаа шэглүүлэнхэй. Тэдэнини дүй дүршэлтэй мэргэжэлтэд, тэжээл бэлдэгшэд Григорий Шушурин, Александр Санжисв, Андрей Хозесв гэгшэд ударидана.

Ган гасуурһаа боложо, орооно таряанһые муу гараа. Бүхыдөө аймаг дотор 11000 гектар талмайһаа орооно таряа хуряа хэрэгтэй, гэрэ тоодо 5700 гектарһаа шэнинсэ, 4500-һаа - обёос, 500-һаа - сшмээн, 400-һаа - хара таряан. Дүн хамта 82000 центнер ургаса абтахаар

хүлсэгдэнэ, энэнь ерэхэ жэлэй тарилга хангахаар байха, ажыхыгаашые ажалшадта хубаахадан хүрэхэ юм.

Недондо жэл саг соонь паараа бэлдэн, найнаар тарилгаа үнгэрэн ажыхнуудай ургаса найн. Нэрлэбэл, Ранжуровой нэрэмжэтэ, «Алтайский», «Уладыйский» СПК-нуудта, «Родина» колхоздо зарим полинуудһаа нэгэ гектарһаа 15-20 центнер орооно таряан абтахаар хараалагдана. Гадна мүнөө аймаг дотороо 8376 гектар талмай дээрэ найн наарнуудые бэлдэхэ шухала. Тэдэ ажыхнуудай тоно түлишэдэ гаргашалха өөрын мүнгэн зөөригүй дээрэнэ ажалынь хаатуулагдана. Гэбшые «Дружба» ОАО-гой, «Родина» колхозой, «Алтайский» СПК-гай хэрэгүүд яһала найн.

Зүгөөр хартаабха муу гаража, дуталдажа магадгүй. Аймагайнгаа 105 гектар газар дээрэнэ хартаабха абаха хэрэгтэй. «Дружба» колхоз, «Заря» болон «Кяхтинский» СПК-нуудта хартаабхын ургаса найн.

Геннадий ТУГУТОВ.

Үерэй аюул үгы

Республикын дэбисхэр дээрэхи гол мүрэнүүдэй үерлэжэ, гай тодхор ушаруула хэрэг мүнөө дээрэ гэгшээрэ. Буряадай гидрометео-түбэй мэдээсэһэнэй ёһоор, гол мүрэнүүдэй уһанай хэм доошолоо. Мүн саашаагые үдэрэй 5-20 см. тухайгаар уһааар хараалагдана. Хүн зоной ажыхуудалда аюулгүй байдал тогтонхой.

Тэһэрдэг зүйлнүүд олодо

Августын 30-най үдэр тэһэрдэг зүйлнүүдые олохо хоёр ушар тоо бүридхэлдэ абтаа. Улаан-Үдэ хотын Загорск тосхой «Пионер-1» гэхэн хамтын саадай оршондо танигдаагүй түхэлэй тэһэрдэг зүйлнүүд олодон байха юм.

Улаан-Үдын Граждан оборонын хэрэгүүдэй ба онсо байдалай талаар гүрэнэй хорооной ба ОМОН-ой инженерно-техническэ бүлэгэй мэргэжэлтэдэй тобиолол хэһэнэй ёһоор энэ олодон 120 мм. калибрын 41 тэһэрдэг зүйл хүн зоной ами наһанда аюулгүй байба.

Түймэр саралгын

хэрэгсэлнүүдээр хангаха

Энэл үдэр Загарайн аймагай Шабар тосхойноо холо бэшэ 400 гр. шэгнүүртэй тротил олодон байна. Энэ хадаа 80-яад онуудаар эндэ

үнгэргэгдэн тэһэлэгийн хүдэлмэринүүдэй һүүлээр үлэн байгаа гэжэ тухайлагдана. Тус зүйл Загарайн аймагай дотоодын хэрэгүүдэй таһагта тушаагдаа юм.

Сентябрийн 1-дэ, Эрдэм мэдэсын үдэртэ, Буряад ороной бүхы нургуулинууд үүдэнүүдэ салиба.

Республикын Граждан оборонын хэрэгүүдэй ба онсо байдалай талаар гүрэнэй хорооной хэблэлэй албанай мэдээсэһээр, бүхы нургуулинуудай 90 хубиһаа үдүүн түймэр саралгын байдалайнгаа талаар ашаглагдахаар гэжэ тоологдоно. Харин түймэр саралгын албанай захиргаанай мэдээсэлээр зарим хэмжээ ябуулануудын тааруу бэшээр үнгэргэгдэн байгаа. Энэнь хамагһаа урид нургуулинуудые сигнализациин хэрэгсэлнүүдээр хангалга болоно.

Эдэ хэрэгсэлнүүдые бүхы республикын нургуулинуудта табиха гэбэл, 90 млн. түхэриг шахуу хэрэгтэй юм. Харин зарим нургуулинууд, жэшээлбэл 38-дахн, энэ байдалһаа өөрын спонсорнуудай туһаламжын хүсөөр гарана ха. Бүхы нургуулинуудай хүтэлбэрлэгшэдтэ наһын үедэ нуралсалайнгаа гуламтануудые түймэр саралгын хэрэгсэлнүүдээр бүрин хангаха даабари үгтэнхэй.

Буряадай Граждан оборонын хэрэгүүдэй ба онсо байдалай талаар гүрэнэй хорооной хэблэлэй албанай мэдээсэлээр Даша-Доржо БОЛОТОВ бэлдэбэ.

ЭНЭ ДУГААРТАМНАЙ:

*Олондо мэдээсэл тараадаг хэрэгсэлнүүдтэ Буряадай Президент Леонид Потаповай үгэнэн интервью.

*Л.В.Потапов: «Үлүү, ехэ эрилтэнүүдые хэбинагүйб, харин...»

*Молнии и листья.

*Буряадай элитэ эрдэмтэ У-Ж.Ш. Дондуковой 80 наһанай ойдо.

*С.Норжимаев. Баснинууд.

*Малшанай календарь.

*Зурхай. Хүн хэдытэй болохо аргатайб?

*Оюутагта - оносотой зүбшэлнүүд

*Хурамхаанай аймагай Барханай дунда нургуулиин 95 жэлэй ойдо

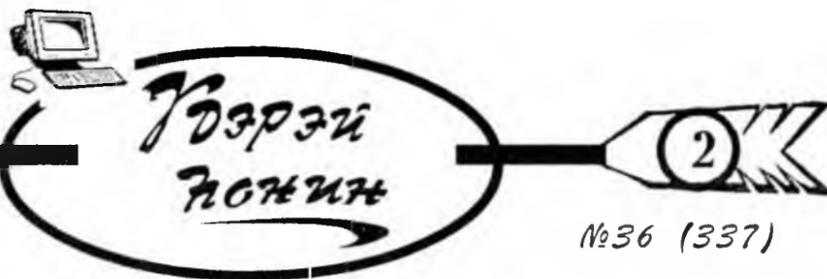
ПРОЕКТСЕРВИС УЛАН-УДЭ
Лесоперерабатывающие
предприятия

"ПОД КЛЮЧ"

Приглашает к сотрудничеству

- КОМПЛЕКСНОЕ ПРОЕКТИРОВАНИЕ
- ДЕРЕВООБРАБАТЫВАЮЩИХ ПРОИЗВОДСТВ
- ДЕРЕВООБРАБАТЫВАЮЩЕЕ ОБОРУДОВАНИЕ
- ГИДРАВЛИЧЕСКИЕ МАНИПУЛЯТОРЫ
- ЛЕСОСУШИЛЬНОЕ ОБОРУДОВАНИЕ
- ДЕРЕВОРЕЖУЩИЙ ИНСТРУМЕНТ
- МОНТАЖ И ПУСКОНАЛАДОЧНЫЕ РАБОТЫ
- ЗАПЧАСТИ К РАМАМ Р-63, Р-75

г. Улан-Удэ, ул. Корабельная, 32, здание проходной судостроительного завода, выставочный зал, тел.(факс) 21-70-19

Буряад Республикын Президентын болон Правительствын хэблэлэй албан мэдээсэнэ:

ШЭНЭ ЖЭЛЫЕ - ШЭНЭ ПАСПОРТТАЙГААР

Буряад орондо ажаһуугшадта шэнэ түхэлэй паспортнуудые барюулалгын хэрэг хангалтагүйгөөр ябуулагдажа байна гэжэ тэмдэглэлтэй.

2003 оной августын 10-най байдлаар паспорт-визэ үгэлгын албанай бүхы таһагуудай, хэлтэсүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй баримта мэдээнүүдэй ёһоор, 716853 хүн гэхэ гү, али манай республикын дэбисхэр дээрэ ажаһуудаг, шэнэ дансануудые абаха ёһотой эрхэтэдэй 91,5 процентнь шэнэ түхэлэй паспортнуудые абahan байна. Жэлэй дүүрэтэр Россия Федерациин эрхэтэнэй паспортнууд үшөө 66615 хүндэ барюулагдахаар хараалагдана.

Пенсионернүүд болон ядуу тулоур байдалтай хүнүүдэй эдэбхигүй байлга паспортнуудые саг соогоо хэлгэлгэдэ хангалтагүй муугаар нүлөөлнэ. Манай республика дотор 25 мянганһаа дээшэ нимэ хүнүүд тоологдоно.

Гэхэ зуура 2002-2003 онуудта Россия Федерациин эрхэтэдэ шэнэ паспорт барюулха гүрэнэй программаар дүрэ зурагуудаа буулгуулжа, паспортнуудые абаха аргагүй пенсионернүүд болон ядуу тулоур байдалтай хүнүүдтэ материалына туһаламжа үзүүлхэ хэмжээнүүд хараалагданаг байгаа.

Манай республика дотор нотагай бюджедүүд соо нимэ гаргашануудай мүнөө болотор хараалагдаагүй байһаниинь халагламаар. Буряадай Президентын дэргэдэхи муниципальна байгуулануудай толгойлогшонорой нара бүри хүдэлдэг зүблөөн августын 26-да боложо, энэ асуудалые дэлгэрэнгүйгээр зүбшэн хэлсэһэн байгаа. Хангалта багатай эрхэтэдэ шухала мүнгэ зөөри таһалжа үгэхэ шийдхэбэри абтаа.

Улаан-Үдэ хотодо, мүн Захаминай, Загарайн ба Прибайкалийн аймагуудта паспортнуудые хэлгэлгын хүдэлмэри илангаяа муугаар ябуулагдаана.

ТҮРЬНЭ ХАЯХА ЗАГАНАДТА - ОНСО АНХАРАЛ

Агропромышленна комплексые хүгжөөхэ талаар Буряад Республикын Правительствын Түрүүлэгшын орлогшо Леонид Турбянов загананай ажахын соведэй ээлжээтэ суглаа үнгэрэгшэ долоон хоногой һүүл багта зарлаба.

Тэрээн дээрэ хоёр асуудал зүбшэн хэлсэгдэһэн байгаа. Загананай нөөснүүдые хамгаалха, арьбадхаха ба загана барилгыг туримшуулха талаар Байгалай оршондохи хүтэлбэрийн дарга Юрий Калашников энэ жэлдэ түрһэ хаяха омоли болон хэлбэрүүһэн (сиг) заганадые хамгаалха хэмжээ ябуулгануудай түсэб сугларашадай анхаралда табиба. «Түрһэ хаялгын үедэ загана хамгаалха тухай» республикын Правительствын Тогтоолые дүүргэлтэ болгон, энэ түсэб зохёогдонон байгаа. Түсэб хайшаагдажа, республикын министрнүүдэй кабинетдээр нарын сагта баталагдаха юм.

Юрий Калашниковай хэлэһэнэй ёһоор, омоли болон хэлбэрүүһэн заганадые хамгаалха хэрэгтэ саг зуурын 70 хүдэлмэришэд хабаадуулагдаана. Энэ ябуулга эмхидхэһын тула 42 автотранспорт, 11 теплоход болон 55 багахан судна хэрэглэгдэхээр түсэблэгдэнэ. Тэдэһнээ гадна, милициин, прокуратурын, байгаали хамгаалгын болон ниитын эмхинүүд, мүн хүршэ Эрхүү болон Шэтэ мөжонуудай нэмэлтэ хүсэһүүд хабаадуулагдаха. ГИБДД-гэй, транспортна инспекциин, Улаан-Үдэ станциин дотоодын хэрэгүүдэй линейнэ таһагай постнууд табигдахаар түсэблэгдэнэ. Түрһэ хаяха заганадые ондоо тээһинэ абаашажа табиһын тула автомобильна болон түмэр замтай транспортын хойноһоо хиналта шангадхагдаха юм.

Гэхэтэй хамта мүнөө загана хамгаалгын албанай инспекторнүүд онһон техникэдээ, машинадаа түлишэ-турхилгын материалуудаар яһала хангаданхай байна.

Сентябриин 1-һээ загана үсхэбэриалгын пунктнуудта, постнуудта али бүхы автотранспортын табигдаха ушар хоригдонхой гээд тэмдэглэхэ ёһотойбди. «Байкалрыбводой» тухай зүбшөөлэй саарһатай машинууд тиишэ табигдаха байна. Республикын аймагууд болон хотонуудай дэлгүүрнүүд ба худалдаа наймаанай талмайнууд дээрэ омоли загана худалдахань хорюулай.

Загана үсхэбэриалгын хаһада заводуудай бэлэн болоһон тухай «Востсибрыбцентр» гэжэ акционернэ бүлгэмэй генеральна директорэй уялгануудые гүйсэдхэгшэ Валентина Павлицкая суглаан дээрэ үгэ хэлэхэдээ тэмдэглээ.

ХЭЛСЭЭГЭЭР СЭРЭГЭЙ АЛБАНДА...

Ороной Зэбсэгтэ Хүсэһүүдтэ алба хэһэн, Россия Федерациин Обороннын министрствын сэрэгэй частьнуудта хэлсэһэнэй ёһоор сэрэгэй алба хэхэ аргатай эрхэтэдэе бүридхэлдэ абалгын ажал ябуулга Буряад ороной аймагуудай сэрэгэй комиссариадуудта эмхидхэгдэжэ байна.

Хэлсэһэнэй ёһоор албанда татагдагшад Буряад оронодо, Таджикистанда, Чечняда, тэрэһэлэн Псков хотын 76-дахи агаарай-десаптна дивизидэ, Номгон далайн флотдо алба хэхээр хараалагдана.

201-дэхи мотострелково дивизи Таджикистан Республикын дэбисхэр дээрэ байрладаг юм. Тэрэнэй частьнууд Душанбе, Курган-Тюбе ба Куляб хотонуудта байрладаг. Сэрэгэй алба гараха тухай Дүримэй эрилтэнүүдтэ харюусанан, дунда нургуулиһаа доошо бэшэ эрдэмтэй, бар хүсэтэй, элүүр энхэ бэстэй Россиян эрхэтэдэ кагцидадуудаар дивизидэ абтаха байна. Сэрэгэй албатадта, тэдэнэй бүлэһнүүдэй гэшүүдтэ хүсэндөө байһан хууляар хүнгэлэлтэнүүд олгогдодог.

ХОХИДОГШОДОЙ ТОО ХОЁР ДАХИН УРГАБА

Республика доторнай ботулизм үбшөөр үбдэхэ ушар олошоржо байна. Жэлэй эхинһээ хойшо 54 хүн, тэдэнэй дунда 14 хүрэтэр наһанай 2 үхибүүд нимэ үбшэндэ нэрбэгдэжэ, бүридхэлдэ абтаа. Эдэнэй хоёрынь наһа бараа.

Нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй жэшэхэдэ, нимэ үбшэндэ дайрагдагшадтай тоо хоёр дахин ургаба. Гол түлэб энэ үбшэнгэй нүжэрэлгын ушар шалтагааниинь юуб гэхэдэ, юрын аргаар дабһалһан гү, али сонгооһон омоли загана эднһнһээ болоно гэжэ врачнууд тоолоно.

Энэһнһээ уламжалан, республикын Гүрэнэй ариг сэбэрые сахилгын-халдабарита үбшнһөө нэргылэлгын түбэй мэргэжэлтэд ингэжэ дурадхана: газаагуур наймаа хэгшэдһээ загана худалдажа бү абатгы! Республикын Госсанэпиднадзорой тогтоолоор үйлсэ гудамжануудаар, талмайнууд ба багахан дэлгүүрнүүд дээгүүр наймаа хэгшэдһээ дабһалһан, сонгооһон гү, али наһа бариһан загана худалдажа абахань хоригдонхой.

ГОЛ ТҮЛЭБ ЗАЛУУШУУЛ ЛЭ ХАЛДАНА

Байгша оной июниин 17-һоо августын 25 болотор менингит үбшэнгөөр үбдэһэн 77 хүн хотын халдабарита үбшэнэй больницада оруулагдаба. Тэдэнэй 15-ниинь аргалуулагдажа гараа, тэдэнэр бултадаа 18 хүрэтэр наһанай, Улаан-Үдэ хотодо ажаһуудаг юм.

Толгоймнай ехээр үбдэнэ, досоо бөөгнэнэ, бээмнай нула муу, тамир тэнхээгүй, 38 градус хүрэтэр халуунтай байна, ара духаһаа яншажа үбдэнэ гэжэ үлбэртэгшэд гомдол баридаг байна. Үбшэнтэдэй бээын тамир дунда зэргын байһанаа түргөөр эдэгсбэ.

Хорин аймагта августын 25-да 21 хүн үбшэлһэн байгаа. Тэдэнэр бултадаа 18 хүрэтэр наһанай залуушуул юм. Элдэб янзаар халдадаг байна. Хаа хаанагүй энэ үбшэнһөө нэргылэлгын ябуулганууд үнгэрэгдэнэ.

ХУУШАНАЙ ҺАЙНДЭР ШЭНЭ ЁһООР

Россия боон бөөнөөрөө ажаһуудаг бүхы газар нотагуудһаа: Ямало-Ненецкэ автономито тойрогһоо, Красноярска, Хабаровска хизаарнуудһаа, Амарай, Эрхүү болон Шэтэ мөжонуудһаа, Саха (Яхад) Республикаһаа, Эвенкын автономито округһоо эвенкнүүд сентябриин 12-13-да Улаан-Үдэдэ айлшаар бууха юм. Хигтадай Арадай Республикын Үбэр-Монголой Хүлэн-Буйрай аймаг Эвенкэйскэ автономито хушуунай түлөөлэгшэд уригдагшад дунда байха. Республикымнай эвенк арадай «Больдёр» һайндэртэ хабаадахага тэдэнэр Буряад орондо ерэхэ.

Ороной Хойто зүгэй үсөөн тоото арадуудай эблэл энэ һайндэрые хэргээхэ гэхэн үүсхэл гаргаа һэн. Буряадай Правительство болон Баунтын аймагай захиргаан энэ үүсхэһыне дэмжэһэн байгаа. Тийгэжэ 1999 ондо энэ һайндэр Баунтын аймагта үнгэрэгдөө һэн. Хойто жэһын Хурамхаан айлшадые угтажа абаа бэлэй. Энэһнэй һүүлээр һайндэрые хоёр жэлдээ нэгэ дахин үнгэрэгшэ шийдхэбэри абтан байгаа. Тийн мүнөө эвенк угсаатанай түлөөлэгшэд Буряад ороной ниислэл хотодо уулзаха байна.

Хэзээ нэгэтэ энэ һайндэр «Бакалдын» гэжэ нэрлэгдэдэг байгаа. Энэнь эвенк хэлһнһээ оршуулхата, «уулзалга» гэхэн удхатай. Удаан саг соо үргэлжэлдэг үблэлгылгын һүүлээр эвенкнүүд баяр баясхалантайгаар уулзажа, агнуурийн мэргэжэл шадабарья харуудаг, хүбшэ тайга соогуур бариһан олзонуудаа һайрхадаг, номо годдөөр мурьсэдэг, ороор урилдадаг байһан гэшэ.

Мүнөө нэргээгдэһэн һайндэр шэнэ нэрэтэй болоо. һайндэрый удха шанарһые нэмээгдээ. Эвенк угсаатанай аман зохёолой үндэһөөр зохёогдон концерт-наадан табигдадаг, эвенк арадай түүхэ, ажаһуудал, ёһо заншал шэнжэлдэг элитэ ехэ эрдэмтэдэй, Хойто зүгэй үсөөн тоото арадуудай эблэлэй эдэбхитэдэй, ниитын ажал ябуулагшадтай, зохёохы сэхээтэнэй хабаадалгатай эрдэмэй-ажал ябуулгын хуралдаанууд үнгэрэгдэхэ байна. Энэ жэлдэ Хойто зүгэй, Сибириин болон Алас-Дурна зүгэй үсөөн тоото үндэһон арадуудай эблэлэй президент, Ямало-Ненецкэ автономито тойрогой Гүрэнэй Дүүмын Түрүүлэгшэ С.Н.Харючи, Хойто хизаарай үсөөн тоото үндэһон арадуудай дунда хүдэлмэри ябуулха талаар хэлтэһэй ахамад мэргэжэлтэ, Красноярска хизаарай Хойто зүгэй үсөөн тоото үндэһон арадуудай эблэлэй президент Е.А.Синькевич, хэлэ бэшгэй эрдэмэй кандидат, доцент, РАН-а, Лингвистическэ шэнжэлгэнүүдэй институтудай хүдэлмэрилэгшэ, «Дрофа. Санкт-Петербург» гэжэ хэлбэлэй директорэй орлогшо Н.Я.Булатова, хэлэ бэшгэй эрдэмэй доктор, Саха (Яхад) Республикын Эрдэмэй академийн академик, РАН-ий СО-гой Хойто зүгэй үсөөн тоото арадуудай асуудалануудай институтай директор В.А.Роббек, хэлэ бэшгэй эрдэмэй доктор, М.Горькийн нэрэмжэтэ Дэлхэйн литературын институтудай хүдэлмэрилэгшэ В.Л.Клюс (Москва), эвенк уран зохёолшо, Россиян уран зохёолшодой холбооной гэшүүн А.Н.Немтушкин болон бусад манайда айлшаар бууха байна.

Буряад Республикын Президентын болон Правительствын Захиргаанай Үндэһэтэнэй хэрэгүүдэй болон ниитын, шажнанай нэгдэлнүүдтэй харилсаа холбоонуудай талаар хороон, Буряад Республикын Соёлой министрство, республикын хойто аймагуудай нотагай өөһэдын хүтэлбэрийн зургаанууд, Хойто зүгэй үсөөн тоото үндэһон арадуудай эблэл, Арадай уран бэлгитэй түб, Забайкалийн арадуудай Этнографическа музей энэ һайндэрые эмхидхэхэ юм. «Больдёр» гэжэ һайндэр сентябриин 12-то үглөөнэй 10 сагта Советүүдэй талмай дээрэ гоё һайхан зугаа наадаар нэгдэхэ. Хахад часай үнгэрэхэдэ, уран һайханай-шэмэглэлэй искусствын выставкэ Сампиловай нэрэмжэтэ Уран зурагай музей соо нэгдэхэ. «Агафья хүгшөөгэй онтохон» гэжэ баримтата фильм үдэрэй 3 сагта харуулагдаха. КНР-эй «Улаан Мушир» ансамблиин концерт-наадан, эвенк угсаатанай хубсаһа хунар 17 сагта Буряадай гүрэнэй филармони соо харуулагдаха.

Һайндэртэ хабаадагшад энэ үдэр Буряад Республикын Президент Леонид Потаповтай уулзаха, республикын Хойто зүгэй үсөөн тоото үндэһон арадуудай элүүр энхын асуудалануудаар «Дүхэриг-шэрээ» үнгэрэгдэхэ. Буряад Республикын Президентын болон Правительствын Захиргаанай Үндэһэтэнэй хэрэгүүдэй талаар хороондой ахамад мэргэжэлтэ А.П.Найканчинагай хэлэһэнэй ёһоор, хөөрөлдөөнэй темэ дэмы шэлэгдээгүй: Буряад ороной эвенк угсаатанай элүүр энхэ байлгын асуудал мүнөө тон шухала болоод байна. Ушарын юуб гэхэдэ, йодой дуталданһаа уламжалан нүжэрэдэг үбшэнүүд тэдэнэй дунда нүжэрдэг байха юм. Эвенк угсаатанай бээын элүүрые һайжаруулха, али бүхы үбшнһөө нэргылэхэ асуудалаар эмхидхэгдэһэн «Дүхэриг-шэрээдэ» хабаадагшад шухала зорилгонуудые республикын Президент болон Правительствын, нотагай өөһэдын хүтэлбэрийн толгойлогшонорой урда табиха байна. Энэ талаар нүлөө ехэтэй хэмжээнүүдые абаха гэшэ шухала удха шанартай.

Сентябриин 13-да һайндэр Этнографическа музейдэ болохо, Эвенкнүүдэй бөөн бөөнөөрөө ажаһуудаг аймагуудтай, үндэһнэй, эдэ хоолой выставкэ-яармагтай танилсаха КНР-эй Үбэр-Монголой Хүлэн-Буйрай аймагай Эвенкэйскэ автономито хушуунай хубсаһа хунар харуулха, зохёохы аман үгын коллективүүдэй концерт-наадан табигдаха, Баунтын Эвенкэйскэ аймагай «Осикта», «Хосинкан», Хурамхаанай «Нимнган», «Велика», Хойто-Байгалай «Гогоуи» ансамбльнууд концерт-наада табиха. Аяр холын Ахаһаа «Улыг суурян» гэжэ ансамбль ерэхэ. «Булкамуур», «Бадама сээсэг» болон республикын эвенк угсаатанай «Арун» гэжэ соёлой түбэй «Гулувун» гэжэ ансамбльнуудай коллективүүд Буряад ороной ниислэл хотые түлөөлхэ байна.

Һайндэр үзэсхэлэн гоё һайхан, элдэб янза, гүнзэгы удха шанартай байхаар хүлээгдэнэ. Манай республика хадаа Хойто зүгэй үсөөн тоото үндэһон арадуудые нэгдүүлхэ, нэргээхэ ба хүгжөөхэ талаар хүсэлэл оролдолго гаргаха, уулзаха гайхамшаг арга эвенк угсаатанда олгоһон Федерациин ори ганса субъект байһаар гэжэ нэмэхэ шухала.

Буряад Республикын Президентын болон Правительствын хэлбэлэй албан.

ОЛОНДО МЭДЭЭСЭЛ ТАРААДАГ ХЭРЭГСЭЛНҮҮДТЭ БУРЯДАЙ ПРЕЗИДЕНТ ЛЕОНИД ПОТАПОВАЙ ҮГЭНЭН ИНТЕРВЬЮ

Леонид Васильевич, манай ажабайдалда хэтэрмэ олон найдэрнүүд үнгэргэгдэнэ гэжэ мүнөө ходо ходо хэлсэдэг болонхой. Энэнь зүйтэйшье ха. Зүгөөр үнгэрэгшэ зун болоһон ойн баяр - манай республикын 80 жэлэй ой - Буряад оролдомнай тон шухала удха шанартай юм ааб даа. Энэ ойн баяр манай республикада, улад зондоннай юу асарба, тухообз гэшэб?

- Манай республикын байгуулагдаһаар 80 жэлэй ой айхабтар ехэ удха шанартай байна. Энэ хадаа ямар нэгэ шатын хэмжээ ябуулга, экономико болон соёлой туйлалтануудай өөрсэ янзын харалга болобо. Энэ үйлэ хэрэгтэй удха шанар республикын арад түмэнэй эдэбхи үүсхэлые бадаруулаа. Иимэ жэшээ харуулһуу: Экономикын үдэрнүүдтэ Мухар-Шэбэрэй аймагһаа 700 хүн Улаан-Үдэдэ ерэнэй байгаа. Зэдын ба Захамнайн аймагуудһаа тус тустаа 500 хүн ерээ. Бүхы аймагуудай хүтэлбэрлэгшэд болон түлөөлэгшэдтэй уулзалганууд болоо. Ойн баярай олоной хабаадалгатай үйлэ хэрэгүүд аймагуудай түбүүдтэ эмхидхэгдэбэ.

Манай артистнууд хүдөө шотагуудаар гаража, арад зонтой уулзаба. Энэ ехэ хэмжээ ябуулгын үндэһөөр Россин үндэһэн арадуудай соёлой түбүүдтэй Бүхэроссин фестивал Улаан-Үдэдэ түрүүшынхые эмхидхэгдээ. Тиймэһээ энэ хадаа айхабтар ехэ удха шанартай хэрэг болобо гэжэ үшөө дахин тэмдэглэхые хүсэнэб.

- Энэ зун манай республикада хүшэр хүндэ байба гэшээ аабза, Леонид Васильевич. Урданнай намарай саг оршоно, бюджетнэ халбарин хүдэлмэрлэгшэдтэ салин хүлэ дээшлүүлхээр хараалагдана. Энэ талаар республикын бюджет хэр бэлэн бэ? Ерэхэ жэлэй бюджет зохёохо хүдэлмэри ябуулагдажа байна. Тийн тэрэ эдэ бүхы бэрхэшээл түбэгүүдтэ хэр дайрагдаха гэшэб?

- Республикын нэгдэхгэдмэл бюджеттэ өөһэдын олзо оршонуудые бии болгохо талаар бэрхэшээл түбэгүүд тохёолдоно. Жэлэй дүнгүүдээр абажа харахада, хахад жэлэйнгээ түсэбье 44,3 процентээр дүүргээбди. Тийгээ 120 миллион түхэриг дутуу абаһан байнабди. Түрүүшын хахад жэлэй социальн-экономическа хүгжэлтын дүнгүүдые шүүмжэлхы ёһоор хаража үзөөд, олзо оршонуудай оролгые хайжаруулын тула шухала хэмжээнүүдые абахабди. Манай республикын бюджетдые хаһажа яшье болохогүй.

Октябрийн 1-һээ манай бюджетнэ халбарыда салин хүлээн 33 процентээр дээшлэхэ гэжэ хэн тодорхойгоор хэлэжэ шадахаб? Эндэ бидэ гансал өөһэдтөө найдажа шадахагүйбди. Түбһөө иимэ шийдхэбэри абахадаа, гансал мого шотагуудай олзо оршын үндэһэ нуурида анхарха ёһогүй гэжэ тоолохо байнаб. Тиймэһээ мүнөө хөөрэлдөөнүүд болохо байна. Россин Правительствын Түрүүлэгшын орлогшо-финансын министр Алексей Кудринда бэшгэ эльгээгээ хэм. Финансын министрствын маанадта хэды шэнээн мүнгэн хангай туһаламжа үзүүлхэ ёһотой байһыень тоолон гарган баримтануудаа энэ бэшгэ соогоо харуулаа хэмди.

Мүнөө 2004 оной республикын бюджет бүридүүлхэ талаар хүдэлмэри хэгдэжэ байна. Ерэхэ жэлдэ гансал салин хүлэ дээшлүүлгэдэ 1,4 миллиард түхэриг хэрэгтэй болохо. Гэр байрын-коммунальн ажахыда үшөө 600 миллион түхэриг нэмэжэ гаргашалагдаха ёһотой. Энэ бюджетдые хаража үзэхэдмэй, 50 процентнь салин хүлээн болоно. Бюджет хадаа экономико хүгжөөлгын арга нүхэсэл болохо ёһотой.

- Манай түүхэй эд тухай ходо гоё гоёор хэлсэдэг заншалтайбди. Зүгөөр олондо мэдээсэл тараадаг зарим хэрэгсэлнүүдэй бэшэһэнэй ёһоор, бидэ манайда бии байгаа баялгуудые үрэ багатайгаар ашагладаг байнабди. Газарай гүн дундахн баялгуудһаа ехэ ашад абтангагүй. Бодото дээрээ энэ ушар ямар гэшэб?

- Үнэхөөрөөшье, манайда минерально-түүхэй эд айхабтар ехэ, энэ талаар нөөсэмнай асары ехэ байна. Ашагта малтамалнуудай 600 хэбтэшэ нээгдэнхэй. Эндэ юун тухай хэлэлтэйб? Жэшэнь, алтан тухай хэлэхэ болоо хаа, 247 хэбтэшэ элэрүүлэгдэнхэй, энээнэй 230-иинь шэжэр алтан юм. Нефритэй 15 хэбтэшэ нээгдэнхэй. Эдэ тоонуудые дурдалгаа үргэлжэлүүлжэ болоно. Россин цинкын нөөсөнүүдэй 48 процентнь, хара туулганай 24, вольфрамай 27, молибденэй 37, ванадийн шпадай 15 процентнь манайда байдаг. Эдэмнай горитой ехэ тоонууд гэшээ ааб даа. БМ Буряад ороной хойто хубида баригдаһаниинь дэмы бэшэ. Байгал-Амарай түмэр замай барилгын дүүрэхэдэ, хүдэлмэрийн газар сүлөөлэгдэхэ, тийхэдэнь ашагта малтамалнуудай үнэтэй хэбтэшэнүүдые ашаглажа абахын тула тэдэнэй хүсэ шадал хэрэглэхые хараалаа хэмди. Тээд мүнөө байдал иимэ болоод байна ха юм даа. Озёрно болон Холдиниско ашагта малтамалнуудай хэбтэшэнүүдые ашаглаха хүдэлмэри эдэбхитэйгээр ябуулхые хараалаа хэмди. Черемшанскын кварцидай ашагта малтамал олзоборилон абахые түсэблэнэбди.

Нэгэ жэшээ харуулһуу. Алта олзоборилгын хэрэгые удаанаар ябуулант гэжэ маанадта хэлэхэ хүнүүд олдодог. Мүнөө бидэ Зүүн болон Баруун-Холбын, Ирокиндын, Кедровскы хэбтэшэнүүдтэ хүдэлжэ байнабди. 7-8 жэлэй хугасаа соо алта олзоборилгы дүрбэ дахин ехэдхээбди! Хэрбээ мого шотагай бүхы продукта хубитаяа оруулалга тухай хэлэхэ болоо хаа, мүнөө бидэ алтанһаа 2 миллиард түхэриг абанабди. Энэмнай бюджеттэ ороно. Жэшэнь, «Бурятзолото» гэжэ эмхиин байгуулагдаһанһаа хойшо оройдоол 4 жэл үнгэрөө. Мүнөө тэндэ 4500 хүн хүдэлнэ. Урдандаа мянгаад хүн ажалладаг хэн.

Тиймэһээ экономическа ургалта тухай хэлэхэдэ, манай минерально-түүхэй эдэй үндэһэ нуури, тэрэнэй хүгжэлтые, ашагта малтамалнуудай хэбтэшэнүүдые ашаглагы хараада абадаг байнабди. Мүнөө Хиагдын ураанай ашагта малтамал хэбтэшые туршалгын промышленна аргаар ашаглаага хэгдэжэ байнхай. Ойрын 4-5 жэлэй туршада тэрэниэ эдэбхитэйгээр ашаглажа захалхабди. Тэрэ гансал манай бэшэ, харин

Россин экономика хүүсэ шадалые арьбадхалгада горитой хубитаяа оруулха бшуу.

- Танай республикын гүрэнэй дээдын тушаалда хунгаданһанһаатнай хойшо жэлһээ дээшэ саг үнгэршэбэ. Энэ жэлэй дүнгүүдэ согсологдоогүй, гэбэшье тохёолдоһон ушарые хамбаашалан, тэрэ ямар байба гэшэб, хэр ороо хүшэр гү, али таарамжагүй байба, энэ саг соо юу бэсүүлжэ шадаабта?

- 2002 он тухай хэлэе. Энэ хадаа манай республикын социальн-экономическа хүгжэлтын жэлэй дундуур болзорой программа бэсүүлгын түрүүшын жэл болоһон байгаа гэжэ тэмдэглэхэ ёһотойб. Тус программы хуули болгожэ түрүүшынхые абаабди. Тус программа бэсүүлгын дүнгүүдые ерэхэ жэлдэ согсолохобди.

Ямар юумэ тэмдэглэхэ ёһотойб? Үнгэрһэн жэлдэ манайда бодото салин хүлээн 28 процентээр ургаа, хүн зоной бодото олзо оршонуудай ургалта 21 процентдэ хүрөө. Салин хүлээнэй ургалтын хэмжээгээр Сибирийн округто бидэ гурбадахы нуури эзлэнэбди. Мүнөө бидэ тэдхэмжэ болон үрһаламжын үри шэриэ саг үргэлжэ түлээнэбди. Зарим мого шотагуудтал адли, манайда бюджетнэ халбаринһандай салин хүлээ түлэхэ талаар үри шэриггүйбди. Экономикын бодото сектортэ салин хүлээ түлэглэн үри шэри эрид хороогдожо байна. Минийн түрүүлэгэ доро хүдэлмэрийн хоёр бүлэг хүдэлдэг. Тэдэнэй нэгэниинь республика дотор салин хүлээнэй асуудалнууды хаража үзэдэг, хоёрдохинь салин хүлээ хубилгаха, хүдөөгэй зоной олзо оршонууды дээшлүүлхэ асуудал шийдхэдэг. Тиймэһээ хүнүүдэй нуудал байдалые улам хайжаруулаха гэшээ Президентын болон Правительствын гол анхаралда табигдадаг байна.

- Энэ зун хүлээгдээгүй олон юумэ асархаар багсаамжалагдаа хэн. Тээд бодото байдал ехэ бэрхэшээл түбэгүүдые ушаруулаа: хүйтэн хабар, хуурай, бороо хураггүй зун, ган гасуур, түймэр... Эдэ бүхы бэрхэшээл түбэгүүдһээ уламжалан, манай республикада ямар ехэ гарза хохидол ушаруулагдаба гэшээб? Эдэ бүгдые федеральна түбһөө харуулаха юм гү?

- Байгша ондо хабарай тарилгын бүхы хүдэлмэри хэзээ хэзээнэйхиһээ эмхитэй хайнаар ябуулагдаа хэн. Тээд иимэ ехэ гарза хохидол ушаруулагдаба ха юм даа. Нээрээшье, гай тодор газар дорһоо гэжэ дэмы хэлсэдэггүй. Мүнөө юу хэлтэйб? Тохёолдоһон байдалһаа гарахы

оролдохо ёһотойбди. Тон онсо ороо байдалай тохёолдоходонь, хүндэ хүшэр асуудалнуудай гарахадань, арад зондоо ходоодо ханддагбди. Мүнөөшье тийгээ лэм. Юун болооб, юу хэхэ ёһотойбди...

Хэрбээ республикын Хүдөө ажахын болон эдэе хоолой министрство тухай хэлэхэ болоо хаа, тэрэнэй мэргэжэлтэдэ, агрономууд саашаа бэсүүлхэ зорилгонуудаа тон зүбөөр тодорхойлоо. Гарза хохидолой зайсуулагдахын тула бидэ бүхы юумэ бэсүүлхэ ёһотойбди. Алтайн хизаарай губернатор болон Новосибирскы областин губернаторта хонходоо хэм. Тэжээлэй орооно таряа манай республикада эльгээхэ тухай үгээс ойлголсообди. Хүдөө ажахын болон эдэе хоолой министр түрүүтэй манай ехэ бригада Монгол орондо ошоожэ, тэндэ үбһэ сашаха тухай асуудалаар монгол аха дүү-нэртээ, анда нүхэдтээ үгээс ойлголсообо. Урда тээнэ хараалагдаһанай ёһоор, үхэр малаа иишэ тийшэнь абаашажа, харуулаха зорилго урдаа табья лэмди. Тээд мүнөө бороо хура ороожэ, бэлшээрин яһала хайжархадань, адууһа малаа шотагтаа харуулаһаа аабзабди даа.

Бидэ республикыһаа Хүдөө ажахын болон эдэе хоолой министрствэдэ зээлээр мүнгэ номолоо хэмди. Энэ мүнгэн бюджеттэ хараалагдаһан байгаа. Манай таряашадай байдалые улам хүнгэн болохын тулада мүнгэ зээлээр үгэхэмнай ойлгосотой юм ааб даа.

Россин туһаламжагүйгөөр гаралсажа шадахагүйбди. Нёдондо жэлэй ган гасуурһаа болоһон хохидолые сентябрь нарада харюулаха гуйлгатайгаар Правительствата хандабабди. Энэмнай 55 миллион түхэриг болоно. Энэ хадаа бага мүнгэн бэшэ. Үгэхые найдуулаа хэн. Мүнгэн хангай туһаламжа шадал хаа, хаяр үзүүлхэ гуйлгатай ээлжээтэ бэшгэ Правительствын Түрүүлэгшэ Михаил Михайлович Касьяновай нэрэ дээрэ эльгээбэб.

Ган гасуурһаа уламжалан, айхабтар ехэ гарза хохидол ушаруулагдаа. Маанадай тоолон гаргаһанай ёһоор, энэмнай 400 миллион түхэриг болоно. 126 мянган гектарай ургаса тоосонһоо гаргагдаа. Өөһэдынгөө сэлэл оролдогонуудые, арга нөөсөнүүдые элсүүлжэ, Россин Правительствын туһаламжада түшэглэжэ, иимэ хүшэр хүндэ байдалһаа гараха аабзабди гэжэ найданабди.

- Манай республика дотор гэр байрын-коммунальн ажахын комплексые үбэлдэ бэлдэлын гурим яһала хайнаар табигданхай гэшээ. Зүгөөр халбарин мэргэжэлтэдэй баталһанай ёһоор, манни дулаагаар хангадаг түхээрэлгэ хэрэгсэлнүүд тон хуушаранхай. Үбэлжэлын бэрхэшээл түбэгүүдые ямараар дабажа гараха аргатайбиди?

- Би имагтал иимэ тоонууды дурдаха байнаб. Дулаагаар хангадаг сетнүүд, унанай хоолой соргонууд, манай котельнүүд 65-һаа 71 процент хүртээрөө хуушаранхай. Мүнөө юун маанадые зарим тэды аршална, абарна гэшээб? Үбэлжэлын үнгэрэмсөөр, хүндүүлхэй асуудалнууды бүридхэлдэ абаад,

хэлгэхыень хэлгэжэ, заһахыень заһажа, капиталына заһабарида орохыень түгэс хайнаар заһабарилжа эхилдэгбди. Тийн бүхы арга нөөсөнүүдээ элсүүлэн гулидхажа, энэ хүдэлмэридэ гол анхаралаа хандуулабди. Үбэлдэ бэлдэхэ гэшээ гүрэн түрэн шухала удха шанартай хэрэг ха юм даа. Мэдээнүүд байгаа юм ааб даа. Гансал мэдээнүүдые үгөөд, ажал хэрэгээ дүүргэдэггүйбди. Мүнөө шотагтуудые зүбөөр дэмжэхэ, эдэ сетнүүдые хэргэхын тула шухала хэрэгтэй мүнгэ зөөри таһалжа үгэхэ ёһотойбди. Тэдэниэ хэргэхэ зорилгонуудые урда табинхайбди. Үйлэдбэрийн хэмжээсэ 30 процентээр хороохын тула үшөө 3-4 жэлэй туршада ажаллахы хараалнабди. Гэбэшье эдэ бүгдые федеральна түбтэй хамта бэсүүлхэ ёһотойбди.

Гэр байрын-коммунальн ажахын хоёрдохы асуудалда анхарха шухала. Энээнһээ хойшо ашаг олзо ехэтэй, үндэһэ баримтатой тогтоомол сэнгүүдээр хүдэлжэ зэргэтэйбди. Тогтоомол сэнгүүдэй өөрһын үнэ сэнгһээ 1,5-2 дахин доошоо байхын тула оролдогто гарганабди. Түлэхэ аргагүй бүлээнүүдые дэмжэхэбди. Гэр байрын-коммунальн ажахые бюджеттэ оруулха талаар хүдэлжэ байнабди.

Правительствын августын суглаанай хүүлээр аймагуудай толгойлогшонортой хүдэлмэрийн зүблөн болобо. Тэрэн дээрэ энэ асуудалы тон наринаар, анхаралтайгаар хаража үзөөбди гэжэ үшөө дахин тэмдэглэхэ байнаб.

- Россин Гүрэнэй Дүүмын хунгалта дүтэлжэ байна. Олон кандидадууд хунгалтын урда тээхи ябуулгада элдэб арганууды хэрэглэдэг. Тийхэдээ Россин хуули гаргалгын дээдын зургаанда хунгагдахын тула ушар ёһондо таарахагүй арга хурга хэрэглэхэ, хэн нэгээ баһаха, доромжлохые ушар үзэгдэдэг гэшээ. Иимэ ябуулгада ямараар хандаха байнабта, энэниэ зайсуулаха арга бии гэшээ гү?

- Нэгэдэхээр, эндэ бидэ бултадаа хуулийн үндэһөөр ажалаа ябуулха ёһотойбди. Хоёрдохөөр, гутамшаг муухай ябуулгануудые гам хайраггүйгөөр зайсуулаха хэрэгтэй. Энэ бодолгүй, худал хуурмаг шүүмжэлгэнүүдые хэнэнэй ашаар дахинаа Дүүмэдэ орохо хүсэлэнтэй манай зарим депутатуудай нэрэнүүдые дурдахагүйбди. Бодото баримтанууды хараа хаань, хайн байгаа! Социальн-экономическа шэнжэлэл хэнгүй, эгээлэй юрын ушар баримта ойлгонгүйгөөртэдэ иимэ ябуулга хэдэг байна. Эдэ тоонууды хаража, ушар ёһо ойлгожо, зүб шийдхэбэри абаха хэрэгтэй.

Тиймэһээ гутамшаг муухай арга хэрэглэгшэдтэ хатуу шанга харюу үгтэхэл.

Станислав БЕЛОБОРОВОЙ
хабаадалгатайгаар
Буряад Республикын
Президентын болон
Правительствын
хэблээлэй албан бэлдэбэ

(Продолжение. Начало
в №№ 27(328), 28(329), 29(330),
30(331), 31(332), 32(333), 33(334),
№34(335), №35(336).

С ТРУЖЕНИКАМИ он всегда общался тепло и просто. Ему помогало знание их обыденной жизни, стремлений, главное, их душевного настроя. Помню, в 80-е годы Совет Министров устроил встречу с передовыми доярками и доярками, четырехтысячниками, что транслировалось в прямом эфире по телевидению. Владимир Бизьяевич не только помнил все подробности становления их ферм, но и близких и родных многих доярок. Меня поразило случаем, произошедшим на юбилейных торжествах по случаю 70-летия со дня рождения писателя Б. Ябжанова в Толтойской школе Тункинского района. Среди жителей села, пришедших на встречу с гостями

из Улан-Удэ, сидел старик, бывший животновод Дымбрын Гыргенов. С того времени, когда он работал на своей ферме, а Саганов на своей должности, когда он приезжал к нему, пройдено было добрых тридцать лет. И вдруг Владимир Бизьяевич обратился к нему по имени и отчеству, безошибочно назвал его бабушку и рассказал молодежи о том, какими они добросовестными работниками были, что на их скотных дворах и в помещениях царил такая чистота, которой не добивалась иная хлопотливая хозяйка у себя дома. Потом заслуженный учитель республики Б. Бирбаев в перерыве вспомнил, как Владимир Саганов, молодой председатель исполкома, встречался с учителем коллективом этой же школы, произвел огромное впечатление знанием проблем, существующих в народном образовании, настраивая их на практические дела, которые были направлены на активизацию учебного процесса.

Широко эрудированный во всех областях человеческого знания, он излагал свои мысли доходчиво, одинаково интересно было слушать его ученому и студенту, горожанину и сельчанину. В его речи присутствовали строгая логика, научная обоснованность и яркая популярность и эмоциональность изложения. Окончивший сельхозинститут с отличием, блестяще защитивший диссертацию кандидата экономических наук, заслуженный экономист России, действительный член Международной академии информатизации, он всегда был на высоте требований к знаниям.

И мне однажды пришлось посетить вместе с ним и руководителем представительства республики в Москве И.И. Крючковым несколько российских ведомств и министерств. Он как-то своеобразно внутренне мобилизовывался и внешне преображался: на лице появлялись черты решительности и деловитости, оно светилось, глаза загорались ярче.

Он вел беседу с большим тактом и умением, целенаправленно ведя разговор к желанному результату.

Таким же я помню его на переговорах по Байкалу с представителями Международного банка реконструкции и развития и Государственного департамента США, которые вели уравнительную линию по выделению средств на природоохранные мероприятия. Владимир Бизьяевич умело и настойчиво приводил тот факт, что более двух третей береговой линии озера примыкает к границам республики...

Здесь надо сказать, что впервые на высоком уровне вопрос о Законе о Байкале был поставлен на Съезде народных депутатов СССР. Почти с первых же дней своей деятельности этим за-

нялся депутат С.Г. Шапхаев. Его поддерживал депутат из Омска, ставший широко известным тем, что отдал свое место в Верховном Совете Б. Ельцину, позже ставший Генеральным прокурором России, в то время член Комитета Верховного Совета СССР по вопросам экологии и рационального использования природных ресурсов А.И. Казанник. Вернувшийся из Кореи, В.Б. Саганов тут же был вовлечен в эту работу и постоянно занимался этим непростым вопросом.

Все более в нашей прессе замечается тенденция замалчивания добрых дел советского времени, также прогрессивных начинаний, которые все еще не находят своего логического завершения и поныне. Даже как-то стараются отсечь историю того времени, забывая, что не

По вопросу создания Государственно-природного национального парка "Тункинский" Совет Министров РСФСР пригласил руководство республики. Вместе с В.Б. Сагановым ездили в Москву представитель Госкомприроды республики Б.Б. Ральдин, председатель районного Совета народных депутатов В.Ж. Сыренов.

Нас принимал заместитель Председателя Совмина России В. Гаврилов. Доктор по двум профилям: географических и геолого-минералогических наук - он в молодости дважды побывал в Окинском и Тункинском районах в составе научно-исследовательских экспедиций, поэтому он сразу поддержал идею создания парка в Тунке. И на этот раз он тепло отозвался о крае, добавив при этом, что депутат совершенно правиль-

ка земли других пользователей и владельцев, что дает разумную возможность при зонировании территории, включая и хозяйственную деятельность для функционирования парка, согласно его положению.

Охрана природы, рациональное природопользование - проблемы, которые получают у нас полнейшее разрешение в будущем, ведь они осуществимы в экономически состоятельных государствах. Конечно, по мере интеграции России в мировое сообщество будут открываться большие перспективы... Одним словом, это дело очень выгодное в будущем: один знаменитый фотохудожник, объездивший весь мир, говорил мне в Москве, что национальный парк - это бизнес, который экономически эффективнее во времени, чем добыча угля и нефти, золота и алмаза, что богатые люди дорого платят за свое здоровье и удовольствие...

К организации Тункинского национального парка непосредственное отношение имели в то время первый секретарь ОК КПСС, впоследствии Председатель Верховного Совета Л. Потапов и заместитель Председателя Совмина республики, председатель Госкомэкологии Бурятии М. Семенов, ученые Бурятского научного центра и БГПИ. Все они проявили углубленный интерес к этому вопросу, я думаю, что у них прежде всего возобладало чувство времени, стратегическое мышление, забота о будущем народа и родины.

"Забота депутата о своей родине понятна, и она имеет государственный характер, - говорил заместитель Председателя правительства России. - Хорошо, что я не понаслышке знаю его родину..."

"Это и моя родина", - сказал в ответ Владимир Бизьяевич...

Он шел по жизни, не всегда обходя "лужицы" конфликтов и недопониманий на пути. Возможно, это и вредило ему иногда. Но не такой он был человек, чтобы забывать свои принципы, правду жизни ради карьеры, сиюминутной выгоды и красивой и удобной лжи.

Были у него неудачи, из которых он выходил непообежденным. Были и трагические периоды - потери самых близких людей - он и тогда был негибким, но, скорее всего, внешне... Делал неожиданные поступки, непонятные для окружающих людей, со временем они становились понятными, обретая мудрый смысл. Он многое понимал и чувствовал лучше всех: ведь у него жизнь была богаче, шире, чем у многих и многих... Можно сказать, прекраснее...

В начале жизни, когда он уверенно шел вверх по служебной лестнице, многими воспринимался как баловень судьбы, и вряд ли кому приходило в голову, что это продвижение требует мобилизации всех физических и духовных сил, что не легко быть выдающимся сыном своего народа, постоянно находясь на острие поворотных периодов в судьбе нашей Отчизны.

ПУСТЬ ВОЗВРАЩАЮТСЯ В ЭТОТ МИР

МЫСЛИ И ДУША ТВОРЦА

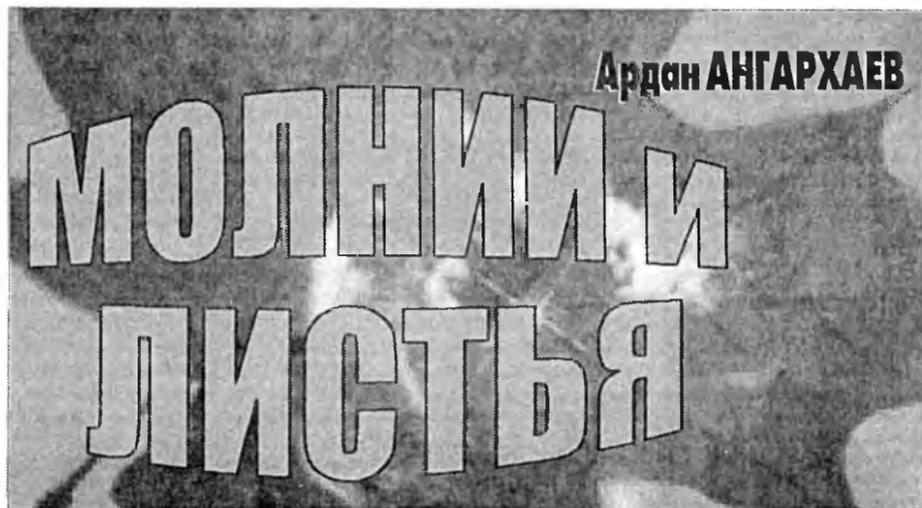
Первая книга Балдана Ябжанова была издана в 1963 году. Она называлась "Неожиданная встреча".

И сама книга была неожиданной для всех: для писательского круга - редко кто из профессионалов всерьез относился к прозам пера немного бесшабашного для них человека, а для тех, кто знал Балдана как токаря паровозо-вагонного завода, лесоруба Алзайского леспромпхоза Иркутской области, комбайнера, артиста колхозно-совхозного театра, студента Свердловской консерватории, солдата, было удивительно, когда он с неподдельной радостью дарил им свой сборник рассказов.

А вторая книга "Майтагсаан" ("Колченожка") заставила всех заговорить о талантливом писателе Б. Ябжанове.

"Девять рассказов сборника подкупают жизненностью материала. Автор ничего не выдумывает, он списывает то, что сам видел, сам пережил, сам узнал, - писал Н. Дамдинов, лауреат Государственной премии РСФСР, в центральной печати. - Пишет ли Ябжанов о суровом детстве колхозных ребятишек в годы войны, о трудных ли судьбах взрослых ведет рассказ - он верен жизни".

(Продолжение следует).

на пустом месте творится настоящее, что в прошлом соседствовали плохое и хорошее, с успехом перешедшие в настоящее. А что нам брать в будущее - это будет зависеть от нас, от тех общественных сил и государственных устремлений, которые определяют, насколько благосклонна будет судьба к нам.

В.Б. Саганов всю сознательную жизнь посвятил организационно-хозяйственной работе, - более 14 лет работал премьер-министром республики. Можно подчеркнуть, что он вовсе не был лишь партийным функционером и аппаратчиком, хотя многие из них были настоящими руководителями производства, культурной и социальной сферы. И Саганов являлся членом бюро обкома КПСС, чье слово на заседаниях имело свой должный, определяющий во многих ситуациях вес: ведь Совет Министров в то время был координирующим каждый день республики органом власти.

И было время, когда Совет Министров фактически отвечал за все в республике: это когда компартия ушла с ведущей и направляющей роли, и парламент практически не мог оказать влияние на решение каждодневных дел. Значит, на этапе первых шагов российской государственности В. Саганов был фактически первым лицом республики. Это было сложное время: события торопили нас, двигали нас вперед, ощущение новых веяний нас радовало, в то же время надвигалось чувство, что не все пошло по желаемому пути. В свое время В.И. Ленин писал, что не бывает волны "без грязной пены". И в этот период Владимир Бизьяевич руководствовался только своими принципами. Некоторые люди его критиковали за то, что он временно приостановил членство в компартии, но это надо было сделать, занимая высокую должность в республике, как многие члены партии. Да, это тактически, возможно, было неверно в борьбе за власть, так как до сих пор у нас коммунистическое влияние огромно, но В.Б. Саганов не боролся только за власть. Он перед выборами в Народный Хурал говорил мне, что для республики настал ответственный период по созданию действительно действующих законов, что в России должна начаться жизнь, основанная на справедливом, гуманном, правящем государством законе. Так и появилась у него в биографии новая строка - депутат Народного Хурала, председатель Комитета Народного Хурала по бюджету, налогам, финансам и банкам. И здесь он оставался Сагановым - компетентным в любых вопросах, непреклонным в своих решениях в пользу народа и государства. Вклад В.Б. Саганова в развитие экономики, культуры и социальной сферы республики огромен, о его деятельности еще долго будем помнить.

не беспокоится о судьбе своей родины, определяя его будущее в статусе парка, узаконенного государством и признанного мировым сообществом. Также он отметил особенности создаваемого парка, о некоторых отличиях его от существующих, ибо он создается в административных границах района, где не будет исключена хозяйственная и другая деятельность, направленная на создание инфраструктуры для всеобъемлющего функционирования всех подразделений жизнедеятельности района на принципах оптимального природопользования и разумного зонирования территории. Он сказал, что парк создается в национальной республике, и в его цели и задачи входят и развитие национальной культуры, максимальное приближение этноса к исторической среде обитания. "Идея уникальна и пока не имеет аналога в нашей стране, поэтому мы надеемся, что со стороны руководства республики найдем полное понимание и поддержку", - подытожил зампред правительства России.

Кстати, впоследствии к нам в Тункинский парк приезжали специалисты по паркам из различных стран - Германии, Дании, США, Англии, ЮАР. Все отмечали верность основных принципов, идей, целей и задач: в наше время не столь важен подход, при котором охрана природы осуществляется, оградив от нее человека, притом где еще и присутствует проблема сохранения этнических ценностей, актуален вопрос возвращения гармонических, разумных взаимоотношений человека и природы: не найдем особо ценных природных ландшафтов без населения и не имеет смысла сама красота природы без человека, поэтому человек должен беречь ее, живя посредди не загубленной, нормальной природы.

"Национальные парки создаются для сохранения особо ценных, уникальных в мире природных ландшафтов и комплексов, - говорил В. Гаврилов. - Несомненно, Тунка относится к их разряду... Как природный комплекс она едина, значит, целесообразно парк организовать в административных границах..."

Об идее образования парка в Тунке я говорил Владимиру Бизьяевичу, когда он приехал из Кореи в отпуск. Он сразу резко спросил, как быть с рубкой леса, с хозяйственной деятельностью?! Потом в разговоре мы коснулись того, что парки в разных странах имеют существенные отличия, что действующее положение о российских национальных парках еще не совершенно, что сама жизнь должна вносить коррективы в законы и положения о них. Так и получилось: принятый попозже Закон об особо охраняемых территориях допускает наличие в границах национального пар-

Хурамхаанай аймагай Барханай дунда хургуулийн 95 жэлэй ойдо

Домог суута Бархан уулын хормойдо оршодог арад зоной түлөөлэгшэдые үзэг бэшгэтэ хургаха хэрэг 1908 онһоо эхитэй юм. Юуб гэхэдэ, тэрэл ондо Харгана тосхондо эхин шатын хургуули нээгдэһэн түүхэтэй. Бархан уулын хормойдо оршодог тосхон хууринуудай үхибүүд энэ хургуулида хурадаг хэн. Буда Аюшиевич Аюшиев Цыдып Цыренович Цыренов хоёр энэ хургуулийн түрүүлүн багшанууд гээд түүхэдэ ороһон байдаг.

1922 ондо хурагшадай тоо 67-до хүрэхэн, багшанууд Ш.Ш. Шагжин, Э.Бадмаин, Э.А.Аюшиев гэгшэд ном зааһан түүхэтэй. Хамтын ажалай эмхидхэлгын шатагуудта гэхэ гү, али гушаад онуудай эхээр хургуулийн бэлүүлхэ үүргэ нилээд үргэдхэгдэһэн түүхэтэй. Үндэр наһатанда үзэг бэшгэ зааха, хамтын ажалай хаба ехэтэй харуулан жүжэг ноада табихаһаа эхилээд, хүн зоной дунда ойлгууламжын хүдэлмэринүүдые эндэхи багшанар шадмар бэрхээр эмхидхэдэг бэлэй.

Үнгэрхэн зуун жэлэй 30 гаран онуудай үеэр энэ хургуулида С.Зуртанов, Ц.Будаев, Д.Борбосов, Б.Гальчесов, О.Эрдыниев, Г.Буянов, Д.Галданов, Г.Гармаев гэгшэд хүдэлмэрилхэн юм. Эдэ олон нүхэдүүд сооһоо Гуржаб Гармаевич Гармаевые онсолон тэмдэглэхэ шухала. Гуржаб Гармаевич Хонхино, Бархан, Элхэн нотагуудай холын гүүртгэхэ олохон хүбүүд, басагадта ном зааһан габьяатай. Дэлгэр найхан сэдхэлтэй, тэсэмгэй түбшэн Гуржаб Гармаевичта заалгаһан хурагшадай олонхинь түрэл нотагтаа, Буряад Республика соогоо хүндэтэй хүнүүд болоһон, дуратай багшынгаа гэрэлтэ дурасхаалы мүнөөшье болотор дурсан ябадаг. Гуржаб Гармаевич олон жэлүүдэй туршада эхин хургуулине даагшаар хүдэлмэрилхэдөө, үндэһэ хууриень найжаруулан түүхэтэй.

1949 ондо Барханай эхин хургуули 7 жэлэй болгоһон юм. Тус хургуулийн түрүүлүн директорээр Лев Харитонович Миронов томилогдоһон бэлэй. 1962 ондо колхозой хүтэлбэри Барханай 7 жэлэй хургуули барилгада мүнгэ номолжо, тэрэ саг байдалда таарама уужам салуу шэнэ байшан богонихон саг соо бодхогдоо бэлэй. хургуулийн шэнэ байшан бодхоолгодо колхозой бэрхэ барилгашадаһаа гадна ахалагша классуудай хурагшада эдбхитэйгээр хабааһан. 1964 ондо тус хургуули дунда болгогдоһон түүхэтэй. Директорээр Владимир Будаевич Доржиев томилогдоо хэн. Владимир Будаевич бэлэдхэл найнтай багша байхаһаа гадна бэрхэ хүтэлбэрилэгшэ болон тодорроо хэн. Хүдөөгэй хурагшадые ажабайдалда нягта холбоотойгоор хүмүүжүүлхэн байдаг. Владимир Будаевичай хүдэлхэн үедэ шэнээр байгуулагдһан дунда хургуулийн үндэһэ хууринь хараа байса найжараа. Үхибүүд трактор, машина жолоодожо хураһан юм. Барханай дунда хургуули аймагайнгаа түрүүлүүдэй тоодо батаар орожо, нэрэтэй солотой багшанаршые олошорһон байдаг.

Ород хэлэнэй болон литературын багша, нийтын хүдэлмэридэ эдбхи үүсхэлтэйгээр хабаададаг Вера Санжиевна

Вера Санжиевнагай Цыренжаб Ширеторович хүргэниинь, Сурена Санжиевна басаганиинь нотаг нугадаа хүндэтэй багшанар болонхой. Андрей Цыренжапович, Марина, Эльвира Цыренжа-

Баргажан голдо Лениней орденээр эгээ түрүүлн шагнадаһан багшанарай дунда 40 жэлэй туршада хургуулида математика, физикэ зааһан Цыпилма Очировна Будаева болоно. Цыпилма Очировна

А.Ф.Пильщикова, Б.Д.Будаева, Д.Б. Эрдыниева, Т.П.Ивлева, Л.А. Жалсараева, З.Ч. Базаржапов, Е.Ц.Базаржапова, Д.С.Семенов, И.Ц.Будаев, Д.Б.Ринчинова, Д.Ц.Танганова, С.Г.Кушеева гэгшэд бии.

АРАД ЗОНОО ГЭГЭЭРҮҮЛХЭН АЛТАН ҮЛГЫНЬ БОЛОНХОЙ

Санжиева Багшанарай бүхэсоюзна 2-дохи съездын хүдэлмэридэ хабаадаһан түүхэтэй. Дайнай хүшэр хүндэ жэлүүдтэ Вера Санжиевна балшар бага үхибүүдтэ ном найнаар заахаһаа гадна нотагайнгаа зоной дунда ойлгууламжын хүдэлмэри эрхимээр ябууддаг, мүн Эхэнэрнүүдэй соведэй ажалда эхи табиһан, нотагтаа аймаг соогоо түрүү багшанарай нэгэн гээд алдартай байһан.

Вера Санжиевнагай

повннууд зээнүүдынь мүн лэ багша мэргэжэлтэйнүүд. Дэнсэма Санжиевна бүхы наһаараа Хурамхаанай лицей-интернатда багшалһан намтартай.

Аха, эгэшэ дүүнэр Санжиевуудай үхибүүд, аша, зээнэр багшын мэргэжэл шэлээд, аша үрэтэйгөөр хүдэлжэ ябана гээд онсолон тэмдэглэхэ шухала.

Санжиевануудай ехэ хуряахай Баяр Пиртанович нотагтаа комсомолой эхин эмхиин секретаряар хүдэлмэрилжэ байһанаа дайнда мордожо, баатарай үхэлөөр унаһан юм. Вера басаганиинь

эгэшэнүүд Дышигма Санжиевна, Дэнсэма Санжиевна багшанар байһан, ахань Ринчин Санжиевич мүн лэ багша, Баунтын, Зэдын, Хориин, Баргажанай аймагуудай партиин айкомой секретаряар, Буряад-Монголой АССР-эй хүдөө ажахын министрэй орлогшоор хүдэлмэрилхэн баян намтартай.

зоотехник байһан, залуугаар наһа бараһан, Ревомир - багша мэргэжэлтэй, Ринчин - эрдэмтэн, Цыпилма дүү басаганиинь багша болонхой. Ревомир Баярович комсомолой, партиин, ажахын мэдээжэ ажал ябуулагша боложо тодороод, мүнөө наһанайнгаа амаралтада гаранхай, Улаан-Үдэдэ ажагууна.

Хүшгөөрэй долоон жэлэй хургуулида намдашые зааһан. Цыпилма Очировна хэшээлэй үедэ хурагша бүхэндэ шанга эрилтэйгээр хандажа, заажа байһан предметээ бэрхээр ойлгуула онсохон бэлигтэй хэн. Дунда хургуули дүүргэхэн хүбүүд, басагад үйлэдбэрийн, гэрэй бүхы ажалнуудые жэншэдгүй найнаар бүтээхэ ёһотой гэхэн эрилтэ Цыпилма Очировна табиддаг байһан юм. Цыпилма Очировна буряад арадай үндэһэн хургаалнуудые өөрынгөө ажал дээрээ хэрэгдэдэг хэн.

Барханай дунда хургуулийн дүршэл ехэтэй багшануудай тоодо буряад хэлэнэй багша Будажаб Дмитриевна Будаева ороно. Будажаб Дмитриевна заажа байһан предметээ найнаар мэдэдэг, гадна үхибүүдтэ ехэ захидоор хандадаг, тэдэнэрэй эгээл дуратай багшанарай нэгэн болонхой юм. Будажаб Дмитриевна Барханай арадай театрай эдбхитэй гэшүүн байһан. Арадай театрай ялас гэмэ амжалтанууд соо Будажаб Дмитриевнагайшые хубита бии гээд онсолхо шухала. Ажалдаа амжалтануудые туйлаһанайнгаа түлөө «Бурядай АССР-эй хургуулинуудай габьяата багша» гэхэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй.

Барханай хургуулийн хүгжэн

Үнинэй бэрхэ багша Гурдарма Эрдыниевич Дамбаевай үүсхэлээр 1956 онһоо эхилжэ, хизаар ороноо шэнжэлгын, түүхын музей хургуулида эмхидхэгдээд, энэ хэрэг мүнөөшье найнаар эрхилэгдэнэ. Россин гэгээрэлэй отличник, Бурядай АССР-эй соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ Бубэй Ухинович Раднаев хургуулингаа хүтэлбэритэй хамта Хонхино тосхондо хурагшадай ажалай болон амаралтын лагерь олон жэлэй туршада урагшатайгаар хүтэлбэрилхэн юм.

Хэшээлүүдээ ехэ хонирхолтойгоор үнгэргэдэг Россин Гэгээрэлэй отличник Г.Р. Ешонов, Е.М.Очирова, В.Ш. Багаева, Е.Б.Очирова, Д.Э. Доржиева, Б.Б.Эрдыниев, С.С. Чимитцыренова, В.Б.Будаева, К.Б.Мангутова, Р.Г.Раднаев, Б.П.Раднаев болон бусад дурдаха хэрэгтэй хургуулийн ойн баярые тэмдэглэхээс байхадаа, залуу үетэн багшанарай хэшээл оролдолгые онсолон тэмдэглээд, он жэлүүдэй үнгэрхэ бүри эдэ нүхэднай шалгардаг болонхой. Нэрлэбэл, В.В.Бадмаев, О.Б. Будаева, Л.Н.Банаева, Б.Б.Чойнжуров, В.Н.Очирова, С.И.Очирова, Л.Д.Доржиева, Л.Ш.Шагдуров гэгшэд болонод.

Барханай дунда хургуулийн директорүүдээр элдэб үедэ ажаллаһан В.Б.Доржиевай, Д.С.Семеновой, Б.У.Раднаевай, Д.Б.Мунхоевой, Ц.Ш.Чимитцыреновай хүсэл оролдолгоор урдаа табиһан зорилгоуудаа сүм дүүргэжэ, арад зондоо хүндэтэй ажалша коллектив боложо тодорһон жэшээтэй.

1990 онһоо директорэй хүндэһэн уялгые Бадма Батуевич Эрдыниев амжалта түгэсөөр бэлүүлжэ ябана. Номгон даруу зантай, олон үггүй, бүтээсэ ехэтэй, алишы хэрэгтэ шармайн оролсожо, тэрэнээ бэлүүлжэ шаддаг гээд Бадма Батуевич тухай нотагайн зон омогорхон хэлсэдэг.

Байгша ондо 95 жэлэйнгэ ойн баярые нэрэтэй солотойгоор угтахаа бэлдэжэ байһан ажалша энэ коллективтэ хуралсалай шэнэ жэлдэ үшөө ехэ амжалтануудые хүсөөд, үхибүүдые эрдэм номдо хургаха хүдэлмэреэ бүри найнаар эмхидхэжэ ябахыень бүхы багшанарташ хүсэнэб.

В.БАТОРОВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: Лениней орденот багша Ц.О.Будаева, Г.Э.Дамбаевай нэрэмжэтэ музей соо; Барханай хургуулийн ажалша коллектив 1980-яад онуудай үеэр.

Понедельник, 8

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

07.00 ДОБРОЕ УТРО
09.00 НОВОСТИ
09.10 ЧЕЛОВЕК И ЗАКОН
10.00 НОВОСТИ
10.20 БОЕВИК «ИСКАТЕЛИ ПОТЕРЯННОГО КОВЧЕГА»
12.30 ЕРАЛАШ
12.40 СЛЕДСТВИЕ ВЕДЕТ КОЛОБКОВ
13.00 НОВОСТИ
13.20 ГОРОД ЖЕНЩИН
14.10 В. ГАФТ В ДРАМЕ «ВОРЫ В ЗАКОНЕ»
16.00 НОВОСТИ
16.20 «ПОСЛЕДНИЙ УЗНИК ШПАНДАУ»
17.00 Т/С «БЕРЕГ МЕЧТЫ»
18.00 БОЛЬШАЯ СТИРКА
19.00 НОВОСТИ
19.30 ШУТКА ЗА ШУТКОЙ
20.00 Т/С «ЗЕМЛЯ ЛЮБВИ, ЗЕМЛЯ НАДЕЖДЫ»
21.00 ЖДИ МЕНЯ
22.00 ВРЕМЯ
22.30 Т/С «ДВЕ СУДЬБЫ»
23.40 Д/Ф «ПЕЙЗАЖ ПЕРЕД БИТВОЙ. ЛЕВЫЙ ФЛАНГ»
00.30 ВРЕМЯ
00.50 СКАНЕР
01.20 ТЕОРИЯ НЕВЕРоятНОСТИ
01.50 Т/С «ТЫСЯЧЕЛЕТИЕ»

РОССИЯ

06.00 ДОБРОЕ УТРО, РОССИЯ!
МЕСТНОЕ ВРЕМЯ
06.10, 06.45, 07.15, 07.45, 08.15, 08.45, 09.10 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
КАНАЛ «РОССИЯ»
09.45 Т. ХЭНКС В КОМЕДИИ «МОЯ БОЛЬШАЯ ГРЕЧЕСКАЯ СВАДЬБА»
11.40 В «ГОРОДКЕ»
11.45 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
12.00 ВЕСТИ
МЕСТНОЕ ВРЕМЯ
12.30 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
КАНАЛ «РОССИЯ»
12.50 КОРОТКОЕ ЗАМЫКАНИЕ
13.50 КРУТОЙ МАРШРУТ
14.45 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
15.00 ВЕСТИ
МЕСТНОЕ ВРЕМЯ
15.10 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
КАНАЛ «РОССИЯ»
15.30 ЧТО ХОЧЕТ ЖЕНЩИНА
16.30 Т/С «ЛУЧШИЙ ГОРОД ЗЕМЛИ»
17.25 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
МЕСТНОЕ ВРЕМЯ
17.40 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
КАНАЛ «РОССИЯ»
18.00 ВЕСТИ
18.10 Т/С «БРИГАДА»
19.10 МЕЛОДРАМА «УНДИНА»
20.00 Т/С «КОМИССАР РЕКС»
21.00 ВЕСТИ
МЕСТНОЕ ВРЕМЯ
21.30 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
КАНАЛ «РОССИЯ»
21.50 «СПОКОЙНОЙ НОЧИ,

ОТВ

07.00 Т/С «ЗАК И СЕКРЕТНЫЕ МАТЕРИАЛЫ»
07.30 МУЛЬТФИЛЬМЫ
08.00 М/С «ПРИКЛЮЧЕНИЯ ВУДИ И ЕГО ДРУЗЕЙ»
08.30 Т/С «ДРУЗЬЯ»
09.00 Т/С «ЛЮБИТЕЛЬНИЦА ЧАСТНОГО СЫСКА ДАША ВАСИЛЬЕВА»
10.00 АФИША
17.00 Т/С «ДОРОГАЯ, Я УМЕНЬШИЛ ДЕТЕЙ»
18.00 Т/С «ДРУЗЬЯ»
18.30 Т/С «НОВАЯ СЕМЕЙКА АДДАМС»
19.00 Т/С «ЗАЧАРОВАННЫЕ»
20.00 33 КВАДРАТНЫХ МЕТРА
20.30 ИСТОРИЯ В ДЕТАЛЯХ
21.00 Т/С «ЛЮБИТЕЛЬНИЦА ЧАСТНОГО СЫСКА ДАША ВАСИЛЬЕВА»
22.00 Х/Ф «СЕТЬ»
00.30 ДЕТАЛИ
01.00 Т/С «ЭНТЕРПРАЙЗ»

НТВ

07.00 УТРО НА НТВ
09.50 ЛИЧНЫЙ ВКЛАД
11.00 СЕГОДНЯ УТРОМ
11.25 «ПРЕСТУПЛЕНИЕ В СТИЛЕ «МОДЕРН». ПРЕДШЕСТВЕННИК КОРЕЙКО»
11.55 Т/С «АГЕНТ НАЦИОНАЛЬНОЙ БЕЗОПАСНОСТИ-3»
13.00 СЕГОДНЯ
13.30 ПРОФЕССИЯ - РЕПОРТЕР

13.45 СТРАНА СОВЕТОВ
14.35 Т/С «АГЕНТ НАЦИОНАЛЬНОЙ БЕЗОПАСНОСТИ-3»
15.45 ПО ПРАВУ
16.00 СЕГОДНЯ
16.35 ПРИНЦИП ДОМИНО
18.00 СЕГОДНЯ
18.30 Т/С «СУПЕРШПИОНКИ»
19.25 ВНИМАНИЕ: РОЗЫСК!
20.00 СЕГОДНЯ
20.40 Т/С «УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ ФОНАРЕЙ-IV»
21.50 А. САМОХИНА В Т/С «ЧЕРНЫЙ ВОРОН»
23.00 СЕГОДНЯ
23.40 КРАСНАЯ СТРЕЛА
00.00 Т/С «КЛАН СОПРАНО»
01.20 СЕГОДНЯ
01.55 ГОРДОН
02.45 ФИЛЬМ «РОССИЯ В ГЛОБАЛЬНОМ МИРЕ. ПЛАТА ЗА ВХОД»

Тивиком

07.20 ЛОСК
07.30 БОЛЬШИЕ ДЕНЬГИ
08.00 ШКОЛЬНОЕ ТВ
08.25 Т/С «ПАУЭР РЕЙНДЖЕРС, ИЛИ МОГУЧИЕ РЕЙНДЖЕРЫ»
08.50 М/С «ГАДЖЕТ И ГАДЖЕТИНЫ»
09.15 М/С «БЛИЗНЕЦЫ СУДЬБЫ»
09.45 Т/С «ОБЖ»
10.15 Т/С «ГЛАВНЫЕ РОЛИ»
11.15 Х/Ф «АНТИТЕЛО»
13.25 Д/С «БЕЗУМНЫЙ МИР»
14.00 Т/С «ИСТИННАЯ ЛЮБОВЬ»
14.55 КЛАССИКА ЮМОРА
15.30 24 ЛОСК
15.50 Т/С «РУССКИЕ АМАЗОНКИ»
17.00 М/С «СУПЕРШОУ БРАТЬЕВ МАРИО»
17.25 Т/С «ПАУЭР РЕЙНДЖЕРС, ИЛИ МОГУЧИЕ РЕЙНДЖЕРЫ»

17.50 Т/С «ОБЖ»
18.20 Х/Ф «РОЖДЕННАЯ РЕВОЛЮЦИЕЙ»
19.55 ЛОСК
20.00 РОЗЫГРЫШ ПУТЕВКИ В ТАЙЛАНД
20.10 МУЗЫКАЛЬНЫЕ ПОЗДРАВЛЕНИЯ
20.30 КАЛЕНДАРЬ РАБОТ ОТ А.КУШНАРЕВА
20.55 М/С «СИМПСОНЫ»
21.20 Т/С «РУССКИЕ АМАЗОНКИ»
22.30 24. ЛОСК
23.05 ТРИЛЛЕР «ЗМЕИНАЯ КОЖА»
01.10 24
01.30 ЛУЧШИЕ ШОУ МИРА

Ариг Ус

07.50 Д/С «ИСТОРИИ ОКЕАНОВ»
08.15 М/С «ОХ УЖ ЭТИ ДЕТИ»
08.45 М/С «СЕМЕЙКА ТОРН-БЕРРИ»
09.05 М/С «ЭЙ, АРНОЛЬД»
09.30 ФОРМУЛА УСПЕХА
09.50 ЖИЗНЬ БЕЗ РИСКА
10.00 ЗАВТРАК С ДИСКАВЕРИ
11.05 Х/Ф «БЛОНДИНКА ЗА УГЛОМ»
13.15 М/С «ОХ УЖ ЭТИ ДЕТИ»
13.40 М/С «КОТОПЕС»
17.00 Т/С «НОВАЯ ЖЕРТВА»
18.00 ПОБЕДОНОСНЫЙ ГОЛОС ВЕРУЮЩЕГО
18.30 М/С «МОЧАЛКА БОБ КВАДРАТНЫЕ ШТАНЫ»
19.00 ВРЕМЯ ДЕНЕГ
20.00 Т/С «ГРАФИНЯ ДЕ МОНСОРО»
20.30 ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС
20.50 ФОРМУЛА УСПЕХА.
21.00 ОКНА
22.00 ДОМ
23.00 КОМЕДИЯ «УИКЭНД У БЕРНИ». ЖИЗНЬ БЕЗ РИСКА
01.15 КЛАССИКА БОКСА НА ТНТ

ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ 21-62-62

00.30 ВРЕМЯ
00.50 НА ФУТБОЛЕ
01.20 РУССКИЙ ЭКСТРИМ
01.50 Ч. ЧЕИЗ В КОМЕДИИ «СДЕЛКА ВЕКА»

РОССИЯ

05.15 ИЗ ФОНДА БГТРК
КАНАЛ «РОССИЯ»
06.00 ДОБРОЕ УТРО, РОССИЯ!
06.10, 06.45, 07.15, 07.45, 08.15, 08.45, 09.10 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
КАНАЛ «РОССИЯ»
09.45 Т/С «КАМЕНСКАЯ-2»
10.50 НЕ СКУЧАЙ!
11.45 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
12.00 ВЕСТИ
МЕСТНОЕ ВРЕМЯ
12.30 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
КАНАЛ «РОССИЯ»
12.50 КОРОТКОЕ ЗАМЫКАНИЕ
13.50 Т/С «МАРШ ТУРЕЦКОГО»
14.45 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
15.00 ВЕСТИ
МЕСТНОЕ ВРЕМЯ
15.10 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
КАНАЛ «РОССИЯ»
15.30 ЧТО ХОЧЕТ ЖЕНЩИНА
16.30 Т/С «ЛУЧШИЙ ГОРОД ЗЕМЛИ»
17.25 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ

МЕСТНОЕ ВРЕМЯ
17.40 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
КАНАЛ «РОССИЯ»
18.00 ВЕСТИ
18.10 Т/С «БРИГАДА»
19.10 МЕЛОДРАМА «УНДИНА»
20.00 Т/С «КОМИССАР РЕКС»
21.00 ВЕСТИ

МЕСТНОЕ ВРЕМЯ
21.30 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
КАНАЛ «РОССИЯ»

21.50 СПОКОЙНОЙ НОЧИ, МАЛЫШИ!
21.55 Т/С «КАМЕНСКАЯ-2»
23.00 Т/С «МАРШ ТУРЕЦКОГО»
00.00 «ВЕСТИ+»
00.20 РАСКРЫТЬ И ДОКАЗАТЬ
01.15 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
01.30 НАРОДНЫЙ АРТИСТ
01.40 Ш. КОННЕРИ В ФИЛЬМЕ «ПЛЕНКИ АНДЕРСОНА»
03.45 ДОРОЖНЫЙ ПАТРУЛЬ
04.00 Т/С «АНГЕЛЫ ЧАРЛИ»
05.00 К. ЗЕТА-ДЖОНС В Т/С «ЕКАТЕРИНА ВЕЛИКАЯ»
05.45 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ

ОТВ

07.00 Т/С «ЗАК И СЕКРЕТНЫЕ МАТЕРИАЛЫ»
07.30 МУЛЬТФИЛЬМЫ
08.00 М/С «ПРИКЛЮЧЕНИЯ ВУДИ И ЕГО ДРУЗЕЙ»
08.30 Т/С «ДРУЗЬЯ»
09.00 Т/С «ЛЮБИТЕЛЬНИЦА ЧАСТНОГО СЫСКА ДАША ВАСИЛЬЕВА»
10.00 АФИША
17.00 Т/С «ДОРОГАЯ, Я УМЕНЬШИЛ ДЕТЕЙ»
18.00 Т/С «ДРУЗЬЯ»
18.30 Т/С «НОВАЯ СЕМЕЙКА АДДАМС»
19.00 Т/С «ЗАЧАРОВАННЫЕ»
20.00 33 КВАДРАТНЫХ МЕТРА
20.30 ИСТОРИЯ В ДЕТАЛЯХ
21.00 Т/С «ЛЮБИТЕЛЬНИЦА ЧАСТНОГО СЫСКА ДАША ВАСИЛЬЕВА»
22.00 Х/Ф «СЕРДЦЕБИЕНИЕ СМЕРТИ»
00.00 Т/С «СЕК В БОЛЬШОМ ГОРОДЕ»
00.30 ДЕТАЛИ
00.30 ДЕТАЛИ
01.00 Т/С «ЭНТЕРПРАЙЗ»

НТВ

07.00 УТРО НА НТВ
09.55 Т/С «ЧЕРНЫЙ ВОРОН»
11.00 СЕГОДНЯ УТРОМ
11.25 НАМЕДНИ
13.00 СЕГОДНЯ
13.30 КРАСНАЯ СТРЕЛА
13.50 СТРАНА СОВЕТОВ
14.35 Т/С «УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ ФОНАРЕЙ-IV»
15.45 ПО ПРАВУ
16.00 СЕГОДНЯ
16.35 ПРИНЦИП ДОМИНО
18.00 СЕГОДНЯ
МЕСТНОЕ ВРЕМЯ
18.30 УЛГУР
18.40 ФОРУМ СТОРОННИКОВ «ЕДИНОЙ РОССИИ»
18.50 ТРОИЦКОЕ СЛОВО
19.10 ГОРОСКОП
19.15 ТВОЙ ШАНС. ПРЯМОЙ ЭФИР НТВ-3

19.25 ТЕРРИТОРИЯ ВЫЖИВАНИЯ
20.00 СЕГОДНЯ
20.45 Т/С «УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ ФОНАРЕЙ-IV»
21.55 Т/С «ЧЕРНЫЙ ВОРОН»
23.00 СЕГОДНЯ
23.40 КРАСНАЯ СТРЕЛА
00.00 Т/С «КЛАН СОПРАНО»
01.10 СЕГОДНЯ
01.45 ГОРДОН
02.50 КОМА
03.20 Т/С «ЗА ГРАНЬЮ ВОЗМОЖНОГО»

Тивиком

07.20 ЛОСК
07.30 БОЛЬШИЕ ДЕНЬГИ
08.00 М/С «КОТЫ-САМУРАИ»
08.25 Т/С «ПАУЭР РЕЙНДЖЕРС, ИЛИ МОГУЧИЕ РЕЙНДЖЕРЫ»
08.50 М/С «ГАДЖЕТ И ГАДЖЕТИНЫ»
09.15 М/С «БЛИЗНЕЦЫ СУДЬБЫ»
09.45 Т/С «ОБЖ»
10.15 Т/С «ГЛАВНЫЕ РОЛИ»
11.15 ФИЛЬМ «БЕЗ УМА ОТ ОРУЖИЯ»
13.25 Д/С «БЕЗУМНЫЙ МИР»

14.00 Т/С «ИСТИННАЯ ЛЮБОВЬ»
14.55 ОЧЕВИДЕЦ
15.30 24. ЛОСК
15.50 Т/С «РУССКИЕ АМАЗОНКИ»
17.00 М/С «СУПЕРШОУ БРАТЬЕВ МАРИО»
17.25 Т/С «ПАУЭР РЕЙНДЖЕРС, ИЛИ МОГУЧИЕ РЕЙНДЖЕРЫ»
17.50 Т/С «ОБЖ»
18.20 Х/Ф «РОЖДЕННАЯ РЕВОЛЮЦИЕЙ»
19.55 ЛОСК
20.05 МУЗЫКАЛЬНЫЕ ПОЗДРАВЛЕНИЯ
20.30 24
20.55 М/С «СИМПСОНЫ»
21.20 Т/С «РУССКИЕ АМАЗОНКИ»
22.30 24. ЛОСК
23.05 Н. КИДМАН В ДРАМЕ «ХОЗЯИН НОЧИ»
01.10 24

Ариг Ус

07.30 ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС
07.50 Д/С «ИСТОРИИ ОКЕАНОВ»
08.20 М/С «ОХ УЖ ЭТИ ДЕТИ»
08.40 М/С «СЕМЕЙКА ТОРН-БЕРРИ»
09.05 М/С «ЭЙ, АРНОЛЬД»
09.30 ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС
09.50 ФОРМУЛА УСПЕХА. ЖИЗНЬ БЕЗ РИСКА
10.00 ЗАВТРАК С ДИСКАВЕРИ
11.05 Х/Ф «УИКЭНД У БЕРНИ»
13.15 М/С «ОХ УЖ ЭТИ ДЕТИ»
13.40 М/С «КОТОПЕС»
17.00 Т/С «НОВАЯ ЖЕРТВА»
18.00 ПОБЕДОНОСНЫЙ ГОЛОС ВЕРУЮЩЕГО
18.30 М/С «МОЧАЛКА БОБ КВАДРАТНЫЕ ШТАНЫ»
19.00 ЗАПРЕТНАЯ ЗОНА
20.00 Т/С «ГРАФИНЯ ДЕ МОНСОРО»
20.30 ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС
20.50 ФОРМУЛА УСПЕХА
21.00 ОКНА
22.00 ДОМ
23.00 В. АЛЛЕН В Х/Ф «МЕЛКИЕ МОШЕННИКИ». ЖИЗНЬ БЕЗ РИСКА
01.05 Т/С «ПЕРВАЯ ВОЛНА»

Advertisement for 'ОАО "БурятАвтоСервис"' featuring a car image and text about car services and parts.

Advertisement for 'ОПТОВО-РОЗНИЧНЫЙ ЦЕНТР "БАЙКАЛ"' listing various goods and prices.

Среда, 10

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

07.00 ДОБРОЕ УТРО
09.00 НОВОСТИ
09.10 Т/С «ЗЕМЛЯ ЛЮБВИ, ЗЕМЛЯ НАДЕЖДЫ»
10.00 НОВОСТИ
10.20 Т/С «ДВЕ СУДЬБЫ»
11.30 БОЕВИК «ПЕТР ВЕЛИКИЙ»
12.30 ЕРАЛАШ
12.40 ДИСНЕЙ-КЛУБ: «ЧУДЕСА НА ВИРАЖАХ»
13.00 НОВОСТИ
13.20 ГОРОД ЖЕНЩИН
14.10 М НЕЕЛОВА В ФИЛЬМЕ «ТЮРГМЫННЫЙ РОМАНС»
16.00 НОВОСТИ

16.20 ФАБРИКА ЗВЕЗД-3
16.40 ЕРАЛАШ
17.00 Т/С «БЕРЕГ МЕЧТЫ»
18.00 БОЛЬШАЯ СТИРКА
19.00 НОВОСТИ
19.20 КУМИРЫ. КЛАРА РУМЯНОВА
19.50 СМЕХОПАНОРАМА
20.20 Т/С «ЗЕМЛЯ ЛЮБВИ, ЗЕМЛЯ НАДЕЖДЫ»
21.10 Т/С «УБОЙНАЯ СИЛА»
22.00 ВРЕМЯ
22.30 Т/С «ДВЕ СУДЬБЫ»
23.40 Д/Ф «ПЕЙЗАЖ ПЕРЕД БИТВОЙ. ЦЕНТР»
00.25 ВРЕМЯ
00.50 ФУТБОЛ. ОТБОРОЧНЫЙ МАТЧ ЧЕМПИОНАТА ЕВРОПЫ-2004. СБОРНАЯ РОССИИ - СБОРНАЯ ШВЕЙЦАРИИ
02.50 Д/Ф «ПОСЛЕ ПАДЕНИЯ НЕБОСКРЕБОВ»

«РОССИЯ»

06.00 ДОБРОЕ УТРО. РОССИЯ!
МЕСТНОЕ ВРЕМЯ
06.10, 06.45, 07.15, 07.45, 08.15, 08.45,
09.10 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
КАНАЛ «РОССИЯ»
09.45 Т/С «КАМЕНСКАЯ-2»
10.50 САМ СЕБЕ РЕЖИССЕР
11.45 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
12.00 ВЕСТИ
МЕСТНОЕ ВРЕМЯ
12.30 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
КАНАЛ «РОССИЯ»
12.50 КОРОТКОЕ ЗАМЫКАНИЕ
13.50 Т/С «МАРШ ТУРЕЦКОГО»
14.45 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
15.00 ВЕСТИ
МЕСТНОЕ ВРЕМЯ
15.10 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
КАНАЛ «РОССИЯ»
15.30 ЧТО ХОЧЕТ ЖЕНЩИНА
16.30 Т/С «ЛУЧШИЙ ГОРОД ЗЕМЛИ»
17.25 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
МЕСТНОЕ ВРЕМЯ
17.40 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
КАНАЛ «РОССИЯ»
18.00 ВЕСТИ
18.10 Т/С «БРИГАДА»
19.10 МЕЛОДРАМА «УНДИНА»
20.00 Т/С «КОМИССАР РЕКС»
21.00 ВЕСТИ
МЕСТНОЕ ВРЕМЯ
21.30 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
КАНАЛ «РОССИЯ»
21.50 СПОКОЙНОЙ НОЧИ, МАЛЫШИ!
21.55 Т/С «КАМЕНСКАЯ-2»
23.00 Т/С «МАРШ ТУРЕЦКОГО»
00.00 ВЕСТИ +
00.20 АВТОРИТЕТ
00.50 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
01.05 НАРОДНЫЙ АРТИСТ
01.20 А. РОСТОЦКИЙ В ФИЛЬМЕ «МУЖСКАЯ КОМПАНИЯ»
02.50 ДОРОЖНЫЙ ПАТРУЛЬ
03.05 ГОРЯЧАЯ ДЕСЯТКА
04.00 Т/С «АНГЕЛЫ ЧАРЛИ»
04.55 Т/С «ЕКАТЕРИНА ВЕЛИКАЯ»
05.45 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ

ОТВ

07.00 Т/С «ЗАК И СЕКРЕТНЫЕ МАТЕРИАЛЫ»
07.30 МУЛЬТФИЛЬМЫ.
08.00 М/С «ПРИКЛЮЧЕНИЯ ВУДИ

И ЕГО ДРУЗЕЙ»
08.30 Т/С «ДРУЗЬЯ»
09.00 Т/С «ЛЮБИТЕЛЬНИЦА ЧАСТНОГО СЫСКА ДАША ВАСИЛЬЕВА»
10.00 АФИША
17.00 Т/С «ДОРОГАЯ, Я УМЕНЬШИЛ ДЕТЕЙ»
18.00 Т/С «ДРУЗЬЯ»
18.30 Т/С «НОВАЯ СЕМЕЙКА АДДАМС»
19.00 Т/С «ЗАЧАРОВАННЫЕ»
20.00 33 КВАДРАТНЫХ МЕТРА
20.30 ИСТОРИЯ В ДЕТАЛЯХ
21.00 Т/С «ЛЮБИТЕЛЬНИЦА ЧАСТНОГО СЫСКА ДАША ВАСИЛЬЕВА»
22.00 ФИЛЬМ «ТРОЯНСКАЯ ШТУЧКА»
00.00 Т/С «СЕКС В БОЛЬШОМ ГОРОДЕ»
00.30 ДЕТАЛИ
01.00 Т/С «ЭНТЕРПРАЙЗ»

ОНТВ

07.00 УТРО НА НТВ
09.55 Т/С «ЧЕРНЫЙ ВОРОН»
11.00 СЕГОДНЯ УТРОМ
11.25 РАСТИТЕЛЬНАЯ ЖИЗНЬ
12.05 КУЛИНАРНЫЙ ПОЕДИНОК
13.00 СЕГОДНЯ
13.35 КРАСНАЯ СТРЕЛА
13.50 СТРАНА СОВЕТОВ
14.35 Т/С «УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ ФОНАРЕЙ-IV»
15.45 ПО ПРАВУ
16.00 СЕГОДНЯ
16.35 ПРИНЦИП ДОМИНО
18.00 СЕГОДНЯ
18.30 Т/С «СУПЕРШПИОНКИ»
19.25 ЧИСТОСЕРДЕЧНОЕ ПРИЗНАНИЕ
20.00 СЕГОДНЯ
20.45 Т/С «УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ ФОНАРЕЙ-IV»
21.50 Т/С «ЧЕРНЫЙ ВОРОН»
23.00 СЕГОДНЯ
23.40 КРАСНАЯ СТРЕЛА
00.00 Т/С «КЛАН СОПРАНО»
01.20 СЕГОДНЯ
02.00 ГОРДОН ПРЕДСТАВЛЯЕТ

Тивиком

07.20 ЛОСК
07.30 БОЛЬШИЕ ДЕНЬГИ
08.00 М/С «КОТЫ-САМУРАИ»
08.25 Т/С «ПАУЭР РЕЙНДЖЕРС, ИЛИ МОГУЧИЕ РЕЙНДЖЕРЫ»

08.50 М/С «ГАДЖЕТ И ГАДЖЕТИНЬИ»
09.15 М/С «БЛИЗНЕЦЫ СУДЬБЫ»
9.45 Т/С «ОБЖ»
10.15 КЛАССИКА ЮМОРА
11.15 Н. КИДМАН В ДРАМЕ «ХОЗЯИН НОЧИ»
13.25 Д/С «БЕЗУМНЫЙ МИР»
14.00 Т/С «ИСТИННАЯ ЛЮБОВЬ»
14.55 ТАКАЯ ПРОФЕССИЯ
15.30 24. ЛОСК
15.50 Т/С «РУССКИЕ АМАЗОНКИ»
17.00 М/С «СУПЕРШОУ БРАТЬЕВ МАРИО»
17.25 Т/С «ПАУЭР РЕЙНДЖЕРС, ИЛИ МОГУЧИЕ РЕЙНДЖЕРЫ»
17.50 Т/С «ОБЖ»
18.20 Х/Ф «РОЖДЕННАЯ РЕВОЛЮЦИЕЙ»
19.55 ЛОСК
20.05 МУЗЫКАЛЬНЫЕ ПОЗДРАВЛЕНИЯ
20.30 24
20.55 М/С «СИМПСОНЫ»
21.20 Т/С «РУССКИЕ АМАЗОНКИ»
22.30 24. ЛОСК
23.05 БОЕВИК «КУЛАК ПОЛЯРНОЙ ЗВЕЗДЫ»
01.10 24

Ариг Ус

07.30 ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС
07.50 Д/С «ИСТОРИИ ОКЕАНОВ»
08.20 М/С «ОХ УЖ ЭТИ ДЕТКИ»
08.40 М/С «СЕМЕЙКА ТОРНБЕРРИ»
09.05 М/С «ЭЙ, АРНОЛЬД»
09.30 ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС
09.50 ФОРМУЛА УСПЕХА. ЖИЗНЬ БЕЗ РИСКА
10.00 ЗАВТРАК С ДИСКАВЕРИ
11.05 Х/Ф «МЕЛКИЕ МОШЕННИКИ»
13.15 М/С «ОХ УЖ ЭТИ ДЕТКИ»
13.40 М/С «КОТОПЕС»
17.00 Т/С «НОВАЯ ЖЕРТВА»
18.00 ПОБЕДОНОСНЫЙ ГОЛОС ВЕРУЮЩЕГО
18.30 М/С «МОЧАЛКА БОБ КВАДРАТНЫЕ ШТАНЫ»
19.00 ВРЕМЯ ДЕНЕГ
20.00 Т/С «ГРАФИНЯ ДЕ МОНСОРО»
20.50 ФОРМУЛА УСПЕХА
21.00 ОКНА
22.00 ДОМ
23.00 Х/Ф «БАЛОВЕНЬ СУДЬБЫ»
ЖИЗНЬ БЕЗ РИСКА
01.05 Т/С «ПЕРВАЯ ВОЛНА»

ВСКТА
ПРЕДПРИЯТИЕ

Наши цены и качество Вас приятно удивят!

Стрелка, ул. Ботаническая, 38 (тер. Буравтогранс)
Проспект Победы 10, магазин "Мебель"

ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ • 21-62-62 • ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ •

Четверг, 11

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

07.00 ДОБРОЕ УТРО
09.00 НОВОСТИ
09.10 Т/С «ЗЕМЛЯ ЛЮБВИ, ЗЕМЛЯ НАДЕЖДЫ»
10.00 НОВОСТИ
10.20 Т/С «ДВЕ СУДЬБЫ»
11.30 БОЕВИК «ПЕТР ВЕЛИКИЙ»
12.40 ДИСНЕЙ-КЛУБ: «БАЗЗ И ЕГО КОМАНДА»
13.00 НОВОСТИ
13.20 ГОРОД ЖЕНЩИН
14.00 ТРИЛЛЕР «ЗАХВАТ В МЕТРО»
16.00 НОВОСТИ
16.20 ФАБРИКА ЗВЕЗД-3
16.40 ЕРАЛАШ
17.00 Т/С «БЕРЕГ МЕЧТЫ»
18.00 БОЛЬШАЯ СТИРКА
19.00 НОВОСТИ
19.30 Д/Ф «ТАТЬЯНА ДОРОНИНА. ЛИЧНАЯ ЖИЗНЬ»
20.00 Т/С «ЗЕМЛЯ ЛЮБВИ, ЗЕМЛЯ НАДЕЖДЫ»
20.50 Т/С «УБОЙНАЯ СИЛА»
22.00 ВРЕМЯ
22.30 Т/С «ДВЕ СУДЬБЫ»
23.40 ЧЕЛОВЕК И ЗАКОН
00.30 ВРЕМЯ
00.50 «СМЕРЧ»
01.20 ТИХИЙ ДОМ
01.50 ФИЛЬМ «ЧЕТВЕРО ДРУЗЕЙ»

МЕСТНОЕ ВРЕМЯ
15.10 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
КАНАЛ «РОССИЯ»
15.30 ЧТО ХОЧЕТ ЖЕНЩИНА
16.30 Т/С «ЛУЧШИЙ ГОРОД ЗЕМЛИ»
17.25 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
МЕСТНОЕ ВРЕМЯ
17.40 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
КАНАЛ «РОССИЯ»
18.00 ВЕСТИ
18.10 Т/С «БРИГАДА»
19.10 МЕЛОДРАМА «УНДИНА». 2003Г
20.00 Т/С «КОМИССАР РЕКС»
21.00 ВЕСТИ
МЕСТНОЕ ВРЕМЯ
21.30 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
КАНАЛ «РОССИЯ»
21.50 СПОКОЙНОЙ НОЧИ, МАЛЫШИ!
21.55 Т/С «КАМЕНСКАЯ-2»
23.00 Т/С «МАРШ ТУРЕЦКОГО»
00.00 «ВЕСТИ +»
00.20 «ТАТЬЯНА ДОРОНИНА. ТЕАТРАЛЬНЫЙ РОМАН»
01.15 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
01.30 НАРОДНЫЙ АРТИСТ
01.40 Х. БОГАРТ В МЕЛОДРАМЕ «КАСАБЛАНКА»
03.55 ДОРОЖНЫЙ ПАТРУЛЬ
04.10 Т/С «АНГЕЛЫ ЧАРЛИ»
05.00 Т/С «ЕКАТЕРИНА ВЕЛИКАЯ»
05.45 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ

ОТВ

07.00 Т/С «ЗАК И СЕКРЕТНЫЕ МАТЕРИАЛЫ»
07.30 МУЛЬТФИЛЬМЫ
08.00 М/С «ПРИКЛЮЧЕНИЯ ВУДИ И ЕГО ДРУЗЕЙ»
08.30 Т/С «ДРУЗЬЯ»
09.00 Т/С «ЛЮБИТЕЛЬНИЦА ЧАСТНОГО СЫСКА ДАША ВАСИЛЬЕВА»
10.00 АФИША
17.00 Т/С «ДОРОГАЯ, Я УМЕНЬШИЛ ДЕТЕЙ»
18.00 Т/С «ДРУЗЬЯ»
18.30 Т/С «НОВАЯ СЕМЕЙКА АДДАМС»
19.00 Т/С «ЗАЧАРОВАННЫЕ»
20.00 33 КВАДРАТНЫХ МЕТРА
20.30 ИСТОРИЯ В ДЕТАЛЯХ
21.00 Т/С «ЛЮБИТЕЛЬНИЦА ЧАСТНОГО СЫСКА ДАША ВАСИЛЬЕВА»
22.00 ФИЛЬМ «ЧАСТНЫЙ

КУРОРТ»
00.00 Т/С «СЕКС В БОЛЬШОМ ГОРОДЕ»
00.30 ДЕТАЛИ
01.00 Т/С «ЭНТЕРПРАЙЗ»

ОНТВ

07.00 УТРО НА НТВ
09.55 Т/С «ЧЕРНЫЙ ВОРОН»
11.00 СЕГОДНЯ УТРОМ
11.25 ЖЕНСКИЙ ВЗГЛЯД
12.00 КВАРТИРНЫЙ ВОПРОС
13.00 СЕГОДНЯ
13.30 КРАСНАЯ СТРЕЛА
13.50 СТРАНА СОВЕТОВ
14.35 Т/С «УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ ФОНАРЕЙ-IV»
15.40 ПО ПРАВУ
16.00 СЕГОДНЯ
16.35 ПРИНЦИП ДОМИНО
18.00 СЕГОДНЯ
МЕСТНОЕ ВРЕМЯ
18.30 ТАЙЗАН
18.50 НАЛОГОВЫЕ ВЕСТИ
19.10 ГОРОСКОП
19.15 ТВОЙ ШАНС. ПРЯМОЙ ЭФИР НТВ - 3
19.25 ПРОФЕССИЯ - РЕПОРТЕР
20.00 СЕГОДНЯ
20.45 Т/С «УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ ФОНАРЕЙ-IV»
21.50 Т/С «ЧЕРНЫЙ ВОРОН»
23.00 СЕГОДНЯ
23.40 КРАСНАЯ СТРЕЛА
00.00 К БАРЬЕРУ!
01.15 СЕГОДНЯ
01.55 НОЧНЫЕ МУЗЫ
03.25 Т/С «ЗА ГРАНЬЮ ВОЗМОЖНОГО»

Тивиком

07.20 ЛОСК
07.30 БОЛЬШИЕ ДЕНЬГИ
08.00 М/С «КОТЫ-САМУРАИ»
08.25 Т/С «ПАУЭР РЕЙНДЖЕРС, ИЛИ МОГУЧИЕ РЕЙНДЖЕРЫ»
08.50 М/С «ГАДЖЕТ И ГАДЖЕТИНЬИ»
09.15 М/С «БЛИЗНЕЦЫ СУДЬБЫ»
09.45 Т/С «ОБЖ»
10.15 Т/С «ДРУЖНАЯ СЕМЕЙКА»
11.25 БОЕВИК «КУЛАК ПОЛЯРНОЙ ЗВЕЗДЫ»
13.25 Д/С «БЕЗУМНЫЙ МИР»
14.00 Т/С «ИСТИННАЯ ЛЮБОВЬ»
14.55 ВСЕ ДЛЯ ТЕБЯ
15.30 24. ЛОСК

15.50 Т/С «РУССКИЕ АМАЗОНКИ»
17.00 М/С «СУПЕРШОУ БРАТЬЕВ МАРИО»
17.25 Т/С «ПАУЭР РЕЙНДЖЕРС, ИЛИ МОГУЧИЕ РЕЙНДЖЕРЫ»
17.50 Т/С «ОБЖ»
18.20 Х/Ф «РОЖДЕННАЯ РЕВОЛЮЦИЕЙ»
19.55 ЛОСК
20.05 МУЗЫКАЛЬНЫЕ ПОЗДРАВЛЕНИЯ
20.20 РАДАР-СПОРТ
20.55 М/С «СИМПСОНЫ»
21.20 Т/С «РУССКИЕ АМАЗОНКИ»
22.30 КАЛЕНДАРЬ РАБОТ ОТ А.КУШНАРЕВА
23.00 ЛОСК
23.05 КОМЕДИЯ «БРИЛЛИАНТЫ»
01.10 24

Ариг Ус

07.30 ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС
07.50 Д/С «ИСТОРИИ ОКЕАНОВ»

Специальное предложение для малого бизнеса

пакет систем **КОНСУЛЬТАНТ ПЛЮС** со скидкой 50 %

решайте исход партии её начала

Консультант Плюс Российское Законодательство все правовые акты, составляющие основу российского законодательства

Консультант Бухгалтер Вопросы Ответы - консультации по бухучету и налогообложению

Консультант Плюс Региональный Выпуск - документы государственной власти и местного самоуправления Республики Бурятия

Консультант Бухгалтер Корреспонденция Счетов - обоснованные схемы отражения в бухгалтерском учете финансово-хозяйственных операций

ПЛЮС
Консультант Плюс комментарий законодательства ЗАО "Финансовая компания "Улан-Удэ" пр.50-летия Октября, 21а т.44-96-47 44-96-25

постатейные комментарии к законам и кодексам
Консультант Судебная Практика
Деловые бумаги, типовые формы, бланки, образцы деловой документации

Пятница, 12

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

07.00 ДОБРОЕ УТРО
09.00 НОВОСТИ
09.10 Т/С «ЗЕМЛЯ ЛЮБИ, ЗЕМЛЯ НАДЕЖДЫ»
10.00 НОВОСТИ
10.20 Т/С «ДВЕ СУДЬБЫ»
11.30 БОЕВИК «ПЕТР ВЕЛИКИЙ»
12.20 ЕРАЛАШ
12.40 Т/С «ТВИНИСЫ»
13.20 ГОРОД ЖЕНЩИН
14.20 ФИЛЬМ «КАПЕЛЬ»
16.00 НОВОСТИ
16.20 ФАБРИКА ЗВЕЗД-3

16.40 ЕРАЛАШ
17.00 Т/С «БЕРЕГ МЕЧТЫ»
18.00 БОЛЬШАЯ СТИРКА
19.00 НОВОСТИ
19.30 Д/Д «ГИБЕЛЬ В БРАТСКИХ ОБЪЯТЯХ». ДЕЛО 2003 ГОДА
20.00 ОСНОВНОЙ ИНСТИНКТ
20.50 ПОЛЕ ЧУДЕС
22.00 ВРЕМЯ
22.30 ФАБРИКА ЗВЕЗД-3
23.50 КОМЕДИЯ «МУЖЧИНА ПО ВЫЗОВУ»
01.30 А. ДЖОЛИ В ТРИЛЛЕРЕ «ХАКЕРЫ»

РОССИЯ

05.10 ИЗ ФОНДА БГТРК
06.00 ДОБРОЕ УТРО, РОССИЯ!
06.10, 06.45, 07.15, 07.45, 08.15, 08.45,
09.10 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ

09.45 Т/С «КАМЕНСКАЯ-2»
10.50 КОМНАТА СМЕХА
11.45 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
12.00 ВЕСТИ
12.30 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
12.30 ВЕСТИ-МОСКВА
12.50 МУСУЛЬМАНЕ
13.00 ВСЯ РОССИЯ
13.15 МОСКВА-МИНСК
13.30 КОЛОССАЛЬНОЕ ХОЗЯЙСТВО
13.50 Т/С «МАРШ ТУРЕЦКОГО»
14.45 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
15.00 ВЕСТИ
15.10 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
15.30 ЧТО ХОЧЕТ ЖЕНЩИНА
16.30 Т/С «ЛУЧШИЙ ГОРОД ЗЕМЛИ»
17.25 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ
17.40 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
18.00 ВЕСТИ
18.10 ВТОРАЯ ПОЛОВИНА
19.10 МЕЛОДРАМА «УНДИНА»
20.00 АНШЛАГ
21.00 ВЕСТИ
21.30 ВЕСТИ-БУРЯТИЯ
21.50 СПОКОЙНОЙ НОЧИ. МАЛЬШИ!
21.55 НАРОДНЫЙ АРТИСТ
22.50 БЕНЕФИС КЛАРЫ НОВИКОВОЙ
02.20 КОМЕДИЯ «ВЕЧЕРИНКА ПРОДОЛЖАЕТСЯ»
04.15 ДОРОЖНЫЙ ПАТРУЛЬ
04.35 Т/С «АНГЕЛЫ ЧАРЛИ»
05.30 Т/С «ЕКАТЕРИНА ВЕЛИКАЯ»
06.15 ЕВРОНЬЮС

ОТВ

07.00 Т/С «ЗАК И СЕКРЕТНЫЕ МАТЕРИАЛЫ»
07.30 МУЛЬТФИЛЬМЫ
08.00 М/С «ПРИКЛЮЧЕНИЯ ВУДИ И ЕГО ДРУЗЕЙ»
08.30 Т/С «ДРУЗЬЯ»
09.00 Т/С «ЛЮБИТЕЛЬНИЦА ЧАСТНОГО СЫСКА ДАША ВАСИЛЬЕВА»
10.00 АФИША
17.00 Т/С «ДОРОГАЯ, Я УМЕНИЛ ДЕТЕЙ»
18.00 Т/С «ДРУЗЬЯ»
18.30 Т/С «НОВАЯ СЕМЕЙКА АДДАМС»
19.00 Т/С «ЗАЧАРОВАННЫЕ»

20.00 33 КВАДРАТНЫХ МЕТРА
20.30 ИСТОРИЯ В ДЕТАЛЯХ
21.00 Т/С «ЛЮБИТЕЛЬНИЦА ЧАСТНОГО СЫСКА ДАША ВАСИЛЬЕВА»
22.00 ФИЛЬМ «ПИРЛ-ХАРБОР»
00.30 ДЕТАЛИ

НТВ

007.00 УТРО НА НТВ
09.55 Т/С «ЧЕРНЫЙ ВОРОН»
11.00 СЕГОДНЯ УТРОМ
11.25 БЕЗ РЕЦЕПТА
12.05 ФАКТОР СТРАХА
13.00 СЕГОДНЯ
13.30 КРАСНАЯ СТРЕЛА
13.50 СТРАНА СОВЕТОВ
14.35 Т/С «УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ ФОНАРЕЙ-IV»
15.40 ПО ПРАВУ
16.00 СЕГОДНЯ
16.35 ПРИНЦИП ДОМИНО
18.00 СЕГОДНЯ
18.30 БАМБААХАЙ
18.40 ТАМИР
19.00 ДУХЭРИГ
19.10 ГОРОСКОП
19.15 ТЕЛЕВИЗИОННАЯ ПРИЕМНАЯ
19.25 НАЦИОНАЛЬНАЯ БЕЗОПАСНОСТЬ
20.00 СЕГОДНЯ
20.35 СВОБОДА СЛОВА
21.55 М. ГИБСОН В ФИЛЬМЕ «ТЕКИЛОВЫЙ РАССВЕТ»
00.25 СУПЕРБОКС. ДЖУНИОР ДЖОНС ПРОТИВ ЭРИКА МОРАЛЕСА
01.05 И. ШМЕЛЕВА В КОМЕДИИ «УЧИТЕЛЬНИЦА ПЕРВАЯ МОЯ»
02.15 Т/С «ЗА ГРАНЬЮ ВОЗМОЖНОГО»

Тивиком

07.20 ЛОСК
07.30 БОЛЬШИЕ ДЕНЬГИ
08.00 РАДАР-СПОРТ
08.30 Т/С «ПАУЭР РЕЙНДЖЕРС, ИЛИ МОГУЧИЕ РЕЙНДЖЕРЫ»
08.50 М/С «ГАДЖЕТ И ГАДЖЕТИНЫ»
09.15 М/С «БЛИЗНЕЦЫ СУДЬБЫ»
09.45 Т/С «ОБЖ»
10.15 Т/С «ДРУЖНАЯ СЕМЕЙКА»
11.25 Х/Ф «БРИЛЛИАНТЫ»

13.25 Д/С «БЕЗУМНЫЙ МИР»
14.00 Т/С «ИСТИННАЯ ЛЮБОВЬ»
14.55 МИРОВЫЕ РОЗЫГРЫШИ
15.30 КАЛЕНДАРЬ РАБОТ ОТ А. КУШНАРЕВА. ЛОСК
15.50 Т/С «РУССКИЕ АМАЗОНКИ»
17.00 М/С «СУПЕРШОУ БРАТЪЕВ МАРИО»
17.25 Т/С «ПАУЭР РЕЙНДЖЕРС, ИЛИ МОГУЧИЕ РЕЙНДЖЕРЫ»
17.50 Т/С «ОБЖ»
18.20 Х/Ф «РОЖДЕННАЯ РЕВОЛЮЦИЕЙ»
19.55 ЛОСК
20.05 МУЗЫКАЛЬНЫЕ ПОЗДРАВЛЕНИЯ
20.30 24
20.45 САТУРН-REN-TV
20.55 М/С «ДЯТЛОВ,S»
21.20 Т/С «РУССКИЕ АМАЗОНКИ»
22.30 24. ЛОСК
23.05 БОЕВИК «АМЕРИКАНСКИЙ ЯКУДЗА»
01.25 24
01.45 ФИЛЬМ «ЛЮБОВЬ ЭММАНЮЭЛЬ»

Ариг Ус

07.30 ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС
07.50 Д/С «НЕИЗВЕСТНАЯ ПЛАНЕТА»
08.20 М/С «ОХ УЖ ЭТИ ДЕТКИ»
08.40 М/С «СЕМЕЙКА ТОРН-БЕРРИ»
09.05 М/С «ЭЙ. АРНОЛЬД»
09.30 ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС
09.50 ФОРМУЛА УСПЕХА. ЖИЗНЬ БЕЗРИСКА
10.00 ЗАВТРАК С ДИСКАВЕРИ
11.25 Х/Ф «МОНИК»
13.15 М/С «ОХ УЖ ЭТИ ДЕТКИ»
13.40 М/С «КОТОПЕС»
17.00 Т/С «НОВАЯ ЖЕРТВА»
18.00 ПОБЕДОНОСНЫЙ ГОЛОС ВЕРУЮЩЕГО
18.30 М/С «МОЧАЛКА БОБ КВАДРАТНЫЕ ШТАНЫ»
19.00 БРЕМЯ ДЕНЕГ
20.00 Т/С «ГРАФИНЯ ДЕ МОНСОРО»
20.30 ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС
20.50 ФОРМУЛА УСПЕХА.
21.00 ОКНА
22.00 ДОМ
23.00 Х/Ф «ВОСТОК ЕСТЬ ВОСТОК»
01.15 Т/С «ПЕРВАЯ ВОЛНА»

СЕТЬ САЛОНОВ ОФИСНОЙ МЕБЕЛИ
офис-маркет

скидки

КАБИНЕТЫ ДЛЯ РУКОВОДИТЕЛЕЙ И ПЕРСОНАЛА, КОМПЬЮТЕРНЫЕ СТОЛЫ ДЛЯ ДОМА И ОФИСА, СЕЙФЫ, МЕТАЛЛИЧЕСКИЕ ШКАФЫ,

ШКАФЫ ДЛЯ ОРУЖИЯ, СТЕЛЛАЖИ, КАРТОТЕКИ, ЗЕРКАЛА, УРНЫ, ВЕШАЛКИ, ВЕНТИЛЯТОРЫ, ПРИХОЖИЕ, ЧАСЫ, ПОСТЕРЫ, АКВАРИУМЫ,

НОВОЕ ПОСТУПЛЕНИЕ ДИВАНОВ ДЛЯ ДОМА И ОФИСА

БЕСПЛАТНАЯ ДОСТАВКА И СБОРКА

ул. Цивилева, 12, тел. 26-57-09
ул. Тракторная, 7, тел. 22-24-88

ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ • 21-62-62 • ОТДЕЛ РЕКЛАМЫ

Суббота, 13

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

07.00 НОВОСТИ
07.10 А. МИРОНОВ В ФИЛЬМЕ «СКАЗКА СТРАНСТВИЙ»
09.00 Т/С «ТВИНИСЫ»
09.20 ИГРАЙ, ГАРМОНЬ ЛЮБИМАЯ!
10.00 СЛОВО ПАСТЫРЯ
10.10 ЗДОРОВЬЕ
11.00 НОВОСТИ
11.10 СМАК
11.30 «ГАФТ ПО ИМЕНИ ОЛЕВТИН»
12.20 ПУТЕШЕСТВИЯ НАТУРАЛИСТА
13.00 НОВОСТИ
13.10 ИСТОРИЯ С ГЕОГРАФИЕЙ
14.10 Д/Ф «ЕКАТЕРИНА III»
15.10 ДИСНЕЙ-КЛУБ: «ГЕРКУЛЕС»
15.30 Г. ЖЖЕНОВ В ФИЛЬМЕ «ВОЗВРАЩЕНИЕ РЕЗИДЕНТА»
18.10 «САНТЯГО. ЧИЛИ. ТРИДЦАТЬ ЛЕТ СПУСТЯ»
19.00 НОВОСТИ
19.20 СМЕШНЫЕ ЛЮДИ
21.00 КТО ХОЧЕТ СТАТЬ МИЛЛИОНЕРОМ?
22.00 ВРЕМЯ
23.30 ЗОЛОТОЙ ГРАММОФОН
23.30 Б. УИЛЛИС В ТРИЛЛЕРЕ «ШАКАЛ»
01.40 М. ЙОВОВИЧ В ФИЛЬМЕ «ВОЗВРАЩЕНИЕ В ГОЛУБУЮ ЛАГУНУ»
03.40 РЕАЛЬНАЯ МУЗЫКА

РОССИЯ

07.00 А. РОМАШИН В ФИЛЬМЕ «СМЕРТЬ НА ВЗЛЕТЕ»
08.20 Т/С «ДРАКОША И КОМПАНИЯ»
08.45 ЗОЛОТОЙ КЛЮЧ
09.05 РУССКОЕ ЛОТО
09.35 МУЛЬТФИЛЬМ
09.50 БОЛЬШАЯ ПЕРЕМЕНА

10.15 Т/С «ХА»
10.30 УТРЕННЯЯ ПОЧТА
11.05 НЕ СКУЧАЙ!
12.00 САМ СЕБЕ РЕЖИССЕР
13.00 КРУТОЙ МАРШРУТ
14.00 В ПОИСКАХ ПРИКЛЮЧЕНИЙ
15.00 ВЕСТИ
15.20 Т. ДОРОНИНА В ФИЛЬМЕ «МАЧЕХА»
17.00 В ПЕСНЕ - ДУША НАРОДА
17.15 ТАМИР
17.30 80 ЛЕТ СЕЛЕНГИНСКОМУ РАЙОНУ
17.45 КУРЬЕР
17.50 БУРЯД ОРОН
18.15 КРУГЛЫЙ СТОЛ
18.40 ПРИМИТЕ ПОЗДРАВЛЕНИЯ
19.00 КОМНАТА СМЕХА
20.00 ВТОРАЯ ПОЛОВИНА
21.00 ВЕСТИ
21.25 ЗЕРКАЛО
21.50 ЧЕСТНЫЙ ДЕТЕКТИВ
22.20 Д. БЭРРИМОР В ФИЛЬМЕ «АНГЕЛЫ ЧАРЛИ»
00.25 Ж.-М. БАРР В ФИЛЬМЕ «КРАСНАЯ СИРЕНА»
02.45 ФУТБОЛ. ЧЕМПИОНАТ РОССИИ. «СПАРТАК» (МОСКВА) - «ТОРПЕДО» (МОСКВА)
03.40 ЧЕМПИОНАТ МИРА ПО АВТОГОНКАМ В КЛАССЕ «ФОРМУЛА-1». ГРАН-ПРИ ИТАЛИИ. КВАЛИФИКАЦИЯ
04.55 Т/С «КЛОУН»
05.50 ЕВРОНЬЮС

ОТВ

12.00 УТРО С КИРКОРОВЫМ
13.00 Х/Ф «ДИНОТОПИЯ»
14.00 ФИЛЬМ «ДИРЕКТОР «ОТДЫХАЕТ»
16.00 СКРЫТАЯ КАМЕРА
17.00 ОСП-СТУДИЯ
18.00 ИСТОРИЯ В ДЕТАЛЯХ. СПЕЦИАЛЬНЫЙ ВЫПУСК
18.30 Х/Ф «ПИРЛ-ХАРБОР»
22.00 ФИЛЬМ «ДВОЕ: Я И МОЯ ТЕНЬ»
00.15 СЕРЕБРЯНАЯ КАЛОША
01.35 ФИЛЬМ «В ВЫИГРЫШЕ ВСЕ»

НТВ

07.15 Б. ФОСЕЙ В КОМЕДИИ «БУМ»
09.00 СЕГОДНЯ
09.20 УЛИЦА СЕЗАМ
09.45 ТА-РА-РАМ!
09.55 БЕЗ РЕЦЕПТА
10.30 ОБОЗРЕВАТЕЛЬ
11.05 КУЛИНАРНЫЙ ПОЕДИНОК
11.55 КВАРТИРНЫЙ ВОПРОС
12.50 СПОРТ «ЛОТТО 6 ИЗ 49»
13.00 СЕГОДНЯ
13.15 ДИКИЙ МИР
14.00 ВРУЧЕНИЕ ПРЕМИИ ИМ. АРТЕМА БОРОВИКА
15.50 ВКУСНЫЕ ИСТОРИИ
16.05 СВОЯ ИГРА
17.00 СЕГОДНЯ
17.20 ЖЕНСКИЙ ВЗГЛЯД. Л. ДОЛИНА
18.00 Т/С «АГЕНТ НАЦИОНАЛЬНОЙ БЕЗОПАСНОСТИ-3»
19.05 СОВЕРШЕННО СЕКРЕТНО
20.00 ЛИЧНЫЙ ВКЛАД
21.00 Д. КАРАСЕВ В ФИЛЬМЕ «КАТКА И ШИЗ»
22.50 Р. ГИР В ФИЛЬМЕ «БЕЗ ПОЩАДЫ»
01.00 НОЧНЫЕ МУЗЫ
02.45 Т/С «ЗА ГРАНЬЮ ВОЗМОЖНОГО»

Тивиком

08.00 КАЛЕНДАРЬ РАБОТ ОТ А. КУШНАРЕВА
08.20 ЛОСК
08.30 Д/С «ДИКАЯ ПЛАНЕТА»
09.30 М/С «ХИТКЛИФ»
09.55 М/С «СУПЕРПРОСОСНОК»
10.20 М/С «БИТЛБОРГИ»
10.45 М/С «СИМПСОНЫ»
11.45 М/С «ДЯТЛОВ,S»
12.15 ОЧЕВИДЕЦ
12.50 ФИЛЬМ «ДЕСЯТОЕ КОРОЛЕВСТВО»
13.55 ПРОЕКТ «ОТРАЖЕНИЕ»
14.30 24. ЛОСК
14.50 1/52
15.05 КОМЕДИЯ «ОТЦЫ И ДЕДЫ»
16.55 МУЗ. ПОЗДРАВЛЕНИЯ. ЛОСК
18.00 КЛАССИКА ЮМОРА

19.00 Т/С «ГЛАВНЫЕ РОЛИ»
19.55 Т/С «БЕС В РЕБРО»
20.30 24. ЛОСК
20.55 К. ЛАМБЕРТ В БОЕВИКЕ «БЕОВУЛЬФ»
23.00 МАТЧ РОССИЙСКОЙ ПРЕМЬЕР-ЛИГИ «САТУРН REN-TV» (МОСКОВСКАЯ ОБЛ.) - «СПАРТАК-АЛАНИЯ» (ВЛАДИКАВКАЗ)
01.00 24

Ариг Ус

07.50 ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС
08.15 Д/С «УДИВИТЕЛЬНЫЕ МИРЫ»
08.45 О. МУТТИ В Т/С «ТАЙНЫ ЧЕТЫРЕХ ПРЕСТУПЛЕНИЙ»
09.35 ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС
09.55 ФОРМУЛА УСПЕХА
10.05 ФИГЛИ-МИГЛИ

10.30 КАЛАМБУР
11.00 Х/Ф «ГАРДЕМАРИНЫ, ВПЕРЕД»
15.50 КАЛАМБУР
16.25 Т/С «КОМЕДИЙНЫЙ КОКТЕЙЛЬ»
17.00 ВСЕМИРНАЯ ИСТОРИЯ ЖИВОПИСИ
17.30 ЖИЗНЬ В СЛОВЕ
18.00 МИКС ФАЙТ. БОИ БЕЗ ПРАВИЛ
19.00 ЗАПРЕТНАЯ ЗОНА
20.00 Т/С «ГРАФИНЯ ДЕ МОНСОРО»
20.30 ФОРМУЛА УСПЕХА
20.45 ШОУ БЕННИ ХИЛЛА
21.00 БРЕМЯ ДЕНЕГ
22.00 ДОМ
23.00 Х/Ф «ОН НЕ ЗАВЯЗЫВАЛ ШНУРКИ»
00.45 БОИ БЕЗ ПРАВИЛ
01.20 Х/Ф «ДИТЯ УБИЙЦЫ»

БУРЯТГАЗ

Предлагает услуги населению

Продажа и установка

- Газовые плиты в большом ассортименте
- 1-2-3-4-конфорочные.
- Бытовые баллоны 5-12-27-50 л.
- Заправка баллонов.

Гарантированная экономия семейного бюджета - до 500 руб/мес.

г. Улан-Удэ, ул. Гурульбинская, 21,
тел.: (3012) 22-43-77, 22-50-22, 22-44-11.

Воскресенье, 14

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

07.00 НОВОСТИ
07.10 ФИЛЬМ «КОГДА КАЗАКИ ПЛАЧУТ»
07.40 ФИЛЬМ «ЭКИПАЖ МАШИНЫ БОЕВОЙ»
09.00 Т/С «ТВИНИСЬ»
09.20 АРМЕЙСКИЙ МАГАЗИН
09.50 ДИСНЕЙ-КЛУБ: «ЛЕГЕНДА ОТАРЗАНЕ»
10.10 В МИРЕ ЖИВОТНЫХ
11.00 НОВОСТИ
11.10 НЕПУТЕВЫЕ ЗАМЕТКИ
11.30 ПОКА ВСЕ ДОМА
12.10 ДАЧНИКИ
13.00 НОВОСТИ
13.10 ДОГ-ШОУ
14.00 СМЕХОПАНОРАМА
14.30 КЛУБ ПУТЕШЕСТВЕННИКОВ
15.10 ДИСНЕЙ-КЛУБ: «МЫШИНЫЙ ДОМ»
15.40 ФИЛЬМ «МОГУЧИЙ ДЖО ЯНГ»
17.40 ЕРАЛАШ
18.00 ЖИВАЯ ПРИРОДА
19.00 ВРЕМЕНА
20.00 КОМЕДИЯ «БРИЛЛИАНТОВАЯ РУКА»
22.00 ВРЕМЯ
22.40 С. УИВЕР В БОЕВИКЕ «ЧУЖОЙ - 4: ВОСКРЕШЕНИЕ»
00.40 БОКС. БОИ СИЛЬНЕЙШИХ ПРОФЕССИОНАЛОВ МИРА. ОСКАР ДЕ ЛА ХОЙА - ШЕЙН МОСЛИ
01.40 К. УИНСЛЕТ В ФИЛЬМЕ «СВЯЩЕННЫЙ ДЫМ»

РОССИЯ

07.00 С. ЧЕКАН В ФИЛЬМЕ «ВАНЬКА-ВСТАНЬКА»
08.15 Т/С «ДРАКОША И КОМПАНИЯ»
08.40 МИР НА ГРАНИ
09.10 ВОЕННАЯ ПРОГРАММА
09.30 СТУДИЯ «ЗДОРОВЬЕ»
10.05 ВСЕРОССИЙСКАЯ ЛОТЕРЕЯ «ТВ БИНГО ШОУ»

10.25 ВЕСТИ. БУРЯТИЯ
11.05 ГОРОДОК
11.40 СТО К ОДНОМУ
12.30 ВОКРУГ СВЕТА
13.25 ДИАЛОГИ О ЖИВОТНЫХ
14.15 ПАРЛАМЕНТСКИЙ ЧАС
15.00 ВЕСТИ
15.20 Б. ШИЛДС В ФИЛЬМЕ «БРЕНДА СТАРР»
17.15 ФОРТ БОЯРД
18.55 С. МИШЕЛЬ ГЕЛЛАР В ФИЛЬМЕ «УСТОЯТЬ НЕВОЗМОЖНО»
20.50 В «ГОРОДКЕ»
21.00 ВЕСТИ НЕДЕЛИ
22.10 СПЕЦИАЛЬНЫЙ КОРРЕСПОНДЕНТ
22.35 К. РАССЕЛ В БОЕВИКЕ «АВАРИЯ»
00.25 Д. ЛОПЕЗ В ТРИЛЛЕРЕ «КЛЕТКА»
02.15 ЧЕМПИОНАТ МИРА ПО АВТОГОНКАМ В КЛАССЕ «ФОРМУЛА-1». ГРАН-ПРИ ИТАЛИИ
04.25 Т/С «СЕМЬ ДНЕЙ» (США)
05.15 ЕВРОНЬЮС

ОТВ

12.00 УТРО С КИРКОВЫМ
13.00 Х/Ф «ДИНОТОПИЯ»
14.00 САМЫЙ УМНЫЙ
16.00 СКРЫТАЯ КАМЕРА
17.00 КРЕСЛО
18.00 ИСТОРИЯ В ДЕТАЛЯХ. СПЕЦИАЛЬНЫЙ ВЫПУСК
18.30 Т/С «УЛИЦЫ РАЗБИТЫХ ФОНАРЕЙ»
19.45 ФИЛЬМ «ДВОЕ: Я И МОЯ ТЕНЬ»
22.00 ФИЛЬМ «НЕУЯЗВИМЫЙ»
00.15 СУПЕР!
01.15 ФИЛЬМ «ПУТЬ ДРАКОНА»

НТВ

07.25 Г. ЖЖЕНОВ В ФИЛЬМЕ «ГОРЯЧИЙ СНЕГ»
09.00 СЕГОДНЯ
09.15 Т/С «ГОЛУБОЕ ДЕРЕВО»
10.00 МУЛЬТФИЛЬМ
10.20 ШАР УДАЧИ
10.35 ЕДИМ ДОМА
11.05 РАСТИТЕЛЬНАЯ ЖИЗНЬ

11.45 ВОЕННОЕ ДЕЛО
12.15 АПЕЛЬСИНОВЫЙ СОК
12.50 КЕНО
13.00 СЕГОДНЯ
13.10 ВСЕ СРАЗУ!
14.05 Ж. МАРЭ В КОМЕДИИ «ФАНТОМАС РАЗБУШЕВАЛСЯ»
15.55 ВКУСНЫЕ ИСТОРИИ
16.05 СВОЯ ИГРА
17.00 СЕГОДНЯ
17.20 ИХ НРАВЫ
18.10 Т/С «АГЕНТ НАЦИОНАЛЬНОЙ БЕЗОПАСНОСТИ-3»
19.15 «ПРЕСТУПЛЕНИЕ В СТИЛЕ «МОДЕРН». ПОЛОНЕЗ ВОКРУГ ОГИНСКОГО»
19.50 К. КЭРРАДАЙН В ФИЛЬМЕ «ТАНЦУЙ СО МНОЙ»
22.00 НАМЕДНИ
23.30 ФАКТОР СТРАХА
00.30 Л. ЛАМАС В БОЕВИКЕ «БЕССМЕРТНЫЙ»
02.15 ЖУРНАЛ ЛИГИ ЧЕМПИОНОВ

Тивиком

08.00 ЛОСК
08.15 КАЛЕНДАРЬ РАБОТ ОТ А. КУШНАРЕВА
08.30 Д/С «ДИКАЯ ПЛАНЕТА»
09.25 М/С «ЖИТКЛИФ»
09.50 М/С «СУПЕРПОРОСЕНОК»
10.15 М/С «БИЛТБОРГИ»
10.35 М/С «СИМПСОНЫ»
11.35 Т/С «ВОВОЧКА-3»
12.10 МИРОВЫЕ РОЗЫГРЫШИ
12.45 ФИЛЬМ «ДЕСЯТОЕ

КОРОЛЕВСТВО»
13.55 ВОЕННАЯ ТАЙНА
14.30 24. ЛОСК
14.50 ЛОТЕРЕЯ АВТОВАЗА
15.05 Х/Ф «ВЕРНЕМСЯ ОСЕНЬЮ»
17.10 МУЗЫКАЛЬНЫЕ ПОЗДРАВЛЕНИЯ. ЛОСК
17.40 ШКОЛЬНОЕ ТВ
18.20 ЛУЧШИЕ ШОУ МИРА
19.25 Т/С «ГЛАВНЫЕ РОЛИ»
20.25 БОЕВИК «БЕОВУЛЬФ»
22.30 ПРОЕКТ «ОТРАЖЕНИЕ»
23.00 Д. БЕЛУШИ В БОЕВИКЕ «ТАЙНЫЙ АГЕНТ РОИС»

Ариг Ус

08.15 Д/С «УДИВИТЕЛЬНЫЕ МИРЫ»
08.45 Т/С «ТАЙНЫ ЧЕТЫРЕХ ПРЕСТУПЛЕНИЙ»
09.35 Т/С «КОМЕДИЙНЫЙ КОКТЕЙЛЬ»
10.05 ФОРМУЛА УСПЕХА
10.15 ШОУ БЕННИ ХИЛЛА
10.30 КАЛАМБУР
11.00 Х/Ф «ГАРДЕМАРИНЫ, ВПЕРЕД!»
12.45 Х/Ф «ВИВАТ, ГАРДЕМАРИНЫ!»
15.50 КАЛАМБУР
16.25 КОМЕДИЙНЫЙ КОКТЕЙЛЬ
17.00 ФИГЛИМИГЛИ
17.30 БЛАГАЯ

ВЕСТЬ
18.00 КЛАССИКА БОКСА НА ТНТ
19.00 ВРЕМЯ ДЕНЕГ
20.00 ШОУ БЕННИ ХИЛЛА
20.30 ФОРМУЛА УСПЕХА
20.45 МУЛЬТФИЛЬМ
21.00 ЗАПРЕТНАЯ ЗОНА
22.00 ДОМ
23.00 Х/Ф «МИЛЛИОН В БРАЧНОЙ КОРЗИНЕ»
01.05 БОИ БЕЗ ПРАВИЛ
01.45 Х/Ф «СМЕРТЬ ФИЛАТЕЛИСТА»

ООО «Байкальская компания»
принимает
ЛОМ ЦВЕТНОГО МЕТАЛЛА,
заключает договоры.

Тел.: 222-456,
ул.Транспортная, 3 а,
возле завода «Теплоприбор».
Лицензия ЛПРБ Д № 150827

Современное лечение алкоголизма,
табакокурения, прерывание запоев.
Поликлиника №2 (бывшая № 4)
ежедневно: 18 - 20,
суббота: 13 - 16,
воскресенье: 9 - 12.

"Радио Бурятия -
радио для всех!"

Тел.: 21-41-84.

Бурятское радио

с 8 по 14 сентября 2003 г.

8, понедельник

6.10 Радиожурнал "ЗЕМЛЯ РОДНАЯ".
6.37 6.45 ОБЪЯВЛЕНИЯ.
6.45 7.00 АКТУАЛЬНОЕ ИНТЕРВЬЮ.
7.10 - СПРАВКИ, ОБЪЯВЛЕНИЯ, РЕКЛАМА.
7.20 "АНФАС": Помощь многодетным, малоимущим семьям в подготовке к началу учебного года.
7.40 8.00 - Радиостудия "БИРАКАН". Радиожурнал "МИР СЕВЕРА".
13.00 13.10 - ДНЕВНОЙ ВЫПУСК НОВОСТЕЙ.
19.10 - Респ. известия на бур. языке.
19.27 - Объявления.
19.30 - Респ. известия на рус. языке.
19.45 - 20.00 - Передача из фондов радио.

9, вторник

6.10 - 7.00 - Программа "УТРО БУРЯТИИ".
7.10 - НОВОСТИ, СПРАВКИ, ОБЪЯВЛЕНИЯ, РЕКЛАМА.
7.30 Передача из цикла "ПОКОЛЕНИЕ ПОБЕДИТЕЛЕЙ".
7.45 8.00 - Передача "ОРБЕЛ" - "ВЕРШИНА".
13.00 - 13.10 - ДНЕВНОЙ ВЫПУСК НОВОСТЕЙ.
19.10 - Респ. известия на бур. языке.
19.27 - Объявления.
19.30 Респ. известия на русском языке.
19.45 - 20.00 - "РАДИОБИБЛИОТЕКА". Стихи монгольских поэтов.

10, среда

6.10 - 7.00 - Программа "УТРО БУРЯТИИ".
7.10 НОВОСТИ, СПРАВКИ, ОБЪЯВЛЕНИЯ, РЕКЛАМА.
7.30 Программа "ВЫБОР".
7.45 - 8.00 "ТООНТО НЮТАГ".
13.00 - 13.10 ДНЕВНОЙ ВЫПУСК НОВОСТЕЙ.
19.10 Респ. известия на бур. языке.
19.27 - ОБЪЯВЛЕНИЯ.
19.30 Респ. известия на русском языке.
19.45 20.00 - АКТУАЛЬНОЕ ИНТЕРВЬЮ на бур. языке.

11, четверг

6.10 7.00 Программа "УТРО БУРЯТИИ".
7.10 НОВОСТИ, СПРАВКИ, ОБЪЯВЛЕНИЯ, РЕКЛАМА.
7.30 "РАДИО ГОРОД" - передача об Улан-Удэ и улан-удинцах.
7.40 - 8.00 Разговор на актуальную тему.
13.00 13.10 ДНЕВНОЙ ВЫПУСК НОВОСТЕЙ.
19.10 - Респ. известия на бур. языке.
19.27 - Объявления.
19.30 Респ. известия на рус. языке.
19.45 20.00 Передача из фондов радио.

12, пятница

6.10 7.00 Программа "УТРО БУРЯТИИ".
7.10 НОВОСТИ, СПРАВКИ, ОБЪЯВЛЕНИЯ, РЕКЛАМА.
7.20 - Программа "ВСТРЕЧИ".
7.45 - 8.00 - "ГУЛАМТА".
13.00 13.10 ДНЕВНОЙ ВЫПУСК НОВОСТЕЙ.
13.10 - 14.00 "ЧАС ВАШЕГО ПИСЬМА". Муз. программа по заявкам радиослушателей.
19.10 20.00 - Инф. программа "ВЧЕРА, СЕГОДНЯ, ЗАВТРА". Объявления.

13, суббота

7.10 - 8.00 Инф. программа "ВЧЕРА, СЕГОДНЯ, ЗАВТРА", объявления.
9.10 - Программа "МЭНДЭ АМАР, МИНИИ БУРЯД ОРОН" - "УТРО БУРЯТИИ".
9.45 10.00 - Передача для детей "АЛТАН ЗУЛА".
13.10 14.00 - Канал "МУЗ. ВОЛНА РАДИО БУРЯТИИ".
19.10 20.00 - Радиожурнал "СТЕПНЫЕ МЕЛОДИИ".

14, воскресенье

7.10 - СПРАВКИ, ОБЪЯВЛЕНИЯ, РЕКЛАМА.
7.20 8.00 - Программа "СЛЫШУ ПЕСНИ, СКАЗКИ, ЛЕГЕНДЫ".
9.10 - 10.00 Канал для школьников "ЭДИРШУУЛ".
11.10 - 12.00 Лит.-худ. программа "АЛТАРГАНА".
13.10 14.00 - Программа для молодежи "ВОСКРЕСНЫЙ ПОЛДЕНЬ".

БГРК
ВАКАНСИИ
ТРЕБУЮТСЯ

Бригада для ремонта системы отопления: газосварщик, токарь, автомоторист, автослесарь. Тел. раб.: 22-95-75, 22-94-88.

Открывается новый филиал. Требуется сотрудницы. Тел.: 21-41-48.

Медицинский представитель "Протекс Биосистем" (высшее медицинское образование). Тел.: 43-44-36. (Лич. № 1061 МЗ РБ).

Мотель "Донай": повар (холодные закуски), официанты. Тел.: 48-21-20.

Продавцы и рабочие. Тел.: 44-86-41.

Пекари, уборщица. Ул. Красной Звезды, 31. Тел.: 45-95-19.

Продавец. Тел.: 45-98-79, 45-99-63.

Водитель с личным автомобилем. Тел.: 25-97-56.

Гарантированное трудоустройство в Ю. Корею. Тел.: 43-67-13. (Лич. № 15200 РФ 386).

Штукатур-маляр, моторист, сторожа. Тел. раб.: 22-95-75, 22-94-88.

ИЩУ РАБОТУ

Снабженцем (опыт). Тел.: 26-55-72.

УСЛУГИ

Отдых, путешествия от "Тур-Лайн". Тел.: 21-42-34. (Лич. ТД 0021344).

АВТО

ПРОДАЮ

А/м "Тойота-Калдина", 1997 г/в, в отличном состоянии. Тел.: 64-87-03.

А/м "Тойота-Калдина", 1997 г/в, в отличном состоянии. Тел.: 045, аб. 1850.

А/м "Тойота-Калдина", 1993 г/в. Тел.: 45-82-77.

А/м "Тойота-Марк II", 1997 г/в. Тел.: 64-32-63.

А/м "Сузуки-Эскудо" на запчасти Тел.: 25-42-78.

А/м "Тойота Марк-II", 1997 г/в. Тел.: 64-32-63.

М/а "Киа-Хай-Беста", 1994 г/в или отдам в аренду с выкупом. Тел.: 37-19-98.

Легковой прицеп "КМЗ". Тел.: 45-75-06.

Срочно "РАФ". Денево. Тел.: 21-02-60.

КУПЛЮ

КрАЗ-256, 6/у (самосвал). Тел.: (3012) 21-62-62.

МЕНЯЮ

РАЗНОЕ

СУПЕРМАРКЕТ

РАЗНОЕ

Металлический гараж Судостроительного завода на вывоз. Тел.: 62-01-15.

КУПЛЮ

Акции "РАО ЕЭС", "Бурятэнерго", "Востоксиб-электромонтажа", Сбербанк, "Сибирьтелекома", "Юкоса", "Бурятзолото", "Авиазавода". Телефон: 22-10-22.

Гладильную машину "Калинка". Тел.: 65-79-68.

Задвижки чугунные, диаметром 50 и 80. Тел.: 22-38-54 (после 18.00).

ПРОДАЮ

Бараны. Тел.: 41-05-79.

Дверные блоки, дверные блоки (дерево). Тел.: 230-089.

Кабель "ААБл3 x 240-10", "ААШл3 x 120-10", "АВВГ4 x 70", "АВВГ4 x 95". Тел.: 21-70-41.

Компьютер. Недорого. Тел.: 43-78-43 (после 19.00).

Монитор "LG-17". Тел.: 44-33-17, 44-18-05.

Сотовый "Panasonic GD-90". 2300 руб. Тел.: 44-50-22.

Суконные сапоги: женские - 250 руб., мужские - 240 руб. Ул. Кирова, 26.

Спутниковую антенну. Тел.: 42-09-82.
Стаффордширы. Тел.: 42-22-45.
Прицеп от а/м "КАМАЗ". Тел.: 43-78-22, 62-00-97.
Фотоаппараты "Зенит", "Полароид". Тел.: 42-84-17.

НЕДВИЖИМОСТЬ
ПРОДАЮ

1-комнатную по ул. Лимонова. Тел.: 44-26-47.

1-комнатную квартиру в центре. Тел.: 43-46-97.

1-комнатную квартиру. Тел.: 45-58-80.

1-комнатную квартиру. Тел.: 23-25-02.

1-комнатную малосемейку по ул. Тобольская. Тел.: 42-42-79.

Срочно 1-комнатную благоустроенную по ул. Мокрова - 330 т.р., 2-комнатную полублагоустроенную по ул. Банзаров - 450 т.р. Тел.: 43-52-27, 22-39-76.

Срочно 2-комнатную квартиру в 18 квартале. Тел.: 43-69-04.

2-комнатные квартиры по ул. Ключевской и на Стеклозаводе. Недорого. Тел.: 27-22-99.

3-комнатную квартиру, ул./пл. в 18 кв. Тел.: 44-09-91.

3-комнатную квартиру улучшенную по ул. Гагарина. Тел.: 28-29-64.

Срочно 3-комнатную квартиру по ул. Комсомольская (64 кв.м, 3 этаж, балкон). 610 т.р. Тел.: 64-58-85.

4-комнатную квартиру по ул. Тулаева. Тел.: 42-35-01.

5-комнатную улучшенной планировки в центре по ул. Пристанская, 4. Дорого. Тел.: 21-23-55.

Организация реализует квартиры в строящемся доме. Тел.: 44-17-33, 21-09-78.

Срочно квартиру, участок. Тел.: 42-66-14.

Недостроенный дом с участком в пос. Матросова. Тел.: 25-70-63.

Недостроенный коттедж в пос. Горький. Торг. Тел.: 41-31-44.

Нежилое помещене в пос. Восточный (площадь 47 кв.м) можно под квартиру. Цена 500 т.р. Тел.: 25-18-28.

Дачу на ст. Тальцы. Тел.: 65-90-10.

Капитальный гараж (три уровня) по ул. Добролюбова. Тел.: 44-38-62.

СНИМУ

Семья квартиру или дом (предоплата). Тел.: 222-585, 65-23-90.

Дом или квартиру. Недорого. Тел.: 45-94-63.

Семья частный дом. Тел.: 48-22-66.

КУПЛЮ

Срочно 1-комнатную в районе школы № 3. Тел.: 64-58-85.

ОБМЕН

2-комнатную на Саянах. Тел.: 23-16-66.

АРЕНДА

Помещения под непродовольственный магазин. Тел.: 44-62-06.

Капитального гаража в р-не проходной ЛВРЗ. Тел.: 45-75-06.

СДАЮ

3-комнатную квартиру в 47 кв. на длительный срок. Предоплата. Тел.: 21-76-87.

РАЗНОЕ

Угнан а/м "Тойота-Корона", г/н Е 743 ВЕ. Вознаграждение. тел.: 21-04-08.

Утеряны документы Фоминских В.Г. Тел.: 41-22-81.

Утеряны права Гвозднских. Вознаграждение. Тел.: 42-06-42, 64-78-27.

Утеряно водительское удостоверение на имя Раднаева Олонгэрэл. Вознаграждение. Тел.: 64-80-95.

Утерян сотовый "Сименс А-36". Вознаграждение. Тел.: 29-44-65.

Утерян сотовый "Эриксон" (цвет синий, красный, чехол). Вознаграждение. Тел.: 44-67-76.

Буряадай элитэ эрдэмтэн, олонийтын ажал ябуулагша
Улзы-Жаргал Дондуковой 80 наһанай ойдо

АБЫНГАА НЭРЫЕ НЭРЛҮҮЛХЭ ГЭЖЭ АНАН ЕХЭЭР ОРОЛДООБ

(Үргэлжлэл. Эхиний 32-гохи дугаарта).

Тэндэнь хургуули гэжэ байгаагүй. Эхин шатын ба хүсэд бэшэ дунда хургуули гансал Суулгада байгаа. Тэрэ үедэ абымни бариган бүхы гэр байрада ахамни гэр бүлэтгэсэ байдаг байгаа. Тиймэ тула би ахынгаа гэр бүлэтэй байха баатай болоо нэм. Эдэнтгээ дүрбэн классаа эхилээд, долоон класс дүүргэтэрэ хамта байгаа. Би хургуули номдоо тон оролдосотой, онсо бэрхээр хурадаг байгаа. Хургуулингаа элдэб олон предметүүдээрнэ тэгшэ һонирходог, хамаг гэрэйнгээ дабаринуудыг дүүргэхэ гэжэ оролдодог байгаа. Намбаа зай гарабал, багшанарһаа гуйжа абаһан элдэб уран зохёолой помуудыг яаража байгаад лэ уншадаг нэмби. Гансал хубсаһа хунараар эгээл муу хубсаһатай, эдэе хоолоор ходел үлэн хоохон ябахандаа, ядахандаа, ядархандаа, үнөөхил энэрхы найхан эжыгээ һанан һанан уйладаг нэм. Ахымни һамган хэрзэгы, ааша муутай эхнэр байһан тулаада харшалхын эхээр хамаг гэрэйнгээ ажалыг намаар хүүлэдэг юм нэн. Түдэгээ гансаараа тайрахаһ, хахалхаш, аянаа аяар холо Сулгарһаа дүрбэн хүнэй үргэбшөөр үдэшэ бүри асархаш, үхэрэйнгөө шабаһаа намаар түүлгэхэ. Нарай үхибүүдэ намаар нянхалуула. Эдэ уялгата ажалла саг дорон дүүргээгүй, хээгүй һаашни, үдэшин хоолоо хүртэхэ эрхэгүй, халтад гээл үлэн хоолоор унтаха саг оло дахин намда тохёолдодог нэн. Хаа-яа үдэшин хоолой үеэр манай хээтэйн дүү хүбүүниинь Жамбал манайда ерэхэ. Тэрэндээ улхаар дүүрэн мяхатай, лабшаатай шүлэ хэжэ үгэхэ. Харин намда аялгахандаа, улхан соомни хоёрхон хэршэдэһэн мяхан, гурба-дүрбэн лабшаанууд гүйдэжэ байгша нэн. Бинь гомдохын эхээр гомдогшо, голхоргошо бэлэйб. Арай гэжэ арба хүрэн бээр үлбэр үншэн хүбүүхэниинь түрэн ахымни һамган яагаад, юундэ дүтэ үздэггүйн гайхалтай нэн даа. Харин ахамни тон номгон, олон үгэ хүүргүй, һамганһаа аймхай, урдаһаань харша үгэ хэлэжэ шадахагүй, түрэн дүүгээ аршала, хайралаха арга боломжогүй, харин өөрыень хайралахаар хүн юм нэн даа. Би хэдышьэ хээтэйдэ гомдоошье һаа, ахынгаа гэр бүлэдэ дайнай хүлээр Германиһаа хоёр дахин 16 килограмм нооһоор нэхэгдэһэн элдэб үнэтэй сентэй бүдүүдыг эльгээгээ нэм. Тэрээгээрэ дууһандаа хубсалаа. Ленинград хотодо Ленинградтай университеттэ, тэрэнэй аспирантурада хуража байхандаа, элдэб мяханай консервнуудыг, элдэб янзын крупануудыг юһэн жэл соо (1946-1955) посылкаар ахадаа эльгээгшэ бэлэйб. Ахамни уушханай ханяадан үбшэнтэй юм нэн. Тэрэниинь эмшэлхэ гэжэ Ленинградһаа элдэб шухаг эмүүдыг эльгээгшэ бэлэйб. Миний эдэ үүсхэлыг ахамни нотагайнгаа хүн зондо найрхаж, туйлай эхээр баярлажа хэлэдэг нэн.

Хээтэйнгээ хэдышьэ намда хэрзэггүйгээр хандадагышье һаань, Улаан-Үдын больницада хэдэн удаа ороходонь, шухаг эм домьонь оложо, элдэб алим жэмэсэй зүйлыг асархаданни, хээтэйнни ехээр баярлагша бэлэй.

Би 1938 ондо Суулгынгаа хүсэд бэшэ дунда хургуулине отличнигай грамотатайгаар онсо һайн сэгнэлтэнүүдээр дүүргэб. Манай хургуулида ямар бэрхэ багшанар хүдэлдэг нэм. Жэшээлэхэдэ: Матвей Прокопьевич Омбоев, Раиса Васильевна Хадаханова, Елизавета Даниловна Нодия, Степанида Халматовна Турлакова, Петр Ильич Тунуханов, Варвара Матвеевна Бамбурова г.м.

Тийгээд түрэл болохо абагынгаа хүбүүнтэй Геби-Балатаяа Улаан-Үдын пединститудай педрабфакта хоёр жэл соо хураабди. Хоёр курсынь дүүргээд байхаданнай, хургуулимнай түлбэртэй боложо, стипенди түлэхөө болиходонь, Мухар-Шэбэрэйнгээ дунда хургуули ошожо хураха баатай болоо бэлэйбди. Педрабфакта хуража байхандаа, үблэй амаралтада Шулуута Булага Геби-Балатаяа ерэгшэ бэлэйбди. Амаралтынгаа дүүрэхэдэ, миний аба үблэй февраль нарын хүйтэндэ ород Барай дэргэдэһи дардам зам дээрэ однохоол тэргээр асараад, харгын машинада хуулгаад, город ябуулагша бэлэй. Шулуута Булагаһаа Барай дэрэбэн хүртээр нилээд холо һааб даа. Тэрэ зууранда абамни маанандаа Суулгын гулванарай түүхэ тухай ингэжэ хэлэдэг нэн: «Һамуу һальхай ламын нюусаар түрэн олзо хүбүүн Дугдан гэр бүлэтэй болоод, табан хүбүүнтэй болоһон юм. Дугдан үбгэн хэршыг үгытэй ядуушье һаа, ори ганса алаг борогшон гүүгээ однохоол тэргэдэ хүллөөд лэ, Дудуу, Цыдендамба гэдэг хоёр хүбүүдэ Хориин эхин шатын приходской хургуулида ном бэшэгтэй болгохо гэжэ шэрэ шэрэнээр лэ, тэдэ хоёроо хургуулитай болгоһон юм. Тэдэ хоёрын абынгаа ухаатай холын бодолойн ашаар хэтын хэтэдэ нотагтаа гулванар болоо нэн.

Цыдендамба гулваа болоод, Дээдэ-Үдэдэ хоршоо наймаа хэжэ, Транссибирийн түмэр замай барилгада подрядчик болоод, шпалаар хангажа, алта мүнгөөр туйлай ехэ баяжаад, Дээдэ-Үдэдэ өөрөө байха хоёр дабхар байшангуудыг барюулаад, наймаанай хоёр-гурбан магазинуудыг нээһэн юм», - гэжэ абамни маанандаа хэлэдэ: - «Та хоёрыг би баһа однохоол тэргэдэ Дугдан үбгэндэ адли шэрээд лэ ябанаб, хэтын хэтэдэ Дугдан үбгэнэй хүбүүд шэнги гулванар зиндаатай ноёд һайд гү, али эрдэмтэд болохо үхибүүд гүт, али би шортоо таанарыг зобожо, шэрэжэ ябана гүб?» - гэжэ бэлэй.

1940 ондо педрабфакта студентнэртэ стипенди үгэхээ болижо, хуралсалай түлбэртэй болоходонь, Мухар-Шэбэрэй дүрбэн хүбүүд Суулгын Геби-Бала

Будажалов, Шагдар Батуев, Улзы-Жаргал Дондуков, Сутайн Дондок Будаев Мухар-Шэбэрэйнгээ дунда хургуулин түгсэхэлэй 10-дахи класста орожо хураа бэлэйбди. Манай 10-дахи класста 11 хүбүүд, 4 басагад хурадаг байгаа. Нэрлэбэл: Будажапов Геби-Бала, Батуев Шагдар, Будаев Дондог, Дабаев Дашанамжил, Дондуков Улзы-Жаргал, Бурдуковский Григорий, Иванов Иван, Жираков-Спиридонов Иван, Сыркин Владимир, Илья Патрачков, Филипп Перелыгин, Евдокия Красинская, Анна Вершинина, Анна Ефимова, Вера Пономарева. Эхэ ороноо хамгаалгын дайндаа хүбүүд сооһоо дүрбэниинь лэ гэртээ бусажа ерээ. Маанандыг ямар гайхамшарта эрдэмэй оюун бэлигээрээ элбэг, багшынгаа мэргэжэлээр тон шадамар, эрхим тусгаар арга боломжото, урин налгай зантай багшанар манай түгсэхэлэй 10-дугаар класста ном заадаг байгаа даа. Нэрлэбэл, математикийн багша Томский университет дүүргэһэн Надежда Александровна Трубаева, СССР-эй түүхын багша Ленинградтай багшын дээдэ хургуули дүүргэһэн Бельдингоф, физикын багша Эрхүүгэй университет дүүргэһэн Шмаков, химийн багша Минский университет дүүргэһэн Варвара Антоновна Терехова, литературыын багша Москвагай багшын дээдэ хургуули дүүргэһэн Алексей Михайлович Самольсов, сэрэгтэй хэрэг заадаг лейтенант Медведев, геологи би минералогист заадаг багша Ленинградтай геологическа институт дүүргэһэн Владимир Абгадаевич Багаев, хургуулиимнай директор Станислав Адамович Готовский болон бусад бэлигээр, соёл болбосоролоороо жэншэдгүй гайхамаар багшанар маанандай абыас бэлигемнай элирүүлжэ, маанандыг гүнзэгы эрдэм номтой болгожо, эмээхэй хайра дураа гаргажа, оролдосын эхээр оролдожо, ерээдүймнай дардам харгы зам зохёон байгуулжа, наһанаймнай һаяхан эхилһэн уга замда урагшатай, наһан хэрэгэ номой ёһоор бүтээжэ ябаарайгы гэжэ хэшээл бүхэндөө багшанарай барандаа хэлэдэгын

би өөртөө ерээдүйнгөө ахамидаралай хараа бодол, түсэб болон тангариг болгон энэ үндэр далан таба наһатай болотороо һанажа ябадагби.

Хургуулида хуража ябаһан үхибүүдыг ахамидаралай, ажабайдалай талаар хүмүүжүүлхэ ажал гэшэ бараг хэрэг бэшэ ааб даа. Энэнь хадаа топ хүндэ орёо ажал гэжэ хүн бүхэн мэдэнэ ёһотой: энэ хүмүүжүүлхы ажалда абамни ехэ ухаатай юумэ намда хэлэгшэ бэлэй. Абымни хажуугаар миний хойто эхэ болохо Дарима хүгшэн хүмүүжүүлгын жэшээтэ олон үлыгэр домог хэлэдэг нэн.

Дарима гэжэ нэрэтэй хүгшэниинь хүршэ айлнуудынь булгадаа Дашын эжы гэлсэдэг нэн. Энэ хүгшэнтэй миний аба сайгаа шануулха ханитай болоод, харууһа найтай ажаһуудаг байгаа. Даша гэдэг нэрэтэй ганса хүбүүтэй юм нэн. Тэрэнь дайндаа гэртээ бусажа шадаагүй, ори ганса эхээ баярлуулха зол заяа үгыл байһандань харамтай. Тэрэ хүгшэн бэрхшээлтэй наһан соогоо нэгтэ бэшэ ушаржа, эрэлхэг зоригтой байжа, гансаараа дабажа туйлажа гарһан эхнэр байгаа юм. Миний багаша байханда, намда дулаан оймһо нэхжэ, үмдэ самса оёжо үгэдэгыень би мартадаггүйб.

Тийгээжэ намайшье, абыемнишье һайнаар харууһалжа, хайрлажа ябадаг нигүүлсхы сэдхэлтэй хүгшөөдэйгөө би мүнөө хүртээр һапажа, аша туһынь харюулжа шадаагүйдөө харамсажа, халаглажа ябадагби. Нэгтэ шэнэ дүгжүүбын хуралай үдэшэ (тийхэдэ дасан дуган, лама хураба гэжэ үгы саг байгаа) намда ехэ хургаалтай үлыгэр домог хэлэжэ үгэһэн юм: «Ямар нэгэн дасанда ехэ удха шанартай шажан мүргэлэй хурал болоо хаш даа. Тэрэ дасанай газаргуур мүргэлшэд гороо хээб даа. Тэндэ айхартар баян шабганса, тоһо мяха, алта мүнгэ дасанай жасада олон тэмээн ашаагаар асаржа үгэдэг байһандаа, ехэ бахархадаг, нэгэ тон ехэ ядуу, үгытэй гуйранша шабгансатай гороогой зүргэ дээрэ уулзаба ха. Энэ шабгансаны үгытэй ядуу байһан дээрэһээ өөрынгөө дасан дугандаа эдихэ ууха юумэ, манжатай сайшыг үргэхэ шадалгүй шабганса байгаа хаш даа. Энэһэнээ боложо бурхандаа зальбарха мүргэлэй маани мэгзэмшье мэдэхгүй шабганса байһан тулаада, бахархадаг баян шабгансаһаа асууба ха: «Абгайхан, намда хэлэжэ заажа үгыт, би ямар маани бурхандаа уншаа һаамни, буянтай болохобиб», - гэжэ асуухадань, тэрэ туйлай баян шабгансань үгытэй ядуу гуйранша шабгансада ингэжэ бадаһан хэлэб ха: «Шам шэнги үгытэй түүхэй амитан «тэмээн табгай, тэмээн табгай» гээд зуу дахин наманшалаад гороол!» Үндэр наһатай ядуу шабгансань тэрэ баян бахархуу шабгансадаа: «Һайнта даа, мүргэлэй маани

мэгзэмшье заажа хэлэжэ үгэһэнцэнтай баярыг хүргэнэм!» - гэжэ хэлээ юм нэн хаш даа. «Тэмээн табгай, тэмээн табгай» гээд лэ бурхандаа гороолжо мүргэһэн шабгансань хойто наһандаа дээдын бурханай диваажанай жаргалай орондо түрөө, харин баян бардам шабгансань, хэршы дасан дуганда тоолошогүй ехэ үргэл үргөөшье һаа, доодо замбиин тамын газарта түрөө юм», - гэжэ тэрэ миний хөөрхы хойто эхэмни болохо Дашын эжы намда хэлэһэн юм. Энэ үлыгэр домогоо намда хэлэмсээрээ, намһаа асуугаа агша бэлэй: «Энэ манай түрэхэ буряад арад зоной үлыгэр домогыг намһаа шагнаад, ямар удха шанартай хургаал тобшолол дүн гаргалтайб?» - гээд, намһаа асуудаг бэлэй. Арбатайхан хүбүүхэнһээ ямар тобшолол дүн хүлэжэб даа. Хэлэһэнэйнгээ һүүлээр намда хандан хэлэхэ: «Хүбүүмни, хэршы алта мүнгөөр, адуу малаар баяншыг һаа, хэды үндэр зэргэ зиндаатай ябаашы һаа, хэдышье дээдын эрдэм номтойшье болоо һаа, эгээлэй хара хүниинь хэрзэгы үгөөр баһаха, дурынь гутаажа, гомдохожо, үрынь доромжолжо, доро үзэжэ огто болохгүй юм! Хэрбээ хүнэй ёһо гуримда, заншал заршамда таарахагүй дээрэлхы зан, хэрзэгы сүйд ааша гаргабал, заатагүй нүгэл хилэнсэг хойто наһандаа элдэжэ, тамын өорто хосорхо юм» - гэжэ энэ үлыгэр домог соо хэлэгдэнэ бшуу. Хүн бүхэниинь хүндэлжэ, дэмжэжэ, арга байбал туһалхыг оролдожо ябаха хэрэгтэй юм», - гээд намда хэлэһынь мартангүй, бүхы үнгэрһэн залуу наһанайнгаа үдэр бүрийн ахамидаралда, ажабайдалда тон нагяр шадаха саг соогоо хэрэглэжэ ябааб.

Хургуулида хуража байха үдөө эсгээгээ хараха зорилготой эрьжэ ерэхэдэмни, Дашымни эжы урдаһаамни урин налгайгаар уггажа байдаг юм нэн. Урданай амгалан сагта түрэн, үдэһэн, олон үгөөр хоморхон, ондогшон, оодорон байхагүй, нарин нягта налгай зан абаритай, нам наһан, гүб түбшэн шэг шарайгаар хүнэй ядарал зоболонгыг гү, али баяр басхаланиинь ухаан бодолоороо мэдэржэ байдаг баян сэдхэлтэй хүгшөөдэй юм нэн даа. Абамнишье баһал үһала олон сэсэн юрөөл үгэнүүдыг, жэшээлэхэдэ, дэгэл захатай, хүн ахатай юм гэхэ зэргэ буряад арадай сэсэн мэргэн үгэнүүдыг ходоодо намайгаа хүмүүжүүлхын тулаа хэлэжэ, «хүбүүмни хүнэй зэргын хүбүүн боложо, үетэн зондоо хүндэтэй, ажал хүдэлмэридөө амжалтатай, элүүр мэндэ, зол жаргалтай ябаһай», - гэжэ бурхандаа зальбаран, мүргэн ябадаг бэлэй. Абамни 1941 ондо, августын 18-най үдэр дизентери үбшэнөөр нэрбэгдэжэ наһа бараһан юм.

Улзы-Жаргал ДОНДУКОВ,
хэлэ бэшэгтэй эрдэмэй доктор.

(Үргэлжэлэлын хожом гараха)

Самбу НОРЖИМАЕВ

БАСНИНУУД

ХУУЛИША ИНДИОК
Сохом индиок ургаба хаши -
Социальная тэдхэмжын ноён

болобо.
Тушаалта ажалда ороходонь
Туһаламжын асуудалаар Галуун
Тулуур тулаһаар ерээсэ:

- Наһаараа зэргэлхэн хүриэмни,
Намайгаа пенсээр хангыш, - гэбэ.
Ажалдаа «дүригнхэй» Индиок
Аржагар данса гаргажа ербэ:
- Үнэхөөр үбгэрһэнэй справка,
Үтгэлхэн газарһаа справка,
Эмгэн Галуунтайгаа загстай

байһан,
Элбэгээр дальбараа тэжээжэ
байһан,
Эмнэлгын газарһаа элүүрэй

справка,
Эдэз хоолдо һайн, муугай
справка,

Алба хэрэг хэдэг байһанаа
Абадаг байһан салн тухайгаа
Асаржа үгэ справкачуудыг, -

гэжэ.
Хуу хэрэгсээгдэх саарһа
Хуулиша Индиогэй дурдахада,
Хурганыйн тоо хүсбэгүй.

- Үндэгһөө бүтэйһаар сугтаа
Үнэнхэ аргагүй хүн гүй? -
гэбэ,
Бултын тэдэһинь суглуулжэ

ядаһаар
Буура Галууншые наһа барашоо
һэн.

Элирхэйлжэ хэлхэн заабари
Эндэ хэрэгтэй бэйз,
Засагай эрхэдэ дайрагдаһан
Зариманай зан хубилшадаг

гэжэл.
АРСАЛАНАЙ ГЭМ
Ушараа даагүй сог
Ушарта түймэр болодог.
Уушан зоригто эрэ
Уруугаа унан хосордог.

Браконебериүүдтэй тэмсэхэ
зорилготой

Байгуулагдаһан
Ангуудай нэгдэмэл бүлгэм
Арсаланда һангаа барюулаа һэн.

Арсалан дарга
Амтархан эдэгһын түлөө
Архи хундагаһаанар
Амасадаг зуримтай бэлэй.

Удааншые гуримаа сахилан юм
гү?
Урдахи хундагыень
Урихан зантай хүлхэмэришэнь

Кружка болгон хубилгаба.
Кружкыень һүүлдэ
Хүлхэмэришэ залуухан

хирһанишэнь
Хүнгөөр һэлгэжэ үгэбэ.
Хазаар татахагүй Арсаланда

Хан гэхэ хаһарһан
Хармаһанын оёрто
Хадалагдахыаа болишоо.
Аргая барагдахыаа Арсалан

Артелишингэ зөөри һэмэжэн
Һуулидаг амта таниба ха.
Хэтэржэ ерхэдэ,
Тулиһан амтадта

Туһаламжа үзүүлхэ
мүнгэшинь
Тулам соогоо хооһоршоо.
Түлбэригүй үри гэжэ

байдаггүй...
Туйлдаа хүртхэн Арсаланшые
Туулгажа сүүдтэ асарадаба.

Шара шубуун судья
Шадмар бэрхээр гэмтэбэ:
- Хоро хүргэһэн хэрэгшини

Хорёод жэлэй харюутай!
Талһаар зөөри үриһэндэшини
Тархины таһа саһахаар лэ!
Эгэз һүүлдэ үшөө

Эмэ Хирһан гэршэ
Зэмэ Арсаланда нэмжэ:
- Хүлхөөр гэршэнь байһадаа,
Хүлхэнь һүгдэжэ мэгдэжэ һэм,
Архи уунги һогтуудань

Айжа һүрдэжэ зобогшо һэм.
Найдыхы ехээр найданалби,

Наһа бэеһини хайрлым,
Наһаа саһанын зайсуулым! -

гэжэ
Һангайн зөөриһөө һогтуудань
Һабардан баяһаһанаа

«мартаад»,
Гүйлгэ, эрилтэ хэжэ,
Гомдол гашуудал оруулба.

Архида дилдэжэ хохидоһон
Алдар суута Арсалан
Баабгай хооһон дээрэ соо
Бар шулуугаар дарагдаа һэн.

Харин үнөөхи Хирһаһамнай
Хандагийн хүлхэмэришэ
болонхойл.

АМИТАДАЙ «НҮХЭСЭЛ»
(архины хани аюултай юм)

Буура,
Бужагар малаан Буха,
Тэхэ,
Тэшоун зантай Хуса дүрбэн

Тэнсэжэ таарһан нүхэд бэлэй.
Амитанай найрай нэгэ үдэр.
Антайхан хүхье гэлсээд,
Хүхэ зүлгэ ногоотой

Хүдөөгэйнгөө бэлхээр дээрэ
сугларан,
Бухань боошхо швэ,
Хусань хүнэг архи асарба.

Түрүүлэн, худагаар эхилэн
ншэлдүүлжэ,
Түлэг дундаа аягаар
мүргэлдүүлжэ.

Архины охин
Тархины сохин,
Удаан сизгэжэ хүхилдэнгүй
Ухааншынье балартаба.

Булта һогтобо хэбэртэй:
Буурань Бухая эльбэн,
Тэхэнь Хусая

Тэбэрэн эхирнэ.
Эгээл эн үедэ
Эрхэлэн һууһан Хуса
Тэхэдэ хандажа:

- Барһахан даа,
Бабанахан, минини нүхэр, -
гээдхинэ.

Гэнтэ Тэхэ шарайгаа хобхолон,
Гэмэрэн хэрүүлэн ганиришаба:
- Тэнгэ амтаһантай тэнсүүлбэни,
Тэхэ бабанатай тэнсүүлбэни!

Хороо ехээр бусалһандаа
Хойто хүл дээрэ собхорбо,
Хоёр эбэрэ ёдолзуулба.

Нүхэрөө Хусань аргадана,
Нүгөөдэнь бүришые дортоно.
Тэнгэр Хуса яашые ядаба,
Тэсэбэринь дүүржэ тээрэн

халаад,
Тэхэ тарайса, тэртэдэн
мүргэжэрхибэ.

- Тэнгэ бабана, гэмтэйш өөрөө! -
Буха бүдүүнээр бүрхирбэ,
- Бузар Хуса, хүлисөөгүйш

нүхэрөө! -
Буурань хөөһө бушаба.
Бухань Хусая үмөөрхэ,
Буурань Тэхэ өөгшөөхэ

гэбэшые,
Һогтуу дундаа
Хоёроор нэгэ харалсаад,
Ташха аргагүй

Табилсалдажал мэдэбэ.
Үглөөдэрынэ -
Үрөөһэн тодөгүй Буха,
Үргэз мултархай Буура,
Эбэрэ хухарһан Тэхэ,
Эльгэз тэбэрһэн Хуса

Аргалгын газарта уулзабашые,
Анханай анда нүхэд
Амар мэндэ гэлсээгүй һэн.

ШОНЫН ЗОХЁОЛ
Ноёото зохёолино Шоно
Нобой хурсата болонготой

Хоюулан суг авторлан
Хонид тухай ном бэйжэ
Зүрхэсэбэшые,
Зүбшэн хэлсэгдэ табиба.

Энэ һударыень һэхэбэл,
Эхинһэнь адагтаа хүртэр:
«Хонид гэжэ ходоодоо

Хоол болохо табисууртай юм.
Арһаяа хуулажа,
Арьяатанда үргэхэ,
Мяхая

Манда бэлгэлхэ ёһотой», - гэһэн
Гол һанамжын юр бусаар
Гөөжэсэ удхалан бэйжэтэй һэн.

«Шэнэ помудай дундаһаа
Шэлгэдэмэл һонинтойнь энэ лэ»,
- гэжэ

Шүүмэсэлгэшэ боро Доргон
Шүдэз хурсадхан хабирба.
Хэлсэндэ хабаадалсаһан
Хэблэй ноён Баабгай

Барисатаһая эндүүрэнгүй
Барагаар сэнэн шиндхэбэ.
Зүблөөндэ олон арьяатан

хабаадабашые,
Зүгөөр лэ Хонид харагдаагүй һэн.

Бэз худалдаһан

Буржсуаһа хэблэлэйхид
Удхаха мүнгэнэй түлөө
Ушарһаадаа хэрэгсээхэ аал?

ХҮБШЫН СУГЛААН
Шугын оёрой талмай дээрэ
Шууянтай ехэ суглаан болобо.

Хойдон эсороотой ' тэмсэхэ
бүлгэмдэ
Хоёр мэдүүлгэ ороһон байгаа.

Нэгэшинь
Нэхы дэгэлтэ Баабгайһаа:
«Намайе бүлгэмдэ абыт,
Найдалыетнай харюулхаб.

Барбагар хара Бартахитанай
гүз
Уһанда хаяхагүйб.
Хоёр хүлтэшинь

Хороожэ шадахаб», - гэһэн һэн.
- Бара, бара, барагдаа,
Бартахимнай эмгэлтэй даа! -
гээдэбэ,

Хүрин дахатын түлөө
Хүбшын модоһоо олон һабар
Хүнгэхнөөр дэжэ үргэдэбэ.
Хоёрдохы мэдүүлгэнь

Хорогүйхэн Туулайһаа һэн.
Хойдон эсороо! - хүн (уран
зохёол)

Эртэһнэ гараа үргэжэ,
Эрэн гүрөөһэн эхилбэ:
- Ута шэхтэйшые наа,
туулайнар

Ухаагаар богони юмэл,
Тулуур аймхай тэдэнэр
Туһа манда хүргөөгүйл,
Оодон һүүлтэнүүдээр

олоһоронхоор
Орхиёл саһанын, - гэбэ ха.
- Туулайн

Тугалшые бариһанын
дуундаагүйл! - гэжэ
Нэгэн баһа һууриһаа
Нэмэлтэ үшөө оруулба.

- Зүб, зүб! - гээдэжэ,
Зүблөөн дээрэ зүбшэбэ.
«Зориг ороторнь...» - гэбэ,
Золгүй Туулайе голожорхибод.

Хүнэй зарим бүлгэмүүд дээрэ
Хүбшын суглаанууд бологшол.

ШААЗГАЙН ЭЛИДХЭЛ
«Анхарал! Анхарал!
Алаз шаазгай шалгараал!
Оюун бэйлэг түгэлдэр

Оноо хураса нүхэр лэ.
Шэрэнги хүбшнөө шиндэн
эрбэл,
Шэнэ элидхэл уншахань лэ.

Хожомдонгүй сугларым,
жэсүүртэн,
Хооһор сагаа гээхэгүйт!» - гэһэн
Юр бусын сонсхол

Юрын нэгэн үдэртунхаглагдаба.
Бүргэд шубуун бүлхэнрөө
дахуулан,
Бүднэ, Тугас, Галуун, Нугаһан,
Бэгсэрэшые хүртэрөө бүгэдэ

сугларба,
Бэрхүүгээр Шаазгайшые
шаһанажал оробо:

- Яйценосно породынгоо
самкануудта
Яяр зобото показалнабди!
Тернихээр бэйз тэрэ

недостатагаа
Гэмсэн ликвидировалхаар
обязадля!..
- Ориуулажа хэрэгтэй! - гэбэ,
Борбилтоохон

Ойлгожэ ядаһандаа ооголоһон
- Шаага Шаһанавич Шазаев,
би,
Шадамар болонхойб бэйзэ,
хэлгэндэ.

Шубуунай адаг Борбилтоо, шн,
Шууяа татаһгүй һуу тэндэ!
Элидхэлын эрдэмэй

элирмэсэрнь,
Эндүүрхэн шубуудшые
тарашаба.

Гансаараа орхигдон үлхэндөө
Гажкарба, гашуудоба Шазаев.
- Шамуу Шаазгай шаһанае
Шагнаһаные шалаатай байна.

Шухала элидхэлтэй юм наа,
Шубуунайнгаа хэлээр хэлыи, -
гэжэ

Тоншуул тэрэндэ хэлгэд,
Тоонгүйгөөр холтоһо
Тос-тос доллоно.

Түрлэх хэлгэ «мартһандань»
Түлбэринь шимэ байба ха юм.

ДҮРШЭЛӨӨ АЛДА ҺАН МИН

Ута һүүлтэн олоһоржэ,
Унда эдэгнэй дайсан болоходонь,
Шалгажа гэмтэшинь хэлгээдэ,
Шанга хуули тогтоохоор

Шара Миш шала дор
табигдажа,
Һүрэн сасуу һүүлхэнь нэгые
шүүржэрхибэ:

- Зайгуул хара зольбо,
Замыһин оёон гарахаһини!
- Хайрлым, Баабай,
Харашынаань, хилтэмнэй тобог

бэдэрэ һэм!
- Эзэнэй зөөри үшөө
Эдихэ бодолтой гүйи, хулгайһан!
- гэбэ,
Тархиһанын орожэ, тагалсагынь

доёгшүүлан,
Хуули сахигша

Хуу баран зоогложорхибо.
Удангүй удаадаһиень бариба.

- Багша абгай, бү алыт, бүлэ
гэжэ,
Үригэртөө өөхэ тоһоной үлгэ,
түүгээ һэм! - гэбэ,
Һүрдэһэн хулгаһа һүгдэн унаба.

- Хубхай дээрмэжэн,
Хулгай хээд, мултархаб гэжэ
бү һана! - гэбэ,
Хянууриша Миш

Хяришаганатар жасаһалан
залгисархиба.

Бариһанаал залгиһаар Мишсэгэй
Барагсаажэ дайсадаа
дууһахадань,
Амгалан тайбан

Амар байдал үни удаан оришоо.
Эзэншэ Мишсэгэй эрхэлүүлнэ,
Элдэб хоол элбэгээр зодуулнэ.

Үнөөхи Мишмнай үри бэйжэй
үнэр баян
Эзэншэ гээтнэгэмжэдэ оронхой,
Элдин байдалтай болоо һэн.

Мяха тоһоной элбэгтэ
маржаһан Миш
Махабад бэйзэ һуларжа,
Хэбтэхэ унтаха ажалһаа

Хэли алдатарга таргалба.
Тэнгэ жасахан Хулганахан
тэнгэжэ яһаһаар
Подпооли соо хадагалаатай

Поришоонхын гуйтай
дайралдаһаба.
Миш тэрэшинь харамсаараа
Мэгдэн соһон бахардаһаба.

«Хайһан гэлтэйб, хүрэлтэй гү,
Хамаг бүдөөрөө добтололотой
гү?» -
Гэжэ түсэблэн байтараа,
Гэдэрэз аалихан сугариба.

«Саз жэл хубилаал,
Садхалан ха юмбиб, зобоногүйб,
Хатаг лэ саһаа,
Халдалдаад яахамниб», - гэбэ,
Телефондо һэмэжэн аһажэ,
Тэбэдэнгээр хонходоо.

- Алло! Алло! Нүхэр Шэлүүһэн
гү?
Яаха ёһотойб, хэлэжэ үгыт?
Ядан Хэрлэзы хулгайжэ

яһанал! - гэжэрхөөд,
Дээрхэ заабарини буутар
Дэмышые наа, һураһан

заниһалаараа
Хурса һабараа задалтад һуугаа
һэн.
Гаһар асуудалдань Шэлүүһэн
тулгардажа,
Гайһаһандаа Бараста

элидхэжэрхөөд,
Хуули ёһын дэбтэр дэлгэһэн
Хуудан хууданһаар һэхэсэжэнэ,
Таараха дүрим бэдэрэжэжэнэ.

Барас баһа гэлһиоод,
Багша Эрэн гүрөөһэндэ
Бараалхыаа ороо һэн.
«Ээрхэз Хулганые барижа

эдих!» - гэһэн
Эрид хатуу захиралтын
Эзэн һүүлдэ Мишдэ хүрхэжэнь,
Гүлмэр Хулганашые гуяа бараш

Гүйжэ арилшаһан бийгаа һэн.

Мишини ушарша, мэрэгжэлэ
орхөөгүй һаа.

Дуригшөө алдахгүйш.
Хэрбээ тэрэнэ хэрэгсээхэ болёо
һаа,
Хэлгэдэһэн энэ Мишуу,
Хэрэгхэ айдаг болохон!

хэвтэхээр хурхиршаба. Гэнтэ мэдэхэдэнь, нэгэ үхибүүн булайгаар бархираад халабагүй ха. «Энэ иихэдээ Гармамнай яатараа үйлана гэшэб? Угы, тэрэ Мэдэг-мамни яашоо юм. Хүбүүгээ абахагүй?» - гэж мэтээр уурлан хагад гэмэржэ хэбтэтэрээ хэришэбэ. Тиигээд хабтагайнууд дээрэ хуугаад, шодөө аршааар байтараа солоохой орошоожо, хаб харанхы хоонон гэрэй оёорто гансаараа хуужа байханаа мэдэрбэ. «Аа, нээрээ гэртээ бэшэ, харин агнуурида Соорхойдо ябаа

Һүнийн тэнгээр Хужарта гэжэ газарта, малшадай үбэлжөөндэ, хүржэ ерээ нэн. Унтажа байхан улад зоние бултынь хэрюулжэ, хүхэ-сагаан болошонон шарайтай хүбүүн бүгэдые мэгдэхэгээ, айлгаа. Болонон ушараа дууһан хөөржэ үгэбэ. Тиихэдэнь тэндэ хүбүүнтэнээрээ үбэлжэхэ гэжэ ерэнэн далаад наһатай нэгэ сагаан үбгэн нигэжэ хөөрхэн юм гэжэ:
 - Хорёод онуудай эхээр нэн ха. Тэрэ Соорхойдо нэгэ эхэнэр хоёр үхибүүдээрээ хууһан юм. Тиихэ сагта энээгүүрнай хүндэ үбшэн, тарбаган тахал юм гү, бү мэдэе, таржаа хүжэрхэн юм.

«Айдахатай ушар» гэнэн конкурсо

АМИТАДЫЕ АЛАХАЯ БОЛЁО НЭН

Хорёод наһатай нэгэ буряад хүбүүн шубуу шонхорой, ан амитадай ами таһалжа, агнаха ехэ дуратай нэн.

Нэгтэ орой намар болонон хойно тэрэ хүбүүн Соорхой гэжэ газарта агнажа ябаба ха. Урагшагүй үдэр тудалдан байгаа юм гү, юрэдөөл, хүбүүн ой соогуур бүхэли үдэр ябабашы, зүгөөр нэгшэе ан гүрөөнэ алабагүй. Ойн оёороор тэнхээр ябатарнь, нараншы хуугаад, боро хараан бууба. «Зай, иихэдэнь яадаг бэлэй даа? Нютагаашы бусажа үрдихээс болибо хаб. Тиигбэл, энээгүүрээ нэгэ аргаар хонохо болоо ха. Байза, тэндэ булагай адагта үни заяанда бодхоогдонон нэгэ хара гэрхэн борсойжо хуудаг нэн гү даа? Мүнөөшы бин зандаа ха гү? Тишээ түргээн гэшхэлхэ болоо ха даа», - гэжэ бодоод, уруудхуул замаараа яаралтай алхашана. Улаһа, хуһанай түгэл шадар оршодог булагай адагта хүржэ ерэхэдэнь, үнэхөөрөөшье үнхы сооноо харахан гэрхэн бүрүүхэнээр обёорлогдожо байба ха. Энээндэ ухаангүй баярлаһан ангуушан хүбүүн сайгаашы шанажа уунгүйгөөр, гэртэ ороһоор лэ ханын захар жэрыһэн хабтагайнууд дээрэ

Һэмнайб. Теэд ямар үхибүүн хаана бархирха болобо гэшэб? Тон эли тодоор дуулааб. Иихэдээ зүүдэлээ гэшэ гүб даа», - гэжэ, хана тээшэ хараад, хэбтэшэнэ. Удангүй шэхэндэнь үхибүүнэй бархираан дуулааад, баһа хэрюулжэрхибэ ха. Шаг-наархаһаар байтарнь нэгэ бэшэ, бүри хоёр үхибүүд бархиралдана хэбэртэй.

Гэнтэ гэр соогуур хүнэй ябахые тодоор дуулажархиба. «Бү уйлаалдагы. Удахагүй эдэгэхэт даа», - гэжэ байжа эхэнэрэй хоолойгоор тэрэ хүнэй хэлхые хүбүүн элээр дуулаба.

Бүхы бэнь гансата хүлэрөөд, аминь хөөрөөд ябаха гэхэдээ, хүлнүүдын бээе яажашы даахагүй байба. Бүхы хүсээе зангидажа, модон шэнги болошонон хүлнүүдэе арайхан татаһаар, газар гаргаа нэн. Хара гэрһээ саашалха бүрээ хүлнүүдын хүсэ ороод, гүйдлөөрөө арилба. Гэнтэ буугаа тэрэ гэр соо орхижорхиноно обёорбо. Теэд гэдэргээ бусажа хүсэ зориг хүбүүндэ байбагүй. Шэхэндэнь үхибүүнэй бархираан баһа дуулахадаа болоходонь, саашаа оро бодогүй харайшоо нэн гэжэ.

Тиигээд лэ тэрэ үбшэндэ үнөөхи эхэнэрэй хоёр багахан үхибүүд нэрбэгдэжэ, хосорнон юм гэлсэдэг. Уданшыггүй тэдэ-нэйнгээ хойноноо эхэншые мордоо нэн. Тэрэ саһаа хойшо Соорхойдо хүн байхаяа болинон юм. Үхибүүдэй орилоху дуулаадаг юм гэлсэдэг лэ даа. Би өөрөө дуулаа бэшэб. Ши, хүбүүн, дуулаба ха юмши даа.

Хэдэн хоногой үнгэрөөд байхада, агнуушан хүбүүн гэрэлэй урда үһөө һамнажа байтараа, хоёр һаншагайнгаа сайһые, һамбай дээрээ хэдэн сагаан үһэнэй бии болоһые обёороо нэн. Тэрэ гэрһинээ хойшо хүбүүн гартаа буу барижа, агнаһаяа болинон юм.

Энэ ушар хадаа Эсэгийн дайнай урда жэлдэ болонон юм гэжэ. Тэрэ хүбүүн дайһаа бусажа ерэнэн хойношые буу гартаа барижа, шубуу шонхорой, ан амитадай ами таһалжа агнаагүй юм. Бүри хожомны, һаяын сагта буурал үбгэн болонон үнөөхи хүбүүнэйдэ ороходо, «Бэлигүүн саада хизаарта хүрэнэн ошороор отологшо» гэнэн судар урдаа дэлгэггээд, унтажа хуудаг юм нэн гэжэ хэлсэдэг.

Доржи ДАМБАЕВ.

НАНААМГАЙ ҮБГЭН

Урдын урда сагта үлгэн энэ дэлхэй дээрэ Болдоггүй-Бор гэжэ үбгэн ажаһуугаа ха. Тэрэ долоон боро хонитой, гүйдэг ба ниидэдэг хоёр алаг моритой, Болзото хадын оройдо муухан гэртэй байгаа. Хонидоо адуулхаяа ошодоод, ниидэдэг мориёо гэрэйнгээ баруун тээ, гүйгөөшэ мориёо гэрэйнгээ зүүн тэжэ уядаг байгаа юм.

«Хэрбээ минии хонидоо боро хурьгад гараа һаань, тэдэнэ гэгээн эзэндэ, хэрбээ хара хурьгад гараа һаань, хаанда бэлэглэхэб», - гэжэ үбгэн сэдхэхэб.

Хонидой нэгэн хара хурьга түрбэ. Үбгэнэй тэрэ хурьгаяа хаанда бэлэглэхэеэ түхээржэ байхада, гэб гэнтэ хаанай хара хирээ ниидэжэ ерээд, хурьганайнь нюдые түнхин эдижэрхибэ. Үбгэн сүхалдаад, ниидэдэг мориндоо мордожо, тэрэ үрээе хүсөөд, нюдын тэнэ хаджархиба.

Хаан энээн тухайнь дуулажа, хэмгүй ехээр сүхалдаад, ниидэдэг мориень барижа эдихынь хоёр шоноео эльгээбэ. Үбгэн уяанда байдаг байрынь һэлгэжэ, ниидэдэг мориёо гэрэйнгээ зүүн тээ, гүйгөөшэ мориёо гэрэйнгээ баруун тээ уяжархиба. Хаанай шононууд ерээд, гүйгөөшынь барижа эдеэд арилба. Үбгэн ниидэдэг мориндоо мордожо, тэдэ шононуудые хүсөөд, хүлнүүдын хуха сохижорхибо.

Хаан бүри ехээр сүхалдаад, үбгые үгы хэхынь хоёр луугаа эльгээбэ. Энэниень мэдэнэн үбгэн хонидоо Болзото хадһаа оидоо тээ абаһажа адуулба.

Луунууд ерээд, Болзото хадын оройе үбгэнэй бараантайн галдажархиба. Үбгэн ниидэдэг морёороо луунуудые хүсөөд, һүүлнүүдынь таһа сабшажархиба.

Хаан олиггүйгөөр сүхалдажа, үбгэндэ хоёр шүдхэрөө эльгээбэ. Энэниень үбгэн мэдээд, шононуудта барюулан гүйгөөшынгөө гэдэнэ гүзээеын шанажа хууба. Шүдхэрнүүд маряһаар үбгэнэй гэртэ ерээд, дээбери туургын забһараар шагабад, һанаамгай үбгэн тогоон сооһоо халуун шүлэ шанагаар удхаад, тэдэнэ тээшэ сасархиба. Шүдхэрнүүд бусалжа байхан халуун шүлэндэнь нюдөө галдуулжа, һохор болошобод.

Хаан тэнсэлгүй ехээр сүхалдажа, үбгые саазалха гэжэ сэрэгшэдтэй тэрэниень асарха захиралта үгэбэ. һүбэлгэн үбгэн огто айнгүй, өөрөө хаанда ерэбэ.

- Ши юундэ минии хирээнүүдэй нюдын тэнэ хадхаабиш?

- гэжэ хаан ууртайгаар асууба.

- Хэрбээ минии хонидой хара хурьгануудые түрөө һаань, тэдэниень танда бэлэглэхэ гэжэ үнийнэй һанаа нэм. һаяшаг нэгэ хонимни хара хурьга түрөө. Би баярлаад, тэрэнэ танда асаржа, бэлэг барижа гэхэдэмни, гэбгэнтэ хара хирээнүүд ниидэн ерээд, нюдынь түнхин эдижэрхибэ. Тиихэдэнь би сүхалдаад, хирээнүүдэй нюдэнүүдынь тэнэ хадхааб, - гэжэ үбгэн харюусаба.

- Ши тон зүб тиигээш, теэд шононуудаймни хүлын юундэ хуха сохёобши?

- Теэд та моридаймни алиес: гүйгөөшые гү, али ниидэдэгые барижа эдигты гэ хэмта?

- Ниидэдэгынь.

- Теэд тэдэнтэй ниидэдэгымни бэшэ, харин гүйгөөшымни барижа эдэл. Тиихэдэнь шононуудайтнай хүлын хуха сохёоб.

- Ши баһал зүб юумэ хээш, - гэжэ хаан хэлээд:

- Теэд луунуудаймни һүүлнүүдые юундэ таһа сабшаба гэшэбши? - гэжэ асууба.

- Та намайе гү, али буурал Болзотын оройе гү, алининь хэлэхынь намда эльгээгээ хэмта?

- Шамайе хэлэхынь.

- Теэд тэдэнтэй буурал Болзотын оройе галдажархёо. Тиихэдэнь би сүхалдаад, тэдэнтэйтнай һүүлнүүдые таһа сабшааб.

- Ши тон зүб тиигээш. Теэд ши шүдхэрнүүдэймни нюдэнүүдые юундэ галдажа, һохор болгоогоо гэшэбши?

- Тэдэнэе юундэ намда эльгээгээ юмта: намда хоро хүргэхынь гү, али дээбери туургын забһараар шагаахынь гү?

- Шамад хоро хүргэхынь.

- Туурга дээбэрин забһараар шагаахадань, халуун шүлэ сасажа, нюдэнүүдын галдааб.

- Ши баһал зүб тиигээш, - гэжэ хаан зүбшөөбэ.

Тэрэ гэрһэн саһаа хойшо Болдоггүй-Бор боро хонидоо адуулаад, ниидэдэг моринтоёо амгалан хайхан, зол жаргалтай хуугаа нэн.

Г-ДАМБАЕВ
 монголһоо оршуулба.

Болонон ушар хөөрбэл, балай худал бэшэ хаш

ҮНЭНӨӨ ХЭЛЭДЭГ АРХИНШАН

Халамгайхан хүршэтээе уулзаад, «Юу хэжэ ябанаш даа, үдэр бүри уудафатайш», - гэжэ зэмэлэн шахуу хэлэбэ.

- Оо, шалтаг олдодог байдаг юм даа.

- Понедельнигтэ юу хээбши?

- Амралтынгаа мангарые тараагаа.

- Вторнигто?

- Понедельник үдэр ажалдаа гараагүйдоо ноёндоо хараалгаа, уураа тараажа уужархёолби даа.

- Средада?

- Байза, хаана архидаа нэмбиб даа? Үү, нээрээ, үезлындээ үүсэ гаргалсаад, мяханай даруулга хэжэ, хахадые дараад, үезлынгээ үрооһэн хабирга үгэхэдэ, гэртээ асараад шанажа эдихэдээ, хуурайгаар яажэ эдихэбши? Хото муудаха юм гү гэжэ, «булгануудаа» тушаажа, баһа нгые балгаа.

- Тиихэдээ үдэр бүри шалтагаан олдодо гэнэ гүш?

- Тиигэнгүй яахаб? Нэгэ суг архидаашанайнгаа майха гү, али юуб даа худалдажа абахада, «угаахаш». Түргэн соорошохо ха юм. Хаа яа банида нюргаа шудархалдаг хүн уулзабал, һайн танихашыггүй һаа, баһа нэгэ ушар. Хүдөөгэй хүдхэ хара-

шуулда харгы заажа үгэбэл, хооһоор халахагүйш. Тэдэнэр-шни мүнгэтэйхэн ябадаг. Үхэрөө худалдаад, гансаараа уужа хууха нэн гү? Сагдаанарта баригдажа болохол. Хэзээб даа ёохорто сугтаа хатарһан эхэнэрые «һаа-хаяа» оролдохош. Золигуудшни мүнөө наймаа хэдэг болоод, хүбхэгэр баянууд... Түрэнэн үдэрэй баяр, түрэ хуримай найр, хүдоолэлгэнэй гашуудал баһа хубаалдахаш даа. Бишни золгосо һайтай, хүниие магтаха, хүхэеэ дуратай хүн бшууб. Худалааршые...

- аман хайратай нэн гү?

- Энэ ябадалыеш һамганшни яажэ тэсэдэг юм?

- Хари гыш, һаланхай шахууб.

Теэд тээмэндэ «бүхэли жэл соо үдэр адангүй уунаш» гэе. Үгы гэбэ. Жэл хэды үдэртэйб?

- 365 гү, али 366 үдэртэй.

- Тиихэдээ би 300 үдэр уунаб.

Юуб гэхэдэ, оройдоо шалтаг олдожо үгэхгүй тодорто үдэр гэжэ хаа-яа байдаг. Үхэн алдатаргаа мангарлаха ушар байха. Тиихэдэнь хэбтэжэ гарахаш. 5-6 тиймэ үдэрнүүд жэлдэ тохёолдохо даа. Шэ-түүшкын мүнгэтэй гүш? Нэмыш...

А.ТАПХАЕВ.

ЭНЭЭДЭТЭЙ ҮГҮҮЛЭЛ

Нэгэ нютагта Бадма гэжэ нэрэтэй архиншан, хаарташан, худалшан, залхуу яндан хүн байһан гэхэ. Эсэгийн дайндашые ябаад ерэнэн, һамгашые абаад үзэнэн ха.

Ородшые, буряадые колхозуудта ажал хээ болоод ябадаг байгаа. Хони даалгажа үгоо һаань, тэрэниень худалдаха, дураараа аашалха. Хүн зоной дунда нэрээ хухаранхай нэн. Бадмын юумэ хоорэхэ, дуугархадань:

- Аднааха Бадмаа-ха, худалаар хэлэжэ байналыи даа, - гэдэг бэлэй.

Мүнөө болоходо, нимэ үгүүлэл бүхы буряад нютагуудаар тарашанхай, Бадма еһотой энеэдэнэй хэлтэрхэйн шог нэрэтэй болонхой.

Пенсидэ гаранхай архиншан эрэ эмэ хоерой хоорэддоһоо. Эхэнэрын хэлэнэ:

-Намайе хүнһөө урьһаар абажа, толгойгоо заһаба гэжэ тэрэ хүршэдэм хэлэтэгүй байгаа. Юундэб гэ-хэдэ, минии нэрэ хүндэ тэрэнэй урда хухарна ха юм. Тэрэшни намда оро-ходоо бүри ехэ ар-хиншан, би архи зал-гидагыше һаа, тэрэн-дэ ороходоо бага архиншан ха юм биб-гэбэ. Эрэ архинша-ниниень:

- Өороо тэрэ эмш-ни намһаа дугутгүй залгина, өөрөөл нэ-байналыи даа, - гэдэг рээе үни хухалаа байха. Бидэ гэмтэй бэшэбди, харгымнай адлыше һаа, ондо ондо зомди, - гэжэ харюусаба. Хэзээ гэшэб, мэдээтэй, соорхой орохо, заһарха сагнай? ДАШАНИМЫН Дамдин.

АРХИНШАНАЙ ГУНИГ

(шог зугаа)

Агынгаа уужамхан нютаг соо Аашатайхан зантай ябаа хүм, Айдархан үеынгөө басагад соо «Умбажа», тэнэжэ гүйгөөл хүм.

Хатуухан харые даражархёод, Хамаагүйл «дэмыржэ» ябаа хүм, Хэрэгтэйхэн ажалнуудһаа тэрбедээ, Хүлһөөл гаргангүй зайгаа хүм.

Эжы абынгаа зөөри соо Эдлин тэнюухэн хуугаа хүм, Эрдэм хургуулиин дипломуудые Эндэ тэндэһээ олоо хүм.

Шэлтэйхэн харые шэмхэдэһээр Шэлдирэн доошоо унаа хүм, Шара хөөһөөр бөөлжэжэ, Шалдаган архиншан гүүлээ хүм.

Һамган жэмгэн гэшэнүүдые һанаһандаа хүрэтэрш хэлгүүлээ хүм, һайбагануур һарьһан «шолмонуудые» һэшхэлгүй, хойшолонгүй мэхэлээ хүм.

Мүнөө болоод байхада, Мүнгэн, зөөримнише барагдаад, Мүлһыжэ гансаараа үлэшөөд Мүлхижэ эрешэлжэ ябанхайли.

КПЗ сооһоо гарахагүй Гайтайхан хүйхэр гүүлэдэгби,

Гоёодшые ябаха шадалгүй Гуйраншанай түхэлтэй гэшэһэнэлби.

Иигэжэ зольборжо ябанхаар Эрьюутэжэ түргөөр хосорхойлиби.

Эршүүлэй нэрые доройтууланхаар, Энэшые сагтаа үхэнһэйлиби.

ЮУНШЫЕ ГЭЭШЭ БЭЗЭ?

Болдог добын оройдо Бургааһан яагаад ургаа юм, Булгилан байһан зүрхэн соом Бугидын юундэ һанагдаа юм?

Томонууд шулуун орьёло Тэрэнгине яагаад ургаа юм, Тэршээ улаан зүрхэндэм Тамарань юундэ үзэгдөө юм?...

Тангил олохон басагад соо Тамраа баратаргаа хашарнаб, Танил болонон тэдэнээрээ Ташаагайнгаа шалатар дэбхэрнэб.

Хэсүүл болонол һүниндөө Хүнжэлэй дулаахан ульһан соо Ходо шобто хүлэрнэб Хэрэгэе бүтөөгөөгүйш һаа.

Эй, эй, эйхэн даа!.. Эршэтэе хүсэмни һуларнал, Энэхэн ябаһан бээ Элдэбын эдеэтээр шахааш һаа.

О,оо! - юуншые гэшэ бээ?

Б.ШОЙЕНОВ.

Буряад арадай ёһо заншалнууд болон һургаал заабаринууд МАЛШАНАЙ КАЛЕНДАРЬ

Бидэ, дайнай үеын болон дайнай һүүлээрхи жэлүүдэй үхибүүд, наһатай зонтой нягта холбоотойгоор харилсажа, ажал хэрэгээ бүтээхэ заяатай байгааби. Тийн аха захатамнай олон юумэндэ бидэниие һургаа, жэшээлхэдэ, байгааалиин байдал ажалдаа тааруулха шадабари. Мүнөө би энээн тухай нэгэ хэды баримтанууды бэшэхэм. Юуб гэхэдэ, эдэ баримтанууд буряад зоной эртэ урданһаа хэрэглэжэ ябадаг заншал болонхой. Мүнөө, уг заншалаа һэргээжэ байһан үедэ, хэрэгтэй, тухатай байха гэжэ һанагдана.

Буряад малша зон байгааалиин байдалай һэлгэлтэ, хубилалтые ямарар тухайлдаг байгааби?

Орой намар. Түрүүшын хүйтэнэй үзэгдэхэдэ, мал туража болохо. Түрүүн октябрийн һүүл баһаа ноябрийн һүүл болотор үбэлэй хүсэтэй хүйтэн ябадаг гэхэ. Энэ үедэ агаар хүйтэрһөөр хүйтэрдэг, сагаа һарада дулаарһаар дулаардаг юм гээд тобшолхо. Түрүүшын хүйтэнээр малаа тураажархёо һаа, үбэлжөөн хүндөөр үнгэрхэ гээд малшад ехэл һанаагаа зободог. Энэ үеэр тохёолгон үзэгдэхэ. Тохёолгон - ялагар мүшэн һара хоёрой һэлгэлдэһэн үе (сближение небесных светил). Энэ сагта заатагүй хүйтэрдэг. Юундэ тэрэ хоёрой уулзаха, дүтэлхэ үедэ хүйтэрдэг юм гэжэ мэдэсэ эрдэмтэд тайлбарилдадуй.

Юундэ багсаагаад (тэрэ багта, энэ багта) хэлэнбибди гэхэдэ, урданай зондо мүнөөнэй григорианска календарь балайшые ойгосогүй, өөһэдын календарь хэжэ ябаһан ажалтай холбоотой байгаа. һара мүшээ хараад, хэды багта юунэй болохыень тухайлаад, уридшалан хэрэгээ бүтээдэг һэн.

Хүйтэн болохые ангууша зон шэнэ һараар шэнжэлхэ: эли, хурса маягтай һаань, хүйтэн һара, зүгөөр мохоошог сахаригтай һаань, дулаан һара гээд хэлсэдэг байгаа. Мүнөөнэй ёһоор ноябрь - намарай һүүл һара, малшанай календарийн ёһоор зарим жэлүүдтэ ноябрь соо үбэлэй түрүүшын һара гарадаг.

Нёдондо үбэлэй эхин һара ноябрь соо гараа. Иймэ жэлдэ эртэ хүйтэрдэг, тиймэһээ малшад ехэтэ оролдожо малаа хараха. Эртүүр малаа туража болохогүй. Үбэлэй эхин һарын эртэ болохыень монгол һараараа (луинный календарь) мэдээд байха. Тийхэдэ намартаа хүйтэрхэ гээшээ байгааалиин байдал элдэб олон үзэгдэл үзүүлнэ.

Урдан «календарь» гэжэ үгэ байгаагүй ааб даа. Нэмэжэ хэлэхэдэ, малшан хүйтэрхые ходо агнажа ябадаг, тэнгэрийн шэг шарай адуулжа һураһанхайшые һаа, ондоошые ажгалтанууды хамтаруулдаг һэн. Жэшээнь, тогоогоо гал дээрэ табяад, тэрэнэйнгээ шийганажа эхилээ һаань, гал дээрэһэнь абажа, хара хөө соонь улаахан галхануудай гүйдэхэдэ, хүйтэрхэнь гэжэ мэдээдэг байгаа. һалхи шуурганай, саһа бороогой дүтэлхэдэ, хүл шархирдаг, залхуу хүрдэг, һалхин буруу тээһээ һэбшээлдэг гэжэ мэдээтэй. Эдэ бүгдэ үзэгдэлүүды нэгдүүлхэдэ, малшан болохоо байһан уларилай хубилалта уридшалан таажа шадаха аргатай.

Малшанай календаряар декабрь соо тон ехээр бурдаһалдаг, малаа холо табихаар бэшэ. Харин январь соо һалхигүй, сагаан жабар буунхай. Эдэ һарануудта малаа

дааруулхагүй, дулаан, зөөлэн хохир ехээр дэбдихэ, саг соонь һэлгэжэ байха шухала бшуу. һэргылэмжэтэй малшад февральин эхээр һалхилха, бурдаһалха гэдэг. Энэ үедэ хүйтэн дулаан хоёрой зүршэдөөн эхилжэ, байгааалиин байдал һэлгэн, тогтоһон шэрүүн жабар түригдэдэг.

Февраль соо сагаан һара гарадаг гээшэ ааб даа. Хэдыдшые болохо һаань, сагаа һарын шэнын нэгые хүн зон

ехэл хүлээдэг гээшэ: Сагаалганай удаа байдал һайжаржа эхинэ ха юм. Энэ үеэр малша зоной сэдхэл тэнийжэ, баяр баясхалан дэлгэрнэ. «Буруунтай булшантай, даагантай далантай гү?» гэжэ нэн түрүүн бэе бөһөө асуудаг заншал бии гэжэ мэдээжэ. Февральин 14 багта (нэгэн-хоёр үдэрөөр һэлгэжэ болохо) түрүүшын ехэ уринай амин унажа, үбэлэй булигдажа эхилхые гэршэлнэ. «Дахаяа сэлээд ябахаар болоо» гэдэг һэн.

Уринай амин (ородоор - дыхание теплого воздуха) жэл бүхэндэ энэл багта болодог, сагаан һарада юумэ сагааржал байха гэлсэхэ. Долоо хоноод,

дуида уринай амин унадаг, үшөө 7-8 хоноод, бага уринай амин унадаг. Энэ үе февральин 28 гү, али мартын нэгэнтэй дайралдадаг, саһан хүсэд хайлажа эхилхэ, тала дайда соохорлохо. «Шаргын хахинаан дулдахаяа болибо», «Дахаяа тайлаад ябахаар болобо» гэлсэдэг һэн.

Һүүлшын уринай аминай унаад, саһанай ехэхэнээр хайлабал, «сагаан һарамнай энэ жэл хүсэтэйхэнөөр ажалаа хэжэ байна» гэжэ хүхилдэхэ. Һүүлшын уринай аминһаа хойшо хоёр долоо хоноод, «уһан шалбаа» гээшэ ердэг. Мартын тэн багта ехэ хагдын, бургааһанай оёорой саһанай хайлахадань, тэндэхи хагдын зууурын, консервацита ороһон шэнги, намарайнгаа янзатай, амтатай, шэмэтэй зандаа байдаг. Тиймэ хагда эдихэдэ, мал һү орохо, шадал орохо. Энээнйе малшан мэдээдэг байгаа. Болдогой оёорой саһан хайлажа, уһатай хагда байха, тэрэниие уһан шалбаа гэжэ нэрлэдэг һэн.

Тэрэнэй удаа арбаад хоноод, малайнгаа байра, үлһэн үбһээ сараха үе ердэг. Байраа, үбһээ тойруулаад 20-30 метр үргэнтэйгөөр галдаха, хара болгохые сараха гэдэг. Тийхэдэ хагда галдаһан гал тэдэниие дүргэхгүй юм ха.

Удангүй хабарай хара һалхин буухань, малайнгаа һарабша заһаха, һалхинда мал тураха гэлсэхэ.

Ехэ, бага боргон һарануудта хабарай хара һалхин хүдэлдэг, газар гэдэжэ эхилдэг, далан үнгын шубууд ерэхэ гэхэ. Тэрэнэ зүб ааб даа. Май һарые (гани һара) хуурай, хубхай һара, хонид хүсэд ногоо шэмхэлхэ, майла газараар гүрөөһэн бэлшэхэ, ургы түүхэ үе гээд нэрлэдэг. Июнь һарада томо эбэртэ мал

ногоондо садажа эхилхэ, һарын хахадһаа хойшо һү тараг элбэг болодог. Энэ хугасаада үнээн бухада орожо захалдаг, тибэл, хойто жэлын март апрель соогүүр үнээмни гэхэ гэжэ малшан түсэблэхэ. Май зо бухада орохо мал үсөөншэг байха, зарим бухашые хүсэд шадал ороодуй. Энэ байдалһаа абахада, февраль һарада сагаан эдээн дэлбэржэ байдаг гэжэ хэлэдэг зарим эрдэмтэдые урданай малшанай байдал мэдэхгүйшгэ зон гээшэ гү даа гэжэ һанахаар. Алдуугаа заһана ааб даа. Иигэжэ мал ондо ородог. Бүгдэ малшад сагаан һараһаа ондо ороһоноо мэдүүлдэг һэн. «Ондо оробо» гэхэдэ, хуушан оноо дүүргэжэ, шэнэ ондо хүрээжэ эрбэбди гэхэн удхатай.

Эндэ хэлэгдэһэнэй ёһоор, буряадууд мал ажалтай зон. Ямар хёрхоор байгааалиин ерээдүйн хубилтанууды уридшалан таадаг байгаа гээшэб. Малаа зүбөөр тэжээхэдэнь ямар ехэ тухатайб. Теэд ганса малаашые тэжээхэдэнь бэшэ, баһа өөһэдын байдалтай нягта холбоотой байгаа. «Тохёолгоной һүүлээр ябаад ерэхэб» гээд урдан хэлсэдэг һэн: хүнэй ошохо, ерэхэ саг байгааалиин байдалһаа, ажал хэрэгһэнь ехэтэ дулдыданхай байгаа. Тийгэжэ буряад зон заншал гуримаа ехэтэ сахижа ябаһан юм. Энээнэ статья ямар зорилготойгоор бэшээбиб гэхэдэ, манай арад иймэ хёрхо, бэрхэ, заншал заабаритай байһан юм гэжэ зоригтой, бээ жолоод то шадаха залуу нүхэдтөө ойлгуулхаяа һанааб. Бидэ бэрхэ, ажалша уг гарбалтай зон гээшэбди, угуйнгаа заншал алдажа болохогүй.

Б.РЫБДЫЛОВ,
ажалай ветеран.

Хэжэнгэ тосхон.

УРИДШАЛАН УЛАРИЛ МЭДЭЛГЭ

1. Хэрбээ урда зүгһөө һэбшээлбэл, ган гасуур болохо.
2. Хараасгай болон гулабхаа хүрэглэжэ дээгүүр ниидэбэл, бороо хура орохо.
3. Баруун хойто зүгһөө үлэн харбажа гарабал, бороо орохо. Хэрбээ үлэн хүндэлэн гарабал, бороо орохогүй.
4. Наран арюунда оробол, үглөөдэр сэлмэг болохо.
5. Наран бүрхэгтэ хорон оробол, үглөөдэр бороотой гү, али бүрхэг үдэр болохо.
6. Үглөөгүүр наран хүрээтэбэл /задарбал/, хүйтэрхэ.
7. Үглөөгүүр шүүдэртэй гү, али манатай байбал, бороо орохогүй.
8. Манан голоо уруудан ошобол, ута унжагай бороо орохо.
9. Манан голоо үгсэн хүнды өөдэ ошобол, тэнгэри сэлмэхэ.
10. Полонго гол уруудан татабал, үһөөрхэ /бороотой үдэрнүүд эхилхэ/.
11. Баха болон могойнуудай голһоо холодожо, хада гү, али гүбээ дээрэ гарабал, үер болохо.
12. Хүхынүүдэй донгодохойе болижо дужаганалдаа һаа, хура бороо орохо.
13. Үхэр малай мөөрэлдэхэ, нохойн хусаха, поездын хуугайлха холоһоо дулдаа һаа, хүйтэржэ, саһан гү, али бороо орохо.
14. Гахайн модо, шулуу зуугаад, тэдэнэ бамбаахайдаа абаашабал, хагсуу хүйтэн болохо.
15. Хирээнүүдэй хагалалдабал, хагсуу һалхин болохо.
16. Хулгананууд болон охотноонууд набша намаа суглуулжа, үндэрөөр обоолон хатаабал, хүйтэн үбэл, бороотой намар болохо.
17. Бахануудай бүхэли һүнидөө бархиралдабал, бороо орожо, үнээд һүтэй болохо.

18. Гэнтэ хулгананууд, алаг дааган болон газар доро байрладаг амитад нүхэнһөө гаража, иишэ тийшээ гүйдэбэл, газар хүдэлхэ.
19. Хабартаа боро жэргэмэлнүүдэй нютагаа бусабал, бороотой зун, сагаан жэргэмэлнүүдэй ерээ һаань, ган гасуур болохо.
20. Шэнэ һарын үзүүрын нарин байбал, нэгэ һара хүйтэн, хэрбээ үзүүрын бүдүүн байбал, нэгэ һара дулаан байха.
21. Одо мүшэдэй тохёолдоходо, заабол хүйтэрхэ, шуургалха.
22. Шоргоолзонуудай бутаяа шобхойлгон оройлбол, бороотой зун болохо.
23. Бимба гарагай үдэр бороо гү, али һалхи шуургатай саһан оробол, нэгэ долоон хоног соо үргэлжэлхэ.

24. Наранай ороходонь, тэнгэрийн баруун хойто хаяа улайрбал, үглөөдэрын дулаан үдэр болохо.
25. Дулаан байхадань, миисгэйн пезшэндэ гү, али дулаан газарта хэбтээ һаань, хүйтэрхэ.
26. Пезшэн соо носожо байһан шэнэһэн түлээнэй абятайгаар тас-няс гэбэлнь, хүйтэрхэ.
27. Пезшэн дээрэһээ горшоог абахада, хөөтэй оёортонь жэжэ улаахан согуудай байбал, хүйтэрхэ.
28. Трамвайн элюур шударуулай шаршаганажа, утаһандань зайн галай хүхэ сагаанаар сахилзабал, хүйтэрхэ.
29. Дулаан байхадань, үхибүүдэй дулаан хубсаһа үмдөө һаа, газар хүйтэрхэ.
30. Намартаа галуунуудай доохонуур ниидэжэ, дулаан ороноо бусаа һаань, ута ба дулаан намар болохо.
31. Тэрэнги болон ургын хоёрдохойе сэсгэлээ һаа, ута ба дулаан намар болохо.
32. Намартаа набшаһанай шарлаад унаха үгээ хуһанай, бургааһанай болон улаангирай шара ногоон набшаһадай шэлбэ эшэдэ үлөө һаань, дулаан үбэл болохо.
33. Наранай орохын урдахана борбилоонуудай наранда игаажа, дажаланалдаа һаань, үглөөдэрын дулаан үдэр болохо.
34. Хэрмэнүүдэй үбэлдөө эдихэ һархяагуудаа олоор модоной шэлбэ болон мүшэрнүүдтэ хадхажа, хабшуулжа хатаһан байбал, хүйтэн үбэл болохо.
35. Зумбараа, доргон болон бусад амитадай эртэ намар эшээндэ оробол, хүйтэн үбэл болохо.
36. Орой соорхой тэнгэри-үһээ бороо орохо, хаяа соорхой тэнгэри - сэлмэхэ.

Г-Д.ДАМБАЕВ.
(Үргэлжэлэлын хожом гараха).

XVII ЖАРАНАЙ ХАРАГШАН ХОНИН ЖЭЛ

НАМАРАЙ ЭХИН САГААН БИШЭН НАРА

Буряад литэ	13	14	15	16	17	18	19
Европын литэ	8	9	10	11	12	13	14
Гараг Нэрэ Үдэр	Дабаа Лара понед.	Мягмар Марс вторник	Лагба Меркури среда	Лүрбэ Юпитер четверг	Баасан Солдон пятница	Бимба Сатурн суббота	Нима Наран воскр.
Үнгэ Үдэр	хүхэ бишэн	хүхэгшэн тахья	улаан нохой	улаагшан гахай	шара хулгана	шарагшан үхэр	сагаан бар
Мэнгэ	5 шара	4 ногоон	3 хүхэ	2 хара	1 сагаан	9 улаан	8 сагаан
Лүүдал	уһан	уула	модон	хиц	гал	шорой	түмэр

Гарагай 2-то шэнын 13 (сентябрийн 8).

Хүхэ Бишэн, 5 шара мэнгын, уһанда хуудалтай үдэр. Бурхан, сахюуса, тэнгэри, лусууд тахиха, дасан (дуган), мүргэл шүтээнэй бусад зүйлнүүдые бүтээхэ, тэдэниие арамнайлаха, Аюушын нахил хүртэхэ, эм найруулха, даллага абаха, хубсаһа эсхэхэ, шэнэ гэр бариха, замда гараха (гарагай 2-ой хорюул заһуулаад), ном оршуулха, үри зээлиие бусааха мэтын үйлэнүүдтэ найн.

Зүгөөр газар хахалха, малтаха, нүүхэ, загана бариха, ехэ уһа гаталха мэтын үйлэнүүдтэ муу.

Бэри тухай, наһа бараһан хүн тухай дасанһаа асуутгы.

Энэ үдэр хүнэй үһэ абал, зол ушарха.

Гарагай 3-да шэнын 14 (сентябрийн 9).

Хүхэгшэн Тахья, 4 ногоон мэнгын, хада уулада хуудалтай үдэр.

Бишэн нарада Тахья үдэр тудахадаа, тон муу, модон хохи гэхэ гү, али хоохон үдэр гэдэг.

Иимэ үдэр бэри буулгажа, наһа утадхажа, үрэнэ тариха, мал адууһа абажа, нэрэ солодо хүртэжэ, гэр барижа болодоггүй.

Иимэ үдэр хүнэй үһэшье абажа болохогүй гэнэ.

Гарагай 4-дэ шэнын 15 (сентябрийн 10). Дүйсөн үдэр. Аюуша бурханай үдэр.

Улаан Нохой, 3 хүхэ мэнгын, модондо хуудалтай үдэр.

Бурханда мүргэхэ, зальбарха, тэнгэри тахиха, дасан (дуган),

мүргэл шүтээнэй бусад зүйлнүүдые бодхоохо, тэдэниие арамнайлаха, бүлынгөө баялиг арьбадхаха, амгалан байдалай түлөө хэрэг бүтээхэ, тараг бэрихэ, айраг халааха, балин шатааха, бисалгал хэхэ мэтын үйлэнүүдтэ угаа найн.

Гэбэшье хубсаһа эсхэхэ, замда гараха, нүүхэ, аяншалгада мордохо, үһээ угааха мэтын үйлэнүүдтэ муу. Гадна ехэ дүйсөн үдэр бэри буулгажа, наһа барагшые хүдөөлжэ болодоггүй гэжэ угсаата зомнай мэдэдэг, сээрлэдэг гэшэ.

Энэ үдэр хүнэй үһэ абал, амгалан тэниун байдалга найн.

Гарагай 5-да хуушанай 16 (сентябрийн 11).

Улаагшан Гахай, 2 хара мэнгын, хицэ хуудалтай үдэр.

Бишэн нарада Гахай үдэр тудахадаа, тон харша муу, тэрсүүд үдэр гэдэг.

Илангаяа шэнэ гэр барижа, бэри буулгажа, дасан (дуган) барижа, замда гаража, үрэнэ тарья тариха, нэрэ солодо хүртэжэ, мал адууһа суглуулжа, хэшэг даллага дуудажа огто болохогүй, хорюултай.

Энэ үдэр хүнэй үһэ абал, аюул ушарха.

Гарагай 6-да хуушанай 17 (сентябрийн 12).

Шара хулгана, 1 сагаан мэнгын, галда хуудалтай үдэр.

Бурханда мүргэхэ, зальбарха, лусууд тахиха, наһа барагшын хэрэг үйлэдэхэ, юумэ худалдаха, худалдажа абаха, түмэр хайлуулха, галда үргэл үргэхэ мэтын үйлэнүүдтэ найн.

Мал үүсэхэ, хони хурьга хүндэ үгэхэ, үхибүү хүлдэ оруулха, бага хүүгэдые гэрнээ холо эльгээхэ мэтын үйлэнүүдые тэбшэхээр.

Бэри тухай, наһа бараһан хүн тухай дасанһаа асуутгы.

Энэ үдэр хүнэй үһэ абал, үбшэн хүрэхэ.

Гарагай 7-до хуушанай 18 (сентябрийн 13).

Шарагшан Үхэр, 9 улаан мэнгын, шоройдо хуудалтай үдэр. Лусууд буудалтай үдэр.

Бисалгал хэхэ, наһа утадхалгын ном уншуулха, зөөри арьбадхаха, даллага абаха, модо

отолхо, ада шүдхэр зайлуулха, буянта хэрэг үйлэдэхэ, түмэрөөр, модоор дархалха мэтын үйлэнүүдтэ найн.

Гэхэ зуура үри зээлиие бусааха, дарсаг үлгэхэ, тушаал эзэлхэ, гэрэй нуури табиha мэтын үйлэнүүдые тэбшэхээр байна.

Бэри буулгаха, наһа барагшые хүдөөлжэ мэтын асуудалаар дасанда хандха хэрэгтэй.

Энэ үдэр хүнэй үһэ абал, эг зөөриин, малай гарза болохо.

Гарагай 1-дэ хуушанай 19 (сентябрийн 14).

Сагаан Бар, 8 сагаан мэнгын, түмэртэ хуудалтай үдэр.

Бурханда мүргэхэ, бурхан, сахюуса, лусууд тахиха, сан табиha, лүн абаха, бурханай ном шудалха, эд бараа абаха, эм найруулаха, галда үргэл үргэхэ, даллага абаха, үндэһэн найндэрөө найрлаха, модо отолхо мэтын үйлэнүүдтэ найн.

Гэбэшье ямар нэгэ хэрэгтэ мүнгэ номолхо, хүншүү хөрбоһо гаргаха, үхибүү хүлдэ оруулха, бага хүүгэдые гэрнээ холо эльгээхэ, хүбүүдые сэрэгтэ үдэшэхэ мэтын үйлэнүүдые тэбшэхээр.

Бэри тухай, наһа барагшые хүдөөлжэ тухай асуудалаар дасанһаа асуутгы.

Энэ үдэр хүнэй үһэ абал, найн нүхэртэй ушарха, наһан ута болохо.

ХҮН ХЭДЫТЭЙ БОЛОХО АРГАТАЙБ?

Үндэһэтэй гү, нураг суу?

Хүн бүхэмнай нарага найхан энэ дэлхэй дээрэ үни удаан ажаһуухаяа хүсэдэг гэшэ. Үдэрэй наранда, хүниин нарада гэрэлтүүлэн шаруулжа байдаг Эхэ-газар дээрэ зобохо тулжашье наань, ажамидархаһаа ондоо жаргал үгы гэжэ хүн бүхэндэ ойлгосотой. Эгээл тиимэһээ хүнэй наһанай болзор гэшэ эртэ урда саһаа хойшо хүн түрэлтэһэй ханаа зобоодог, уйдаха, гашуудахын шалтаг боложо үгэдэг хэн. Ямар аргаар, хайшан гээд наһаяа саашань үргэжэлүүлхэ, ута болгохо тухай үе сагуудай эрхим түрүү хүнүүд ходо бодомжолдог, үнгэрһэн сагуудай эрдэмтэд элдэб янзын эм домуудые (эликсир бессмертия) зохёоно, туршадаг хэн. Зүгөөр нэгэшье эрдэмтэн бултанай уугаад, наһаяа утадхамаар эм дом зохёогоо гэнэн үнэншэмэ жэшээ мүнөө болотор олдоогүй. Ушарын гэхэдэ, иимэ эрдэмтэд нюусаар, хэнэйшье нюудэйдэ харуулангүйгөөр бүхы хүдэлмэриие ябуулдаг, үрэ дүнгүүд тухайгаа хэндэшье дуулагдаггүй хэн. Энээн дээрһээ элдэб янзын, үнэн ба худалыень ойлгохоор бэшэ нураг суу суг үргэлжэ газар бүри тарадаг байһан гэшэ. Одоол гайхамаар, гэлмээр үгэнүүд үеһөө үедэ дамжуулагдадагшые бэлэй. Энэ талаар хонирхол татахаар нэгэ жэшээ дурдахам.

1750 ондо Париж хотын улад зоной зугаалха, хэлсэхэ хонин гэхэдэ, граф Сен-Жермен тухай

гайхал татамаар нураг суу байһан юм. Энэ хүнэй хаанаһаашье бии болоһые, айхабтар ехэ баялиг, алта мүнгэнэнь ямар аргаар олдоһые хэнэшье дуулаагүй, мэдэхгүй хэн. Зүгөөр тэрэниие хүниие мүнхэ наһатай болгодог эм домтой гэжэ булта хэлсэхэ. Тус граф тухай агууехэ поэт Александр Пушкин «Елбэрэй хатан» («Пиковая дама») гэнэн зохёол соогоо дурдахан байдаг гүб даа.

Өөр тухайгаа граф Сен-Жермен зондо хэлэхэ ехэ дурегүй хэн. Харин хаа-яхан, гэнтэ гэхээр үгэ алдахадань, тэрэ бүри Платон, Сенека гэхэ мэтын эртэ урда сагай эрдэмтэдтэй уулзаһан гэжэ хүнүүд ханагша бэлэй. Юуб гэхэдэ, эртэ урда саһаа эхилээд үнгэрһэн бүхы үе жэлнүүдэй мэдээжэ хүнүүдые Сен-Жермен тон найнаар мэдэдэг хэн. Үндэр наһатай үбгэд хүгшэд тэрэниие түрүүшынхие харабашье, хэзээ нэгэтэ, бүри үхибүүд байхадаа, графтай ушарһанаа булта гэнтэ мэдэржэ, үбгэрөөгүйдэнь гайхадаг байгаа. Иигэжэ граф Сен-Жермен гэгшын Парижда бии болохоһоонь бүри урид тэрэниие Англида, Голландида, Италида хараһан хүнүүд үсөөн бэшэ байшоо. Газар бүри тэрэ ондо ондоо нэрэ доро мэдээжэ хэн: маркиз Монтфера, граф де Беллами, ород генерал Салтыков.

Энээнһээ хойшо 30-аад жэлэй үнгэрөөд байхада, мадам Жан-мес гэжэ баян эхэнэр Сен-Жермение Вена хотын дээдын зургаан - конгрессэй үедэ хараһаар танижа, баяртайгаар

золгохо гэхэдэнь, тэрэнь олон үгэ хэлэнгүй холо болохоёо яраһан юм гэхэ. Эдэ бүгэдэһөө тобшолол хэхэдэ, граф хүн зондо танигдан мэдэгдэнгүйгөөр ябахые оролдодог байгаа.

Бүри хожомынь, энэ графые таниха зоной булта наһа бараһан хойно нэгэ наһатай санаартан Париж хотын үйлсэдэ тэрэниие гэнтэ танижархиба ха. Харахадань, тэрэнь үнөөхил дорюун, залуу зандаа. Теэд санаартан энээн тухайгаа хэндэшье мэдүүлэнгүй, хойноһоонь нюусаар ажаглахадань, майор Фрезер англи яһанай хүн юм ха гэжэ мэдэбэ. Удаань тэдэ хоёр бэе бэтээе танилсаад, сугтаа суйладаг, хөөрлэдэдэг болобо. Үни үнгэрһэн түүхэтэ үйлэ хэрэгүүд тухай хөөрлэдөөнэй дэлгэрхэдэ, майор Фрезер гэдэгын өөрөө бүхы үйлэнүүдтэ хабаадаһан мэтэ тон найнаар, айхабтар тобшоор бүгэдые хөөрбэ. Нэгэтэ наһажаал санаартан хөөрлэдөөнэй үедэ граф Сен-Жермение таниха тухайгаа үгэ алдаба ха. Тиин үнөөхи майор Фрезер гэдэгын Париж хотодо харагдахаяа болишоо хэн.

Хожомынь, 1934-1939 онуудаар граф Сен-Жермен Париж хотодо хэдэн удаа харагдаһан юм.

Дээрэ хэлэгдэһэн ушар, хүнэй наһа утадхадаг эм домууд гэхэ мэтые хадаа иматгал онтохон, үльгэр, худал үгэ гэжэ зон тоолодог байгаа, мүнөөшье хараа бодолоо хубилгаагүй зандаа гэхэ хэрэгтэй.

Гэбэшье мүнөө сагта хүнэй наһа утадхаха асуудалнуудта эрдэмтэд бага бэшэ анхарал хандуулдаг боложо, элдэб янзын арга боломжонуудые бэдэрдэг байна. Жэшээнь, хүнэй бэе хүргөөд, хүйтэн газарта удаан саг соо хадагалха арга. Энэ талаар яһала олон туршалгануудшые хэгдэнхэй: хулгана, нохойеһые хүргөөд, дахин дулаасуулжа гэдхээгээд, амидыруулан байна. Гэхэтэй хамта хүдэдэһэн, хүрэнэн хүнэй амидырһан ушарнууд үсөөн бэшэ үзэгдэдэг ха юм. Иимэ нэгэ жэшээ дурдахуу.

1987 оной янгинама жабартай үбэлэй нэгэ үдэр Монголой уужам талын дунда нэгэ хүбүүн хүдэдэһөө хэн. Тэрэ үдэр 34 градус хүйтэн болоһон байгаа. Хүдэдэжэ, мүйһэн болоһоһон бзеиень больницада асархадань, худаһаниинь сохихоёо болиһон, амигүй байгаа бэлэй. Хүбүүнэй бэе дулаан уһан соо хэбтүүлээд, удаань үргэлжэ массаж хэдэн дахин хэгдэ. Тиигэжэ нэгэ хоногой үнгэрхэдэ, хүбүүн нюдөө нэгтэ гэхэ. Үшөө долоо хоноод, тэрэ эдэгдэн юм.

Уг гарбалайн онсо шэн-жэнүүдхээ хүн бүхэнэй наһанай хэмжээн дулдыдадаг гэжэ эрдэмтэд-геронтологууд тоолодог. Энэнь ехэ зүйтэй, зүб ха. Үшөө нэгэ жэшээ хараад үзэе.

1654 ондо кардинал Д. Арманьяк гэдэг хүн үйлсөөр ябатараа, нэгэ 80-яад гараһан үбгэнэй уйлажа нуухые обёорбо ха. Ушарыень нурахадань, эсгэмни сохёо гэжэ үндэр наһатай үбгэн хэлэбэ. Ехээр

гайхаһан кардинал эсэгтэйнь золгохо хүсэлтэй байһанаа мэдүүлбэ. Тэдэнэй дахасалдаад гэртэ ороходо, 113 наһатай үбгэн уртаад, иигэжэ хэлэбэ: «Зүб, би хүбүүгээ сохёоб. Юундэб гэбэл, хүбүүмни үбгэ эсэгэдэ дохингүйгөөр хажуугаарнь гараад ябашаһан байгаа!» Үнхөөрөөшье, гэр соо үшөө нэгэ, бүри үндэр наһатай үбгэжөөл нуугаа гэхэ. Тэрэ үбгэн аяар 143 наһатай хэн.

Минии наһахада, ямаршые тусхай эм домууд, шэдитэ арга боломжонууд хүнэй наһа утадхажа шадахагүй. Жэшээлхэдэ, үнгэрһэн хүүлэй арбан жэлэй туршада манай нютагта 90-ээд наһа хүрэнэн аяар 4 хүн тоолододог бэлэй. Тэдэнэй 3-ниинь нэгэ угай зон хэн. Уурлажа, сухалдажа байха гэшые мэдэхгүй, хүн зондо атаархадаггүй, бүгэдэнтэй суг баясажа, хүхижэ ябаһан хүнүүд лэ ута наһа элдэдэг гэшэ.

Юртэмсэ галабууд, ялагар мүшэдүүд унтаран залиржа, шэнээр дахинаа түрэгэ байдаг юм. Тэрэшэлэн энэ дэлхэйдэ болоһон, үнгэрһэн юумэн бүхэн дахинаа дабтагдажа байдаг гэшэ. Урда, хойто наһан гэлсэнэбди. Тиигэжэ хэлсэдэг-найшые зүб, буруу бэшэ. Эдэ бүгэдые баримталжа, эдэ бүгэдэдэ этигэжэ, үгтэһэн энэ наһаяа зол жаргал гэжэ тоолоод, дулаан сэдхэлтэй, дорюун зантай ходоодо ябая.

Доржи ДАМБАЕВ,
журналист.

САГАНОВ Владимир Владимирович

Үдэ хотын ажалшадай депутатуудай Советэй гүйсэдхэхэ комитетэй дэргэдэхи ажахын тоосоной «Досуг» гэжэ түбэй директорээр томилогдоо нэн.

Удаань Буряад Республикын Залуушуулай хэрэгүүдэй, аяншалгын, физическэ культура болон спортын талаар гүрэнэй хорооной гол мэргэжэлтын тушаалда хүдэлхэн байгаа.

1990 онһоо 2002 он болотор Владимир Владимирович республикын хүдөө ажахын продукци болбосоруулдаг хэдэн фирмьё хүтэлбэрлэбэ. 1990 ондо Улаан-Үдэ хотын арадай депутатуудай Советэй депутатаар хунигадаа нэн.

1992-1993 онуудта В.В.Саганов США-гай Колорадо штадай университетэ мэргэжэлэ дээшлүүлжэ, менеджерэй уласхоорондын сертификат абahan юм.

2002 ондо залуу, холын хараа зорилготой хүтэлбэрлэгшэ гэжэ тоологдодог В.В.Саганов Правительствын Түрүүлэгшын орлогшын зүбшэлэгшын - Россин Федерациин Президентын дэргэдэхи Буряад Республикын Бүрин эрхэтэ түлөөлэгшын тушаалда зууршалагдаа нэн. Нүүлэй үедэ тэрэ Россин Федерациин Федеральна Суглаанай Гүрэнэй Дүүмэдэ ба

Федерациин Советтэ Буряад Республикын Арадай Хуралай Түрүүлэгшын зүбшэлэгшөөр хүдэлхэн байгаа.

Владимир Владимирович Саганов даалгагдан хэрэгтэ харюусалга ехэтэй, зохёохы ёһоор хандадаг, ажалша бүхэриг, үнэн сэхэ, түбшэн даруу байһаараа ходоодоо шалгардаг нэн. Арадай Хуралай Түрүүлэгшын зүбшэлэгшөөр богонихон саг соо Москвада хүдэлхэдөө, Гүрэнэй Дүүмэтэй болон Федерациин Советдэй республикын хуули гаргадаг дээдын зургаанай бүтэмжэтэй хайн, хани ёһоной харилсаа холбоо бэхижүүлхын, Арадай Хуралай хүтэлбэрлэгшэд болон хүдэлмэрилэгшэдэй албанай хэрэгээр нилсэлэ хото ошожо, ажалалгын аша үрые дээшлүүлхын тула ехэ юумэ хээ. Тэрэ сугтаа хүдэлдэг нүхэдэйнгөө дунда ехэ хүндэтэй байгаа.

В.В.Саганов инаг дуратай нүхэр, эбтэй сэтэй бүлын эсэгэ, хоёр найхан хүбүүгэ ёһотой найнаар хүмүүжүүлжэ байхан юм.

Найхан сэдхэлтэй, харюусалга ехэтэй, үүсхэл эдэбхитэй хүдэлмэрилэгшэ, үнэн сэхэ нүхэр байхан Владимир Владимирович Саганов тухай ариун дурасхаал манай зүрхэ сэдхэлдэ хэтэдэе үлэхэл.

Л.В.Потапов, А.Г.Лубсанов, А.Д.Турбянов, Б.Г.Бальжиров, Г.А.Айдаев, И.И.Калашников, Ф.П.Ботоева, В.Б.Эрдынеев, В.Е.Гулгонов, Б.С.Тулаев, В.Ш.Ускеев, Н.Д.Петухов, В.Д.Таханов.

АЮШЕЕВА Сэсэгма Гармаевна

Республикынай олонитэ ехэ гээлтэдэ оробо. Буряад Республикын Архивуудай хэрэгүүдэй талаар хорооной түрүүлэгшын орлогшо Сэсэгма Гармаевна Аюшеева хүндөөр үбшэлжэ, наһа бараба.

С.Г.Аюшеева 1952 оной январийн 29-дэ Буряадай АССР-эй Хори нууринда түрөө нэн. Дунда һургуули дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр Хорин аймагай Анаагай совхозой комсомолой комитетэй сүлөөлэгдэһэн секретаряар хунигадан байгаа.

1976 ондо тэрэ Буряадай гүрэнэй Д.Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институт дүүргээд, Хурамханай болон Хорин аймагуудай хургуулинуудта түүхын багшаар хүдэлбэ.

1979 онһоо Сэсэгма Гармаевна Буряад Республикын Үндэһэтэй архивта эрдэмтэ хүдэлмэрилэгшөөр, саарна дансанууды хэрэгэлгын ба тунхагалгын таһагы даагшаар ажаллаһан байгаа.

1996 ондо С.Г.Аюшеева Буряад Республикын Архивуудай хэрэгүүдэй талаар хорооной түрүүлэгшын орлогшоор томилогдоо нэн. Наһанайнгаа һүүлшын үдэр болотор энэ тушаалдаа хүдэлбэ.

Сэсэгма Гармаевнагай мэргэжэл шадабари, ажалша бэрхэ байга республикын архивай албание нилээд урагшань дабуулаа нэн. Тэрэнэй хабаадалгатайгаар архивай саарна дансануудай хэдэн суглуулбаринууд

томилогдон байгаа. Тэрэ Буряад ороной түүхээр олон материалнууды хэблүүлжэ гаргуулан, радио болон телевиденээр дамжуулан байхан юм.

Үнэн шударгы ажалынгаа түдөө Сэсэгма Гармаевна «Буряад Республикын соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ» гэхэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэһэн, «Россин Федерациин хүндэтэ архивист» гэхэн энгэртэе зүүдэ тэмдгээр шагнагдан байгаа.

Сэсэгма Гармаевна архивай хэрэгтэ абьяас шуналтай, эрхим мэргэжэлтэ, гүнзэги бодолтон, холын хараатай хүтэлбэрлэгшэ, бата найдамтай нүхэр байхан юм.

Энэрхы сэдхэлтэй, түрээ Буряад орондоо дуратай Сэсэгма Гармаевна Аюшеевагай ариун найхан дурасхаал манай зүрхэ сэдхэлдэ хэтэдэе үлэхэл.

И.М.Егоров, А.Я.Баранникова, А.А.Заводской, Г.Л.Санжеев, В.М.Пыкин, К.Б. Митупов, Ю.П.Шагдуров, В.Ц.Лыскокова, Г.М.Семина, В.Б.Базаржапов, М.К.Романова, Т.Е.Санжиева, Е.С.Митыпова.

Россин Федерациин Федеральна Суглаанай Гүрэнэй Дүүмэдэ, Федерациин Советтэ хүдэлмэри ябуулха талаар Буряад Республикын Арадай Хуралай Түрүүлэгшын зүбшэлэгшэ

САГАНОВ

Владимир Владимирович гэнтэ наһа бараба гэжэ Буряад Республикын Арадай Хурал шаналал гашуудалтайгаар мэдээсэлэ.

Тэрэниие байгша оной сентябриин 5-да үдэрэй 12 саг 40 минутада Улаан-Үдэ хотын Модогоевой нэрэмжэтэ гудамжын 3-дахи гэрэй 18-дахи байраһаа хүдөөлүүлхэ.

Россин Федерациин Федеральна Суглаанай Гүрэнэй Дүүмэдэ, Федерациин Советтэ хүдэлмэри ябуулха талаар Буряад Республикын Арадай Хуралай Түрүүлэгшын зүбшэлэгшэ

САГАНОВ

Владимир Владимировичай сагнаа урид наһа бараһан ушараар Буряад Республикын Президент, Арадай Хурал болон Правительство түрэлхидтэнь, дүтын хүнүүдтэ шаналал гашуудалаа мэдүүлнэ.

САГАНОВ

Владимир Владимировичай наһа бараһан ушараар Л.В.Потаповай бүлэ Сагановтанай бүлэдэ гүнзэги сэдхэлхээ шаналал гашуудалаа мэдүүлнэ.

Буряад Республикын Архивуудай хэрэгүүдэй талаар хорооной түрүүлэгшын орлогшо

АЮШЕЕВА

Сэсэгма Гармаевнагай сагнаа урид наһа бараһан ушараар Буряад Республикын Президент болон Правительство түрэлхидтэнь, дүтын хүнүүдтэ гүнзэги шаналал гашуудалаа мэдүүлнэ.

Архивуудай хэрэгүүдэй талаар хорооной түрүүлэгшын орлогшо

АЮШЕЕВА

Сэсэгма Гармаевна сагнаа урид наһа бараба гэжэ Буряад Республикын Архивуудай хэрэгүүдэй талаар хороон болон Буряад Республикын Үндэһэтэй архив гүниг гашуудалтайгаар мэдээсэлэ. Түрэлхидтэнь, дүтын хүнүүдтэ гүнзэги сэдхэлхээ шаналал гашуудалаа мэдүүлнэ.

Сентябриин 5-да үдэрэй 12 сагта Улаан-Үдэ хотын Краснофлотско гудамжын 28-дахи гэрэй 72-дохи байраһаа хүдөө табигдаха.

Хайрата эсэгэ, арадай эрдэм нуралсалай ветеран, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда хабаадагша

ЗАГДАЕВ

Данзан Загдаевичай наһа бараһан ушараар Буряад Республикын Президентын Мэдээсэлэй ба хэблэлэй хэлтэс «Буряад үнэн» сониний харюусалгата секретарь Дарима Данзановна ЭРДЫНИЕВАДА гүнзэги шаналал гашуудалаа мэдүүлнэ.

Хайрата эсэгын - арадай эрдэм нуралсалай ветеран, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда хабаадагша, Алдар Солын, Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай I шатын, Улаан Одоной гурбан орденуудаар, «Эрэлхэг зоригой түдөө», «Дайшаалхы габьяагай түдөө», Жуковой медальнуудаар шагнагдан габьяата ветеран

ЗАГДАЕВ

Данзан Загдаевичай наһаһаа нүгшэһэн ушараар «Буряад үнэн» газетын харюусалгата секретарь, Россин Журналистнуудай холбооной гэшүүн Дарима Данзановна ЭРДЫНИЕВАДА республикын «Буряад үнэн», «Бурятия», «Молодежь Бурятии» газетэнүүдэй редакцинуудай коллективүүд гүнзэги шаналал гашуудалаа мэдүүлнэ.

Хайрата аша хүбүүн

Элбэгэйн

сагнаа урид наһа бараһан ушараар республикын ветерануудай Совет дайнай болон ажалай ветеран ЖАЛСАНОВ Цырендоржи Жанчиповичта гүнзэги шаналалаа мэдүүлнэ.

Хайрата аша хүбүүн

Элбэгэйн

түргэн үбшэндэ нэрбэгдэжэ, сагнаа урид наһа бараһан ушараар нотагаархидай «Ярууна» нэгэдэл, дайнай болон ажалай ветеранууд Россин габьяата мелиоратор ЖАЛСАНОВ Цырендоржи Жанчиповичта, республикын габьяата багша НИМАЕВА Цыжип Базаровнада гүнзэги шаналалаа мэдүүлнэ.

Эмхидхэн байгуулагшад - Буряад Республикын Президент, Арадай Хурал болон Правительство

Генеральна директор - ахамад редактор
А.А.АНГАРХАЕВ.
Редакторай уялга дүүргэгшэ Д.Д.ЭРДЫНИЕВА.

РЕДАКЦИОННО КОЛЛЕГИ: И.М.ЕГОРОВ, И.Б.ДАГБАЕВ (Буряад Республикын Правительство), Ф.П.БОТОНОВА, Ц.Э.ДОРЖИЕВ (Буряад Республикын Арадай Хурал), Н.Д.НАМСАРАЕВ (генеральна директорэй 1-дэхи орлогшо - ахамад редакторай орлогшо), Г.Х. ДАШЕЕВА (редактор), Т.В.САМБЯЛОВА (секретариады хүтэлбэрлэгшэ-генеральна директорэй орлогшо), Д.Б.ГУРОДАРМАЕВА (редакторай орлогшо); таһагууды даагшад: В.Г.ГОМБОЕВА, Н.Д.БАДМАРИНЧИНОВ, Б.В.БАЛДАНОВ, А.А.ФАДЕЕВА, В.Д.ДАМДИНОВА.

Манай адрес:
670000, Улаан-Үдэ хото,
Каландаришвилиин үйлэс, 23,
Хэблэлэй байшан
"Буряад үнэн".
E-mail:
unen@mail.ru

Газетэ хэблэлэй 4
хуудан хэмжээтэй.
Индекс 73877.
Хамтын хэлэг - 53840.
Хэблэлдэ
тушаагдан саг - 17.00.

"Республиканска типографи" гэхэн
ОАО-до бэлэн диалозитивүүдхэ
газетэ 8150 хэһэгээр хэблэгдэ.
Директорэйн телефон: 21-40-45.
Б-0165-дахи номертойгоор
бүридхэлдэ абтанхай.

Хэблэлэй байшанай телефонууд: генеральна директорэй-ахамад редакторай - 21-50-96, приёмнын - 21-54-54 (факс), ген. директорэй 1-дэхи орлогшо - ахамад редакторай орлогшын - 21-68-08, ахамад редакторай орлогшонорой - 21-64-36, 21-33-61, редакторай орлогшын - 21-54-93, секретариадай - 21-50-52; таһагууд: экономикын болон политикын - 21-63-86; соёлой болон түүхын - 21-60-21; «Морин хуур», «Вершинь» журналнуудай редакци - 21-55-97; залуушуулай, оюутдай ажабайдалай болон олонитын хүдэлмэрин, «Одон» журналай редакци - 21-54-93; мэдээсэлэй - 21-67-81, спортын - 21-54-93, рекламн - 21-62-62, коммерческэ ажалай - 21-55-97, компьютерна түбэй - 21-66-76, бухгалтерийн - 21-23-67.

Редакцида орон материалнууд шүүмжэлэгдэһэгүй, мүн авторнуудтань бусаадаггүй.

Тоонуудай, бодото баримтануудай, хүнэй, нотагай нэрэнүүдэй бэшэлгы хазгайруулан ушарта авторнуудын харюусалгатай. Редакциин ханамжа автарайхитай адли бэшэ байжа магад.